

Munkkiniemen yhteiskoulu

Opetussuunnitelma 2016

LUKU 11 VUOSILUOKAT 7–9: OPPIAINEKOHTAISET OPETUSSUUNNITELMAT

11.1 Vuosiluokkien 6 ja 7 välinen siirtymävaihe sekä vuosiluokkien 7–9 tehtävä

Perusopetuksen kullakin vuosiluokkakokonaisuudella on yhteisten tehtävien lisäksi oma erityinen tehtävänsä. Sen hoitaminen edellyttää oppilaiden ikäkauden ja kehitysvaiheen huomioonottamista sekä huolenpitoa oppilaiden sujuvista siirtymistä koulupolun nivelvaiheissa.

Vuosiluokkien 6 ja 7 välinen siirtymävaihe

Siirtyminen kuudennelta seitsemännelle luokalle edellyttää koulun tai koulujen henkilöstön suunnitelmallista yhteistyötä, opetuksen kannalta tarpeellisen tiedon siirtämistä sekä oppimisympäristöjen, toimintatapojen ja ohjaavien asiakirjojen tuntemista. Kodin ja koulun välisen vuorovaikutuksen merkitys korostuu siirtymävaiheessa. Siirtymä tarkoittaa oppilaille usein uuteen ryhmään sopeutumista ja uusiin opettajiin ja ympäristöön tutustumista. Koulun tehtävä on huolehtia, että myös näillä vuosiluokilla työskentelytavat ja arviointikäytännöt ovat oppilaiden ikäkauteen ja edellytyksiin soveltuvia. Tärkeää on, että kotona ja koulussa huolehditaan myös oppilaiden mahdollisuudesta tuntea olonsa turvallisiksi samalla kun heitä rohkaistaan uusien asioiden kohtaamiseen. Monet tulevaisuuteen vaikuttavat valinnat tulevat ajankohtaisiksi. Oppilaiden kuunteleminen ja arvostaminen sekä heidän osallisuutensa omista asioista ja valinnoista päättämiseen on tärkeää. Munkkiniemen yhteiskoulu tekee läheistä yhteistyötä alueen alakoulujen kanssa ja oppilaille tarjotaan 6. luokalla mahdollisuus tulla tutustumaan kouluun ennen 7. luokan alkua.

Lain edellyttämä erityisen tuen päätöksen tarkistaminen tehdään ennen seitsemännelle luokalle siirtymistä.

Vuosiluokat 7–9: Yhteisön jäsenenä kasvamisen

Vuosiluokkien 7–9 erityisenä tehtävänä on ohjata ja tukea oppilaita näiden voimakkaiden kehitys-

vuosien aikana, huolehtia perusopetuksen oppimäärän opiskelun loppuunsaattamisesta ja kannustaa kaikkia oppilaita opintojen jatkamiseen. Erityistä huolta pidetään siitä, että jokainen oppilas saisi mahdollisimman hyvät edellytykset perusopetuksen jälkeisiin opintoihin ja osaisi pohtia ratkaisujaan realistisesti ja tietoon perustuen. Oppilaiden väliset yksilölliset kehityserot, myös poikien ja tyttöjen usein erilainen kehitysrytmi, alkavat näkyä aiempaa selvemmin ja vaikuttavat koulutyöhön. Oppilaita ohjataan oman kehityksensä ymmärtämiseen ja rohkaistaan itsensä hyväksymiseen sekä vastuunottoon itsestä ja omista opinnoista, kavereista ja lähiympäristöstä. Oppilaita tuetaan yhteisöllisyyteen, jossa ei hyväksytä minkäänlaista kiusaamista, seksuaalista häirintää, rasismia eikä muuta syrjintää. Välittämällä, yksilöllisellä kohtaamisella sekä työskentelytapojen ja oppimisympäristöjen monimuotoisuudella vahvistetaan opiskelumotivaatiota. Opintojen aikaisen arvioinnin ja palautteen antamisen käytännöt suunnitellaan ja toteutetaan siten, että ne ovat vuorovaikutteisia ja oppimista ohjaavia sekä kannustavat oppilaita työskentelemään tavoitteellisesti yksilöinä ja ryhmänä. Kodin ja koulun yhteistyö saa uusia muotoja ja sisältöjä. Se on edelleen kasvavan nuoren tärkeä tuki. Yhteisistä pelisäännöistä ja hyvistä käytöstavoista sopiminen oppilaiden ja huoltajien kanssa luo turvallisuutta ja edistää koulutyön onnistumista.

Vuosiluokkien 7–9 aikana oppilaat luovat perustaa aikuisidentiteetilleen, kartuttavat osaamistaan sekä suuntautuvat ja valmistautuvat perusopetuksen jälkeiseen elämään. Opetuksessa syvennetään, rikastetaan ja laajennetaan alemmilla vuosiluokilla opittua. Uusina yhteisinä oppiaineina alkavat kotitalous ja oppilaanohjaus. Fysiikan ja kemian, biologian ja maantiedon sekä terveystiedon opetus eriytyy ympäristöopista viideksi eri oppiaineeksi. Oppilaille tarjoutuu lisää valinnaisia aineita. Monialaiset oppimiskokonaisuudet ja valinnaiset aineet tarjoavat mahdollisuuksia oppilaiden kiinnostuksen kohteiden syventämiseen ja vapaa-ajalla opitun yhdistämiseen koulutyöhön. Ne luovat tilaisuuksia itsenäisyyden ja vastuullisuuden harjoitteluun esimerkiksi taiteellisissa produktioissa, tutkimushankkeissa tai yhteiskunnallisissa projekteissa.

Perusopetuksen päättäminen ja seuraavaan koulutusvaiheeseen siirtyminen

Perusopetuksen ja toisen asteen nivelvaiheessa oppilaat suuntautuvat jatko-opintoihin ja tekevät päätöksiä koulutus- ja uravalinnoistaan. Siirtyä edellyttää suunnitelmallista ja monialaista yhteistyötä sekä vuorovaikutusta oppilaiden ja huoltajien kanssa. Tavoitteena on antaa oppilaille mahdollisimman hyvät valmiudet edetä perusopetuksesta seuraavaan koulutusvaiheeseen sekä turvata opiskelun edellytykset ja hyvinvointi. Siirtyminen kohti uutta elämänvaihetta edellyttää nuorilta lisääntyvää elämänhallintaa, itsenäisyyttä ja vastuullisuutta. Koulu tukee oppilaita tässä kehitysprosessissa, jolloin oppilaanohjauksen ja oppilashuollon merkitys korostuu. Oppilaat tarvitsevat runsaasti tietoa erilaisista peruskoulun jälkeisistä mahdollisuuksista sekä monipuolista ohjausta niin opinto-ohjaajalta kuin eri oppiaineiden opettajiltakin. On tärkeä varata aikaa keskustella oppilaiden kanssa heidän suunnitelmistaan ja auttaa oppilaita ymmärtämään jatko-opintojen asettamia vaatimuksia sekä tekemään realistisia valintoja.

11.2 Laaja-alainen osaaminen vuosiluokilla 7–9

Laaja-alaisen osaamisen yleistavoitteet on määritelty luvussa 3. Tässä kuvataan, mitkä tavoitenäkökulmat painottuvat vuosiluokilla 7–9.

Edellytykset laaja-alaisen osaamisen kehittymiselle vahvistuvat oppilaiden kasvun myötä. Toisaalta oppiaineiden välisen yhteistyön ja kouluarjen hallinnan haasteet lisääntyvät. Koulu voi parhaimmillaan tarjota yhteisön, jonka murrosiässä oleva nuori voi kokea itselleen merkitykselliseksi ja joka auttaa jäsentämään sekä omaa kehitystä että ympäröivää maailmaa. Erityisen tärkeää on luoda mahdollisuuksia itsetuntoa vahvistaviin osaamisen ja onnistumisen kokemuksiin sekä ohjata jokaista oppilasta tunnistamaan oma erityislaatunsa ja omat vahvuutensa ja näkemään realistisesti myös kehittymistarpeensa.

Näinä vuosina jatketaan kestävä elämäntavan ja hyvinvoinnin pohjan rakentamista ja pohditaan oppilaiden kanssa kestävä kehityksen sosiaalisia, yhteiskunnallisia ja taloudellisia sekä kulttuurisia ja ekologisia edellytyksiä. Opetukseen tuodaan esimerkkejä, käytäntöjä ja teoreettista pohdintaa siitä, miten kestävä kehityksen eri ulottuvuudet ovat yhteydessä toisiinsa ja mitä kestävä elämäntapa käytännössä merkitsee.

Laaja-alaisen osaamisen kehittämistä tuetaan kaikissa oppiaineissa kullekin oppiaineelle luontevalla

tavalla. Monialaisten oppimiskokonaisuuksien suunnittelu ja toteuttaminen yhdessä oppilaiden kanssa tähtää erityisesti laaja-alaisen osaamisen kehittämiseen ja syventämiseen.

11.2.1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)

Koulutyössä vahvistetaan oppilaiden aktiivista roolia oppimisprosessissa ja luodaan edellytyksiä oppimista tukeville myönteisille kokemuksille ja tunteille. Oppilaita kannustetaan ottamaan vastuuta opiskeluun liittyvien tavoitteiden asettamisesta, työn suunnittelusta ja oman työskentelyprosessin ja etenemisen arvioinnista. Heitä ohjataan tunnistamaan omat oppimis- ja opiskelustrategiansa ja kehittämään niitä tietoisesti. Oppilaat tarvitsevat keinoja tarkkaavaisuutensa ja keskittyneisyytensä ylläpitämiseen sekä ohjausta teknologian ja muiden apuvälineiden hyödyntämiseen opiskelussaan.

Oppilaita kannustetaan luottamaan itseensä ja näkemyksiinsä, perustelemaan ajatuksiaan ja sovelta-
maan koulun ulkopuolella opittuja taitoja koulutyössä. On tärkeää oppia kuuntelemaan itseä ja toisia, näkemään asioita toisten silmin sekä löytämään vaihtoehtoja ja luovia ratkaisuja. Rohkaisua tarvitaan epäselvän ja ristiriitaisen tiedon kohtaamiseen ja käsittelyyn. Tiedon rakentumisen erilaisia tapoja tutkitaan yhdessä ja oppilaita rohkaistaan tuomaan esille omaa kokemustietoaan ja pohtimaan sen merkitystä ajattelulle. Oppilailla tulee olla mahdollisuus tehdä havaintoja ja harjaannuttaa havaintoherkkyyttään, hakea monipuolisesti tietoa sekä tarkastella käsillä olevaa asiaa kriittisesti eri näkökulmista. Oppilaita rohkaistaan käyttämään kuvittelukykyään uuden oivaltamiseen ja luomiseen, yhdistelemään ennakkoluulottomasti erilaisia näkökulmia sekä rakentamaan uutta tietoa ja näkemystä. Oppilaiden omia ideoita tuetaan. Ajattelun taitoja kehitetään lisäksi luomalla monimuotoisia tilaisuuksia itsenäiseen ja yhteiseen ongelmanratkaisuun, argumentointiin, päättelyyn ja johtopäätösten tekemiseen sekä asioiden välisten vuorovaikutussuhteiden ja keskinäisten yhteyksien huomaamiseen ja siten systeemiseen ajatteluun. Eettisen ajattelun kehittymistä tuetaan pohtien oikeaa ja väärää, hyvää elämää ja hyveitä sekä eettisen toiminnan periaatteita. Taiteet syventävät eettistä ja esteettistä ajattelua herättämällä tunteita ja luomalla uusia oivalluksia.

Oppiainerajat ylittävä, kokeileva, tutkiva ja toiminnallinen työskentely oppilaita kiinnostavien ilmiöiden tarkastelemiseksi on tärkeää paitsi ajattelun taitojen myös oppimisen motivaation ja perusopetuksen jälkeisiin opintoihin liittyvien valintojen kannalta. Eri oppiaineiden tunneilla pohditaan opiskelun sekä omien ajattelu- ja työskentelytapojen merkitystä tulevaisuudelle. Oppilaita autetaan ottamaan selvää opintoihin ja työhön liittyvistä mahdollisuuksista ja uravalinnoista ja tekemään valintansa perustellusti omia taipumuksiaan ja kiinnostuksen kohteitaan arvostaen.

11.2.2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)

Koulutyössä tuetaan oppilaiden kulttuuri-identiteetin muodostumista ja kulttuurisesti kestäväää elämäntapaa, joka perustuu ihmisoikeuksien kunnioittamiselle. Oppilaita ohjataan näkemään kulttuurinen moninaisuus lähtökohtaisesti myönteisenä voimavarana. Samalla heitä ohjataan tunnistamaan, miten kulttuurit, uskonnot ja katsomukset vaikuttavat yhteiskunnassa ja arjessa, sekä pohtimaan, millaisia asioita ei voida ihmisoikeuksien vastaisina hyväksyä. Koulutyössä edistetään suunnitelmallisesti kunnioitusta ja luottamusta muita ihmisryhmiä ja kansoja kohtaan. Tutustutaan keskeisiin ihmisoikeussopimuksiin ja niiden merkitykseen ja toteutumiseen maailmassa.

Oppilaita ohjataan lukemaan ympäristön kulttuurisia viestejä, tuntemaan ja arvostamaan elinympäristöään ja sen kulttuuriperintöä sekä tunnistamaan siihen liittyviä arvoja. Mediaympäristöä analysoidaan ja sen vaikutuksia opitaan arvioimaan. Kulttuuriperintöön tutustutaan monipuolisesti ja osallistutaan sen ylläpitoon ja uusintamiseen. Oppilaat saavat mahdollisuuksia kokea ja tulkita taidetta, kulttuuria ja kulttuuriperintöä ja oppivat huomaamaan niiden merkityksen yksilöiden ja yhteisöjen hyvinvoinnille. Toimimalla yhteistyössä muiden tahojen kanssa koulu tarjoaa oppilaille monenlaisia tilaisuuksia ilmaista kulttuurista osaamistaan ja vaikuttaa esimerkiksi taiteen keinoin.

Kouluyhteisössä ja sen ulkopuolella tapahtuvan vuorovaikutuksen sekä kansainväliseen yhteistyöhön liittyvien kokemusten kautta oppilaiden maailmankuva avartuu ja taito käydä dialogia kehittyy. Oppilaat harjoittelevat ilmaisemaan mielipiteensä rakentavasti ja toimimaan osaamistaan soveltaen monenlaisissa esiintymis-, yhteistyö- ja vuorovaikutustilanteissa. Oppilaita ohjataan asettumaan toisen asemaan ja kasvatetaan kohtaamaan arvostavasti muita ihmisiä sekä noudattamaan hyviä tapoja. Oppilaita rohkaistaan ilmaisemaan itseään monipuolisesti. Heitä ohjataan myös arvostamaan ja hallitsemaan omaa kehoaan ja käyttämään sitä tunteiden, näkemysten, ajatusten ja ideoiden ilmaisemiseen.

Koulutyöhön sisällytetään runsaasti mahdollisuuksia luovaan toimintaan. Oppilaita kannustetaan edistämään toiminnallaan esteettisyyttä ja nauttimaan sen eri ilmenemismuodoista.

11.2.3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)

Oppilaiden itsenäistymistä tuetaan yhteistyössä kotien kanssa. Oppilaita ohjataan ja kannustetaan ottamaan vastuuta itsestä, toisista ja arjen sujumisesta. Lisätään oppilaiden mahdollisuuksia osallistua koulutyön ja oppimisympäristön suunnitteluun ja toteuttamiseen. Oppilaita ohjataan tunnistamaan omaa ja yhteistä hyvinvointia edistäviä ja haittaavia tekijöitä ja harjaantumaan terveyttä, hyvinvointia ja turvallisuutta edistäviin toimintatapoihin. Erityistä huomiota kiinnitetään unen ja levon, tasapainoisen päivärytmin, liikkumisen ja monipuolisen ravinnon sekä päihteettömyyden merkitykseen ja hyvien tapojen tärkeyteen elämässä. Sosiaalisia taitoja harjoitellaan ja tuetaan tunnetaitojen kehittymistä. Käsitellään yhdessä ristiriitaisten tunteiden ja ajatusten kohtaamista ja hallintaa. Oppilaat saavat valmiuksia suojata yksityisyyttään ja henkilökohtaisia rajojaan. He oppivat ennakoimaan ja välttämään vaaratilanteita ja toimimaan onnettomuustilanteissa tarkoituksenmukaisesti. Oppilaita ohjataan toimimaan kestävästi ja vastuullisesti myös liikenteen erilaisissa tilanteissa, erityisesti pyörällä ja mopolla liikuttaessa, sekä huolehtimaan turvavarusteiden käytöstä ja päihteettömyydestä liikenteessä.

Eri oppiaineiden opetuksessa ja muussa koulutyössä oppilaat oppivat ymmärtämään teknologian kehitystä, monimuotoisuutta ja merkitystä omassa elämässä, kouluyhteisössä ja yhteiskunnassa. Oppilaita opetetaan ymmärtämään myös teknologian toimintaperiaatteita ja kustannusten muodostumista sekä harjoittelemaan teknologian vastuullista käyttöä ja teknologisten ideoiden kehittämistä ja mallintamista. Oppilaiden kanssa pohditaan teknologiaan liittyviä eettisiä kysymyksiä ja tulevaisuuden mahdollisuuksia. Oppilaita ohjataan tarkastelemaan kulutustottumuksiaan kestäväen tulevaisuuden näkökulmasta, tarkastelemaan mainosviestintää analyttisesti ja toimimaan kriittisinä ja vastuullisina kuluttajina. Heitä opastetaan vahvistamaan edellytyksiään oman talouden suunnitteluun ja taloudesta huolehtimiseen. Perusopetuksen aikana oppilaat harjaantuvat kestäväen elämäntavan mukaisiin valintoihin ja toimintatapoihin elämän eri alueilla.

11.2.4 Monilukutaito (L4)

Oppilaita ohjataan monilukutaitoisuuden syventämiseen laajentamalla tekstien kirjoja kaikkien oppiaineiden opetuksessa. Teksteillä tarkoitetaan tässä sanallisten, kuvallisten, auditiivisten, numeeristen ja kinesteettisten symbolijärjestelmien sekä näiden yhdistelmien avulla ilmaistua tai ilmenevää tietoa. Harjoittelun painopiste on analyttisessä, kriittisessä ja kulttuurisessa lukutaidossa. Oppilaat harjaantuvat kaikkien aistialueiden ja tietämisen tapojen monipuoliseen hyödyntämiseen oppimisessa. Tiedon tuottamisen, tulkinnan ja välittämisen taitoja harjoitellaan eri oppiaineille ominaisilla tavoilla sekä oppiaineiden yhteistyönä. Oppilaita rohkaistaan käyttämään monilukutaitoaan myös vaikuttamiseen ja osallistumiseen omassa elinympäristössä, mediassa ja yhteiskunnassa. Opetuksessa tarjotaan runsaasti tilaisuuksia näiden taitojen yhteistoiminnalliseen harjoitteluun.

Monilukutaidon kehittämisessä siirrytään aikaisempaa enemmän eri tilanteissa ja eri yhteyksissä käytettäviin teksteihin. Oppilaiden monilukutaitoa syvennetään tutustuttamalla heidät kertoviin, kuvaaviin, ohjaaviin, kantaa ottaviin ja pohtiviin tekstilajeihin. Opetuksessa vahvistetaan kulttuurista ja katsojallista lukutaitoa sekä ympäristölukutaitoa. Siinä tarkastellaan ja tulkitaan myös työelämään liittyviä tekstejä. Kuluttaja- ja talousosaamista kehitetään aihepiiriä monipuolisesti käsittelevien tekstien sekä niiden käyttöyhteyksiin tutustumalla. Numeraalista lukutaitoa hyödynnetään esimerkiksi arvioitaessa gallupien luotettavuutta tai ostotarjousten edullisuutta. Oppilaita ohjataan kehittämään kuvanlukutaitoa käyttämällä erilaisia kuvatulkinnan menetelmiä ja esittämisen tapoja. Medialukutaitoa syvennetään osallistumalla ja työskentelemällä eri medioiden parissa. Oppilaita kannustetaan ilmaisemaan näkemyksiään monipuolisten viestinnän ja vaikuttamisen keinojen avulla.

11.2.5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)

Tieto- ja viestintäteknologian käyttö on luonteva osa oppilaan omaa ja yhteisön oppimista. Oppilaat syventävät taitojaan ja hyödyntävät opiskelussaan koulun ulkopuolella opittua. Heille muodostuu käsitys siitä, miten tieto- ja viestintäteknologiaa voi hyödyntää eri oppiaineiden opiskelussa, myöhemmissä opinnoissa ja työelämässä sekä yhteiskunnallisessa toiminnassa ja vaikuttamisessa. Oppimistehtävien yhteydessä tarkastellaan tv:n merkitystä yhteiskunnassa ja vaikutuksia kestäväen kehitykseen.

Käytännön taidot ja oma tuottaminen: Oppilaita kannustetaan oma-aloitteiseen tieto- ja viestintä-tekniikan hyödyntämiseen erilaisissa oppimistehtävissä sekä eri tehtäviin sopivien työtapojen ja välineiden valintaan. Heidän käsityksensä eri laitteiden, ohjelmistojen ja palvelujen käyttö- ja toimintalogiikasta syvenee. He harjaantuvat systematisoimaan, organisoimaan ja jakamaan tiedostoja sekä valmistamaan erilaisia digitaalisia tuotoksia itsenäisesti ja yhdessä. Ohjelmointia harjoitellaan osana eri oppiaineiden opintoja.

Vastuullinen ja turvallinen toiminta: Oppilaita ohjataan turvalliseen ja eettisesti kestäväan tieto- ja viestintätekniikan käyttöön. He oppivat, miten suojaudutaan mahdollisilta tietoturvariskeiltä ja välttään tiedon häviämistä. Vastuulliseen toimintaan ohjataan pohtimalla, mitä esimerkiksi käsitteet tietosuoja ja tekijänoikeus tarkoittavat, ja mitä seurauksia vastuuttomasta ja lainvastaisesta toiminnasta voi olla. Oppilaita opastetaan terveellisten ja ergonomisten työtapojen omaksumiseen.

Tiedonhallinta sekä tutkiva ja luova työskentely: Oppilaita ohjataan monipuoliseen tiedon hankintaan ja tuottamiseen sekä tietolähteiden monipuoliseen käyttöön tutkivan ja luovan työskentelyn pohjana. Samalla harjoitellaan lähdekriittisyyttä ja opitaan arvioimaan omaa ja muiden - myös erilaisten hakupalveluiden ja tietokantojen - tapaa toimia ja tuottaa tietoa. *Vuorovaikutus ja verkostoituminen:* Opetuksessa käytetään yhteisöllisiä palveluita ja koetaan yhteistyön ja vuorovaikutuksen merkitys oppimiselle, tutkivalle työskentelylle ja uuden luomiselle. Oppilaita opastetaan käyttämään erilaisia viestintäkanavia ja -tyylejä tarkoituksenmukaisesti. Harjoitellaan tieto- ja viestintätekniikan hyödyntämistä myös kansainvälisessä vuorovaikutuksessa ja opitaan hahmottamaan niiden merkitystä, mahdollisuuksia ja riskejä globaalissa maailmassa.

11.2.6 Työelämätaidot ja yrittäjäyys (L6)

Opetuksessa edistetään oppilaiden kiinnostusta ja myönteistä asennetta työtä ja työelämää kohtaan sekä vahvistetaan siihen liittyvää tietopohjaa. Oppilaita opetetaan tuntemaan lähialueen elinkeinoelämän erityispiirteitä ja keskeisiä toimialoja. Huolehditaan siitä, että viimeistään tässä vaiheessa oppilaat saavat kokemuksia työelämästä ja yhteistyöstä koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Tällöin harjoitellaan myös työelämässä tarvittavaa asianmukaista käyttäytymistä ja yhteistyötaitoja ja huomataan kielitaidon ja vuorovaikutustaitojen merkitys. Koulutyöhön sisältyy toimintamuotoja, joissa tarjoutuu tilaisuus oppia tuntemaan erilaisia ammatteja ja työaloja sekä yritystoimintaa. Tällaisia ovat esimerkiksi työelämään tutustumisjakso, koulussa vierailevien henkilöiden kanssa käytävät keskustelut, vierailut yrityksissä ja erilaisissa organisaatioissa sekä harjoitusyritystoiminta ja vapaaehtoistyö.

Koulussa harjoitellaan projektityöskentelyä ja verkostoitumista omassa yhteisössä, lähialueella ja Suomessa sekä mahdollisuuksien mukaan myös kansainvälisesti. Toiminnallisissa opiskelutilanteissa opitaan suunnittelemaan työprosesseja, asettamaan hypoteeseja, kokeilemaan erilaisia vaihtoehtoja, tekemään johtopäätöksiä ja löytämään uusia ratkaisuja olosuhteiden muuttuessa. Samalla opitaan tarttumaan tehtäviin aloitteellisesti, ennakoimaan työskentelyn mahdollisia vaikeuksia, arvioimaan ja ottamaan hallittuja riskejä, kohtaamaan myös epäonnistumisia ja pettymyksiä sekä viemään työ sisukkaasti loppuun. Näin oppilaat saavat tilaisuuksia oppia oman kokemuksensa kautta työn, yrittäjämäisen toimintatavan sekä yrittäjäyden merkityksen yhteisössä ja yhteiskunnassa. Oppilaita opastetaan ottamaan selvää opintoihin ja työhön liittyvistä mahdollisuuksista ja uravalinnoista. Heitä rohkaistaan tunnistamaan ja kehittämään omia taipumuksiaan, vahvuuksiaan ja kiinnostuksen kohteitaan sekä tekemään opintoihin ja työhön liittyvät valintansa perustellusti ja omista lähtökohdistaan, perinteisten sukupuoliroolien ja muiden roolimallien vaikutukset tiedostaen.

11.2.7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7)

Opetuksessa vahvistetaan ja syvennetään oppilaiden kiinnostusta yhteisiä ja yhteiskunnallisia asioita kohtaan ja harjoitellaan toimintaa demokraattisen yhteiskunnan jäsenenä. Omassa luokkayhteisössä ja eri opiskeluryhmissä, oppilaskunnassa sekä kouluyhteisössä tapahtuva monimuotoinen osallistuminen ja siitä saatavat kuulluksi ja arvostetuksi tulemisen kokemukset auttavat näkemään vaikuttamisen mahdollisuuksia ja oppimaan vaikuttamisen tapoja. Oppilaat saavat tietoa ja kokemuksia yhteiskuntaa rakentavan osallistumisen keinoista ja muodoista kuten tukioppilastoiminnasta, ympäristötoiminnasta ja vapaaehtoistyöstä tai median, taide-elämän, julkisen sektorin, kansalaisjärjestöjen ja poliittisten puolueiden kautta vaikuttamisesta. Kokemukset tukevat oppilaiden itsetuntoa, oma-aloitteisuutta ja rohkaistumista vastuulliseen toimintaan. Osallistumalla oppilaat voivat harjaantua ilmaisemaan nä-

kemyksensä rakentavasti, etsimään ratkaisuja yhteistyössä toisten kanssa sekä pohtimaan erilaisten toimintatapojen oikeutusta eri näkökulmista. Toiminnassa opitaan neuvottelemista, sovittelemista ja ristiriitojen ratkaisemista. Ympäristön ja toisten ihmisten hyväksi tehdyt konkreettiset teot ja yhteistyöprojektit laajentavat vastuun piiriä.

Oppilaita ohjataan ymmärtämään omien valintojen ja tekojen merkitys itselle sekä lähiyhteisölle, yhteiskunnalle ja luonnolle. Yhdessä pohditaan menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden välisiä yhteyksiä ja erilaisia tulevaisuusvaihtoehtoja. Oppilaat saavat valmiuksia sekä omien että yhteisön ja yhteiskunnan toimintatapojen ja -rakenteiden arviointiin ja muuttamiseen kestävästä hyvinvoinnista edistäviksi. Perusopetuksen aikana muodostuu näkemys siitä, miksi opiskelu ja osallistuminen ovat tärkeitä, mitä kestävä elämäntapa merkitsee ja miten koulussa hankittua osaamista voi käyttää kestävässä tulevaisuuden rakentamisessa.

11.3 Oppiaineet vuosiluokilla 7–9

11.3.1 ÄIDINKIELI JA KIRJALLISUUS

KIELIKASVATUS

Kielitaidon kehittyminen alkaa varhaislapsuudessa ja jatkuu elinikäisenä prosessina. Monikielinen kompetenssi kehittyy kotona, koulussa ja vapaa-ajalla. Se koostuu äidinkielen ja muiden kielten sekä niiden murteiden eritasoisista taidoista. Koulun kielenopetuksen lähtökohtana on kielen käyttö eri tilanteissa. Se vahvistaa oppilaiden kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä sekä monilukutaidon kehittymistä. Oppilaat oppivat tekemään havaintoja erikielisistä teksteistä ja vuorovaikutuksen käytänteistä, käyttämään kielitiedon käsitteitä tekstien tulkinnassa ja hyödyntämään erilaisia tapoja oppia kieliä. Oppilaat käyttävät eri kielten taitoaan kaiken oppimisen tukena eri oppiaineissa. Oppilaita ohjataan lukemaan kielitaidolleen sopivia tekstejä ja hankkimaan opiskelussa tarvittavaa tietoa eri kielillä.

Oppilaita ohjataan tiedostamaan sekä omaa että muiden kielellisten ja kulttuuristen identiteettien monikerroksisuutta. Myös vähemmistökielten ja uhanalaisten kielten merkitys tuodaan esiin opetuksessa. Opetus tukee oppilaiden monikielisyyttä hyödyntämällä kaikkia, myös oppilaiden vapaa-ajalla käyttämiä kieliä. Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omaan kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää vähäistäkin kielitaitoaan rohkeasti. Kielikasvatus edellyttää eri oppiaineiden yhteistyötä.

Oppiaineen tehtävä

Tehtäväkuvaus, oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet sekä ohjaus, eriyttäminen ja tuki sekä oppilaan oppimisen arviointi koskevat kaikkia äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimääriä.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden kieli-, vuorovaikutus- ja tekstitaitoja ja ohjata heitä kiinnostumaan kielestä, kirjallisuudesta ja muusta kulttuurista ja tulemaan tietoiseksi itsestään viestijöinä ja kielenkäyttäjinä. Oppilaiden arjen kieli- ja tekstitaitoja laajennetaan niin, että he saavat valmiuksia havaintojen ja ilmiöiden käsitteellistämiseen, ajattelunsa kielentämiseen ja luovuutensa kehittämiseen.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus vastaa yhteistyössä muiden oppiaineiden ja kotien kanssa oppilaiden kielikasvatuksesta ja auttaa heitä rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiä monikulttuurisessa ja medioituneessa yhteiskunnassa. Äidinkieli ja kirjallisuus on monitieteinen taito-, tieto- ja kulttuuriaine. Opetus perustuu laajaan tekstikäsitteeseen. Keskeisiä ovat monimuotoisten tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen sekä tiedon hankinnan ja jakamisen taidot. Ikäkauteen ja kielitaitoon soveltuva kirjallisuus vahvistaa luovuuden ja mielikuvituksen monipuolista kehittymistä ja laajentaa oppilaiden käsitystä oman kielellisen ilmaisunsa mahdollisuuksista. Kirjallisuus yhdistää oppilaan kulttuuriinsa ja avartaa käsitystä muista kulttuureista.

Oppilaita rohkaistaan rakentamaan ja vastuulliseen vuorovaikutukseen erilaisissa viestintäympäristöissä. Osana eettistä kasvatusta oppilaita ohjataan ymmärtämään omien kielellisten ja viestinnällisten valintojen vaikutuksia toisiin ihmisiin. Metakognitiivisista taidoista äidinkielen opetuksessa painottu-

vat tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen strategiset taidot. Kielitiedon opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää kielitietoisuutta ja kielen havainnoinnin taitoja. Opetus perustuu yhteisölliseen ja funktionaaliseen näkemykseen kielestä: kielen rakenteita opiskellaan ikäkaudelle tyypillisten kielenkäyttötilanteiden ja tekstilajien yhteydessä. Opetuksessa edetään portaittain oppilaiden kehitysvaiheen mukaan.

Opetus tutustuttaa moniin kulttuurisisältöihin, joista keskeisiä ovat sanataide, media, draama, teatteritaide sekä puhe- ja viestintäkulttuurit. Sanataiteeseen kuuluu kaunokirjallisten tekstien kirjoittaminen ja tulkitseminen. Kirjallisuuden opetuksen tehtävänä on lukemiseen innostaminen, elämysten saaminen ja jakaminen, kulttuurintuntemuksen syventäminen, eettisen kasvun tukeminen sekä oppilaiden kielen ja mielikuvituksen rikastaminen. Draama vahvistaa oppiaineen toiminnallista, kokemuksellista, elämyksellistä ja esteettistä luonnetta. Mediakasvatus tähtää mediasisältöjen tulkitsemiseen ja tuottamiseen ja niiden ymmärtämiseen kulttuurisena ilmiönä. Puhe- ja viestintäkulttuurien opetus vahvistaa vuorovaikutus- ja viestintätaitoja.

Keskeisiä motivaatiotekijöitä äidinkielen ja kirjallisuuden oppimisessa ovat opittavien asioiden merkityksellisyys oppilaille ja osallisuuden kokemukset. Oppilaiden kiinnostusta vahvistetaan luomalla mahdollisuuksia aktiiviseen toimijuuteen ja omiin valintoihin sekä ottamalla huomioon oppilaiden tekstimaailma ja kokemukset sekä laajentamalla niitä. Opetuksessa, oppimisympäristön luomisessa ja opetusmenetelmien valinnassa otetaan huomioon oppilaiden erilaisuus, yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo ja tuetaan niin edistyneitä kuin oppimisvaikeuksien kanssa ponnistelevia. Äidinkielen eri oppimäärät tekevät yhteistyötä.

Vuosiluokilla 7–9 äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksen tehtävänä on edistää oppilaiden kielellisiä ja kulttuurisia taitoja monimuotoisissa viestintäympäristöissä. Oppilaita ohjataan toimimaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja monimediaisissa ympäristöissä niin, että he hahmottavat oman viestijäkuvansa ja pystyvät osaltaan vaikuttamaan myönteiseen viestintäilmaperiin. Opetuksen tehtävänä on rohkaista oppilaita oma-aloitteisiksi ja osallistuviksi kansalaisiksi, jotka osaavat perustella näkemyksiään ja vaikuttaa omaan elämäänsä ja ympäröivään yhteiskuntaan eri viestintävälineitä hyödyntäen. Tekstien valikoima laajenee yhteiskunnallisten sekä opiskelu- ja työelämässä tarvittavien tekstien suuntaan. Oppilaita ohjataan puhutun ja kirjoitetun kielen normien hallintaan ja taitoon käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä. Kirjallisuuden analyysin ja tulkinnan taitoja syvennetään. Oppilaita ohjataan kirjallisuuden lukemiseen, oman lukuharrastuksen syventämiseen ja lukuelämysten hankkimiseen.

SUOMEN KIELI JA KIRJALLISUUS

Oppimäärän erityinen tehtävä

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen tehtäväkuvaus, oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet sekä ohjaus, eriyttäminen ja tuki sekä oppilaan oppimisen arviointi koskevat myös suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärää.

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on kehittää oppilaiden suomen kielen, moniluku- sekä vuorovaikutustaitoja ja tutustuttaa kirjallisuuteen ja kulttuuriin. Opetus tukee oppilaiden monilukutaidon, kielitietoisuuden ja kielellisen identiteetin rakentumista. Opetuksessa ohjataan oppilaita ymmärtämään suomen kielen, kirjallisuuden ja muun kulttuurin merkitystä ja asemaa monikulttuurisessa ja monikielisessä yhteiskunnassa. Oppilaita ohjataan huomaamaan koulun ulkopuolella opitun kieli-, media- ja kulttuuritietouden merkitys suomen kielen oppimisen tukena.

Opetuksessa otetaan huomioon suomen ja ruotsin kielten asema kansalliskielinä ja suomen asema enemmistökielenä ja pääasiallisena opetuksen kielenä. Suomen kieli on paitsi opetuksen kohde myös väline muiden oppiaineiden opiskelussa, ja opetuksessa vahvistuvat keskeiset oppimaan oppimisen ja ajattelun taidot. Tehdään yhteistyötä suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän ja muiden äidinkieli ja kirjallisuus -oppimäärien kanssa.

Vuosiluokilla 7–9 erityisenä tehtävänä on monipuolistaa oppimaan oppimisen ja vuorovaikutuksen taitoja ja monilukutaitoa. Oppilaiden kielitietoutta, tekstimaailmaa ja kulttuurintuntemusta laajennetaan. Opetuksessa ohjataan tilanteeseen sopivaan kielenkäyttöön, ilmaisuun ja viestintään eri ympäristöissä. Jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavat kielelliset ja vuorovaikutusvalmiudet otetaan huomioon. Kirjallisuudenopetuksessa kannustetaan elämykselliseen ja monipuoliseen lukemiseen.

Opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 7–9

Suomen kielen ja kirjallisuuden opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 7–9

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen		
T1 ohjata oppilasta laajentamaan taitoaan toimia tavoitteellisesti, motivoituneesti, eettisesti ja rakentavasti erilaisissa viestintäympäristöissä	S1	L2, L3, L6, L7
T2 kannustaa oppilasta monipuolistamaan ryhmäviestintätaitojaan ja kehittämään taitojaan perustella näkemyksiään sekä kielellisiä ja viestinnällisiä valintojaan	S1	L1, L2, L3, L7
T3 ohjata oppilasta monipuolistamaan taitojaan ilmaista itseään erilaisissa viestintä- ja esitustilanteissa, myös draaman keinoin.	S1	L1, L2, L3, L7
T4 kannustaa oppilasta syventämään viestijäkuvaansa niin, että hän oppii havainnoimaan omaa viestintäänsä, tunnistamaan vahvuuksiaan sekä kehittämiskohteita erilaisissa, myös monimediaisissa viestintäympäristöissä	S1	L1, L2, L6, L7
Tekstien tulkitseminen		
T5 ohjata oppilasta kehittämään tekstien ymmärtämisessä, tulkinnassa ja analysoimisessa tarvittavia strategioita ja metakognitiivisia taitoja sekä taitoa arvioida oman lukemisensa kehittämistarpeita	S2	L1, L2, L4
T6 tarjota oppilaalle monipuolisia mahdollisuuksia valita, käyttää, tulkita ja arvioida monimuotoisia kaunokirjallisia, asia- ja mediatekstejä	S2	L1, L2, L4, L5
T7 ohjata oppilasta kehittämään erittelevää ja kriittistä lukutaitoa, harjaannuttaa oppilasta tekemään havaintoja teksteistä ja tulkitsemaan niitä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen sekä vakiinnuttamaan ja laajentamaan sana- ja käsitevarantoa	S2	L1, L2, L4
T8 kannustaa oppilasta kehittämään taitoaan arvioida erilaisista lähteistä hankkimaansa tietoa ja käyttämään sitä tarkoituksenmukaisella tavalla	S2	L2, L4, L5, L6
T9 kannustaa oppilasta laajentamaan kiinnostusta itselle uudenlaisia fiktiivisiä kirjallisuus- ja tekstilajityyppejä kohtaan ja monipuolistamaan luku-, kuuntele- ja katselukokemuksiaan ja niiden jakamisen keinoja sekä syventämään ymmärrystä fiktion keinoista	S2	L1, L2, L4, L5
Tekstien tuottaminen		
T10 rohkaista oppilasta ilmaisemaan ajatuksiaan kirjoittamalla ja tuottamalla monimuotoisia tekstejä sekä auttaa oppilasta tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan tekstin tuottajana	S3	L2, L4, L5, L7

T11 tarjota oppilaalle tilaisuuksia tuottaa kerto- via, kuvaavia, ohjaavia ja erityisesti kantaa ottavia ja pohtivia tekstejä, myös monimediaisissa ympä- ristöissä, ja auttaa oppilasta valitsemaan kuhunkin tekstilajiin ja tilanteeseen sopivia ilmaisutapoja	S3	L2, L4, L5
T12 ohjata oppilasta vahvistamaan tekstin tuottami- sen prosesseja, tarjota oppilaalle tilaisuuksia tuottaa tekstiä yhdessä muiden kanssa sekä rohkaista oppi- lasta vahvistamaan taitoa antaa ja ottaa vastaan pa- lautetta sekä arvioida itseään tekstin tuottajana	S3	L2, L4, L5, L6
T13 ohjata oppilasta edistämään kirjoittamisen sujuvoitta- mista ja vahvistamaan tieto- ja viestintäteknologian käyttö- taitoa tekstien tuottamisessa, syventämään ymmärrystään kirjoittamisesta viestintänä ja vahvistamaan yleiskielen hallintaa antamalla tietoa kirjoitetun kielen konventioista	S3	L2, L4, L5, L6
T14 harjaannuttaa oppilasta vahvistamaan tiedon hal- linnan ja käyttämisen taitoja ja monipuolistamaan lähteiden käyttöä ja viittaustapojen hallintaa omassa tekstissä sekä opastaa oppilasta toimimaan eettisesti verkossa yksityisyyttä ja tekijänoikeuksia kunnioittaen	S3	L2, L4, L5, L7
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen		
T15 ohjata oppilasta syventämään kielitietoisuut- taan ja kiinnostumaan kielen ilmiöistä, auttaa op- pilasta tunnistamaan kielen rakenteita, eri rekis- tereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä ja ymmärtämään kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia	S4	L1, L2, L4
T16 kannustaa oppilasta avartamaan kirjallisuus- ja kulttuurinäkemyksiään, tutustuttaa häntä kirjallisuus- den historiaan ja nykykirjallisuuteen, kirjallisuuden eri lajeihin sekä auttaa häntä pohtimaan kirjallisuus- den ja kulttuurin merkitystä omassa elämässään, tarjota oppilaalle mahdollisuuksia luku- ja muiden kulttuurielämysten hankkimiseen ja jakamiseen	S4	L1, L2, L4
T17 ohjata oppilas tutustumaan Suomen kielelliseen ja kulttuuriseen monimuotoisuuteen, suomen kielen taus- taan ja piirteisiin, auttaa oppilasta pohtimaan äidinkie- len merkitystä sekä tiedostumaan omasta kielellisestä ja kulttuurisesta identiteetistään ja innostaa oppilasta aktiiviseksi kulttuuritarjonnan käyttäjäksi ja tekijäksi	S4	L2, L4, L6, L7

Opetuksen sisältöalueet vuosiluokilla 7–9

7. luokan keskeiset sisällöt

Seitsemännen luokan opetuksessa kerrataan kielioppia ja kielenhuoltoa. Kirjallisuuden opetuksessa käsitellään luokkatasolle sopivaa tieto- ja kaunokirjallisuutta sekä monilukutaitoa vaativia tekstejä. Oppitunneilla tuotetaan ja käsitellään erilaisia tekstejä myös tietotekniikkaa hyödyntäen ja harjoitel-
laan tiedonhankintaa ja -hallintaa sekä verkossa toimimista. Tunneilla opetellaan kuulijan huomioon
ottavaa, kohteliasta viestintätapaa sekä vahvistetaan draaman keinoin vuorovaikutustaitoja.

Sisältöalueista ilmenevät vahvimmin kielitietoisuuden kasvattaminen ja erilaisissa vuorovaikutusti-
lanteissa toimiminen, tavoitteellisen opiskelun merkitys ja oman viestijäkuvan rakentaminen, jotta
oppimaan oppiminen sujuisi. Tieto- ja viestintäteknologiaan paneudutaan suunnitelmallisesti, jotta

oppilas voisi toimia yhteisössä vuorovaikutuksessa toisten kanssa vastuullisesti.

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista opetuksessa korostuvat tällä vuosiasteella eniten L1, L2, L3 ja L4.

8. luokan keskeiset sisällöt

Kahdeksannen luokan opetuksessa syvennetään tietoutta kieliopista ja kielenhuollosta. Kirjallisuuden opetuksessa käsitellään kaunokirjallisuuden päälajeja sekä monipuolisesti alalajeja. Tietokirjallisuus ja monilukutaitoa vaativat tekstit ovat sekä suullisen että kirjallisen analysoinnin kohteena. Opetuksessa käsitellään ohjaavia, pohtivia ja kantaa ottavia tekstejä ja niiden piirteitä sekä tuotetaan ja käsitellään tekstejä myös tietotekniikkaa hyödyntäen. Varmennetaan tiedonhankinta ja -hallintataitoja, median tuntemusta sekä verkossa toimimista. Tunneilla vahvistetaan vuorovaikutustaitoja ja monipuolistetaan ilmaisukeinoja mm. draaman keinoin.

Sisältöalueista ilmenevät vahvimmin monimediaisissa viestintäympäristöissä toimiminen ja ajatusten ja kannanottojen ilmaiseminen perusteluineen omien vahvuuksien löytämiseksi. Kirjallisuuden kenttää tutkitaan, jotta oppilas saisi aineksia maailmankuvansa avartamiseen. Vaikuttavan tekstinteen ja ilmaisun keinojen harjoittelun kautta oppilas oppii ymmärtämään erilaisia viestintäympäristöjä ja toimimista niissä kestävän tulevaisuuden rakentamiseksi.

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista opetuksessa korostuvat tällä vuosiasteella eniten L2, L3, L4, L5 ja L7.

9. luokan keskeiset sisällöt

Yhdeksannen luokan opetuksessa painottuu tietous suomen kielestä äidinkielenämme ja osana identiteettiämme ja maailman muita kieliä. Oppitunneilla käydään läpi Suomen kirjallisuuden historiaa ja nykypäivää ja tekstejä analysoidaan ja tulkitaan mm. draaman keinoin. Opetuksessa tuotetaan ja käsitellään erilaisia tekstejä myös tietotekniikkaa hyödyntäen, jolloin varmennetaan tiedonhankinta ja -hallintataitoja sekä verkossa toimimista – myös ryhmissä. Tunneilla arvioidaan ja eritellään monimediallisia tekstejä vaikuttavuuden kannalta sekä oma lukukokemus huomioon ottaen. Tunneilla vahvistetaan vuorovaikutustaitoja ja monipuolistetaan niin suullisia kuin kirjallisiakin ilmaisu- ja vuorovaikutuskeinoja.

Sisältöalueista ilmenevät vahvimmin oppilaan oman kielellisen ja kulttuurisen identiteetin syveneminen ja monipuolisen kirjallisuuskäsityksen hahmottuminen. Tavoitteellisen opiskelun myötä oppilaan taidot viestijänä monipuolistuvat ja oppilas saa aineksia elinikäiseen oppimiseen. Kirjoitetun kielen konventiot ovat osana opiskelua, jolloin aktiivisen ja vastuullisen viestijän kuva vahvistuu.

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista opetuksessa korostuvat tällä vuosiasteella eniten L1, L2, L6 ja L7.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet

Äidinkielen ja kirjallisuus -oppiaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7–9

Tavoitteena on rakentaa yhteisöllinen ja oppimaan oppimisen taitojen kehittymistä edistävä oppimisympäristö, joka tarjoaa runsaasti kielellisiä virikkeitä sekä mahdollisuuksia etsiä, käyttää ja tuottaa tietoa laajoistakin tekstikokonaisuuksista myös monimediaisissa ympäristöissä. Äidinkielen oppimisympäristöön kuuluu myös koulun ulkopuolinen kulttuuri- ja mediatarjonta. Työtavat valitaan niin, että luetun ymmärtämisen strategioiden hallinta vahvistuu ja tekstin tuottamisen prosessit sujuvoituvat. Tekstejä tuotetaan yksin ja yhdessä myös viestintäteknologiaa hyödyntäen. Opetusta eheytetään prosessi- ja projektityöskentelyn avulla ja valitaan työtavat niin, että oppiaineen sisältöalueet integroituvat luontevasti toisiinsa. Draamaa integroidaan eri sisältöalueiden, erityisesti kirjallisuuden, ja muiden oppiaineiden opetukseen. Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus integroituu luontevasti esimerkiksi vieraiden kielten, historian, maantiedon ja kuvataiteen opetukseen. Jokaisen oppilaan viestijäkuvaa vahvistetaan vuorovaikutusharjoituksin.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 7–9

Opetuksen tavoitteena on tukea oppilaiden koulussa ja koulun ulkopuolella tapahtuvaa oppimista auttamalla häntä löytämään ja käyttämään itselleen sopivia opiskelustrategioita sekä tunnistamaan omia vahvuuksiaan. Oppilaita ohjataan löytämään ja valitsemaan itseään kiinnostavaa ja omaan lukutai-

toon ja -tapaan soveltuvia tekstejä monimuotoisten tekstien joukosta ja kannustetaan kirjallisuuden ja muiden tekstien omaehtoiseen lukemiseen. Oppilaita ohjataan myös turvalliseen ja vastuulliseen mediaympäristössä toimimiseen. Vuorovaikutustaitojen ja tekstien tuottamistaitojen kehittämiseksi annetaan yksilöllistä ohjausta ja palautetta. Oppilaat saavat ohjausta ja tukea mahdollisissa kielellisissä oppimisvaikeuksissa, käsitteiden oppimisessa ja ajatusten kielentämisessä. Konkreettisina tukitoimina ovat esimerkiksi keskitetty tukiovetus ja luokkatasoiset ainekohtaiset koekertaukset. Lisäksi oppilaalle voidaan järjestää kertaluonteisesti tukiovetusta. Myös kielellisesti lahjakkaita tuetaan esimerkiksi lukuhaasteiden ottamisessa ja itselleen soveltuvien työtapojen löytämisessä ja tavoitteiden asettamisessa. Tekstit ja työtavat valitaan niin, että oppilaiden yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo toteutuvat.

Oppilaan oppimisen arviointi äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 7–9

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärä päättöarvioinnin kriteerit

https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Perusopetuksen%20päättöarvioinnin%20kriteerit%2031.12.2020_0.pdf#page=4&zoom=100,44,630

11.3.1.1 SUOMI TOISENA KIELENÄ JA KIRJALLISUUS

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen tehtävä, oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet, ohjaus, eriyttäminen ja tuki sekä oppimisen arviointi koskevat myös suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärää.

Oppimäärän erityinen tehtävä

Tuntijakoasetuksen mukaan koulun opetuskielen mukaan määräytyvän äidinkielen ja kirjallisuuden sijasta maahanmuuttajille voidaan opettaa joko kokonaan tai osittain suomen tai ruotsin kieltä erityisen maahanmuuttajille tarkoitetun oppimäärän mukaisesti²²³. Tämän oppimäärän tehtävänä on tukea lapsen ja nuoren kasvua kieliyhteisön täysivaltaiseksi jäseneksi, jolla on kielelliset valmiudet jatko-opintoihin. Opetuksen avulla pyritään monilukutaitoon, jonka avulla oppilas osaa hakea tietoa sekä ymmärtää, tuottaa, arvioi ja analysoi erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja suomenkielisiä tekstejä päivittäisessä vuorovaikutuksessa, koulutyöskentelyssä ja yhteiskunnassa. Opetuksessa tuetaan kieli-taidon eri osa-alueiden sekä eri tiedonalojen kielen kehittymistä.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on tukea oppilaan monikielisuuden kehittymistä sekä herättää kiinnostus ja tarjota välineitä kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Yhteistyössä kotien, oman äidinkielen opetuksen sekä muiden oppiaineiden kanssa suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetus auttaa oppilasta rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään kulttuurisesti monimuotoisessa ja monimediaisessa yhteiskunnassa.

Suomen kielen oppiminen tukee kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksen lähtökohtana ovat oppilaille merkitykselliset ja tarpeelliset tekstilajit ja kielenkäyttötilanteet, joiden avulla kielen muotoja, merkityksiä ja käyttöä tutkitaan ja opitaan analysoimaan. Kielitaitoa kehitetään kaikilla kielen käytön osa-alueilla, joita ovat kuullun ymmärtäminen, puhuminen, luetun ymmärtäminen ja kirjoittaminen. Ymmärtäminen ja tuottamistaitojen kehittyminen nivoutuvat toisiinsa. Oppilaiden kielen osaaminen laajenee arkielämän konkreettisesta kielestä käsitteellisen ajattelun kieleen. He saavat valmiudet havaintojen ja ilmiöiden sekä oman ajattelunsa, tunteidensa ja mielipiteidensä ilmaisemiseen tilanteeseen sopivalla tavalla. Opetuksessa arvostetaan ja hyödynnetään oppilaiden osaamia kieliä.

Kunkin oppilaan tarpeen suomi toisena kielenä -oppimäärään määrittävät oppilasta opettavat opettajat yhdessä. Oppilaan huoltaja päättää oppimäärästä koskevista valinnoista²²⁴. Koska opetus tulee järjestää oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti, oppimäärän valinnassa on keskeistä, että oppilas saa hänelle parhaiten soveltuvan oppimäärän mukaista opetusta²²⁵. Oppilas voi opiskella suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärää, jos hänen äidinkieltensä ei ole suomi, ruotsi tai saame tai hänellä on muutoin monikielinen tausta. Oppimäärän tarpeen selvittämisessä huomioidaan myös seuraavat

223 Valtioneuvoston asetus 422/2012

224 Perusopetuslaki 628/1998, 30 §

225 Perusopetuslaki 628/1998, 3 §

näkökulmat:

- oppilaan suomen kielen peruskielitaidossa on puutteita jollakin tai joillakin kielitaidon osa-alueilla, jolloin oppilaan osaaminen ei vielä anna edellytyksiä yhdenvertaiseen kouluyhteisön jäsenenä toimimiseen päivittäisessä vuorovaikutuksessa ja koulutyöskentelyssä tai
- oppilaan suomen kielen taito ei vielä anna edellytyksiä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun.

Kun oppilas opiskelee suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan, hänelle opetetaan suomea tai ruotsia toisena kielenä joko kokonaan tai osittain suomen kielen ja kirjallisuuden opetuksen sijaan. Opetusjärjestelyiden lähtökohtana ovat oppilaan oppimistarpeet ja kielenoppimisen vaihe. Mikäli oppilaan oppimääräksi on valittu suomi toisena kielenä ja kirjallisuus, hänen edistymistään ja suoriutumistaan arvioidaan suhteessa tämän oppimäärän tavoitteisiin ja kriteereihin riippumatta siitä, minkä opetusryhmän yhteydessä kyseinen opetus on järjestetty. Tärkeää on, että oppilas tulee osalliseksi samoista teksteistä ja tekstilajeista kuin luokkatasonsa muutkin oppilaat.

Kesken perusopetuksen Suomeen muuttaneiden oppilaiden opetuksen tavoitteiden asettamisessa ja sisältöjen valinnassa tulee ottaa huomioon oppilaan kielitaito sekä aiemmin opitut tiedot ja taidot. Tarvittaessa laaditaan oppimissuunnitelma. Opetuksessa hyödynnetään tavoitteellisesti erilaisia oppimisympäristöjä, jotka tukevat kielitaidon monipuolista kehittymistä sekä koulussa että sen ulkopuolella. Oppilas voi siirtyä opiskelemaan suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan, jos hänellä on riittävät edellytykset sen tavoitteiden mukaiseen opiskeluun.

Vuosiluokilla 7–9 opetuksen erityisenä tehtävänä on vakiinnuttaa ja monipuolistaa suomen kielen taitoa, oppimaan oppimisen ja vuorovaikutuksen taitoja ja monilukutaitoa. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden kielitaito ja vahvuudet. Oppilaiden kielitietoutta, tekstimaailmaa ja kulttuurintuntemusta laajennetaan. Kehitetään kielellisiä valmiuksia jatko-opintoja, yhteiskuntaa ja työelämää varten. Kirjallisuuden opetuksessa kannustetaan monipuoliseen, elämykselliseen ja erittelevään lukemiseen.

Suomi toisena kielenä -oppimäärän opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 7–9

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen		
T1 rohkaista oppilasta kehittämään taitoaan toimia tavoitteellisesti, eettisesti ja vuorovaikutussuhdetta rakentaen koulun ja yhteiskunnan vuorovaikutustilanteissa	S1	L1, L2, L4
T2 ohjata oppilasta syventämään muodollisten puhetilanteiden, opetuspuheen ja median puhuttujen tekstien ymmärtämistaitoja	S1	L2, L4, L5
T3 kannustaa oppilasta kehittämään esiintymistaitojaan ja taitoaan ilmaista itseään erilaisissa tilanteissa tavoitteellisesti ja erilaisia ilmaisukeinoja hyödyntäen	S1	L2
Tekstien tulkitseminen		
T4 ohjata oppilasta hyödyntämään tekstilajitietoutta tekstien tulkinnessa, laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan, käyttämään tehokkaasti lukustrategioita ja päättämään tekstin merkityksiä tekstuaalisten, sanastollisten ja kieliopillisten vihjeiden perusteella	S2	L1, L2, L4
T5 ohjata oppilasta kriittiseen tekstien tulkintaan itsenäisesti ja ryhmässä	S2	L1, L2, L4
Tekstien tuottaminen		

T6 ohjata oppilasta vahvistamaan taitoa suunnitella, tuottaa ja muokata tekstejä itsenäisesti ja ryhmässä sekä hyödyntämään eri tekstilajeja omien tekstien malleina ja lähteinä	S3	L1, L2, L4
T7 auttaa oppilasta vakiinnuttamaan kirjoitetun yleiskielen normien ja eri tekstilajeissa tarvittavan sanaston ja kieliopillisten rakenteiden hallintaa	S3	L2, L3
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen		
T8 ohjata oppilasta syventämään kielitietoisuuttaan ja kiinnostumaan kielen ilmiöistä, auttaa oppilasta tunnistamaan kielen rakenteita, eri rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä ja ymmärtämään kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia	S4	L4
T9 innostaa oppilasta tutustumaan kirjallisuuden lajeihin, suomalaiseen kirjallisuuteen, sen historiaan ja yhteyksiin maailmankirjallisuuteen sekä ohjata tunnistamaan tekstin suhteita toisiin teksteihin	S4	L2
T10 auttaa oppilasta avartamaan kulttuurinäkemystään ja erittelemään koulun ja yhteiskunnan monikielisyyttä ja kulttuurista monimuotoisuutta sekä tunnistamaan kulttuurien samanlaisuuksia ja erilaisten ilmiöiden kulttuurisidonnaisuutta	S4	L2
Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena		
T11 ohjata oppilasta vakiinnuttamaan myönteistä käsitystä itsestään viestijänä, lukijana, tekstien tuottajana sekä kielenoppijana, ohjata häntä näkemään ja vertaamaan erilaisia oppimistyyliä ja tapoja sekä oppimaan muilta	S5	L1, L2, L7
T12 ohjata oppilasta havainnoimaan, miten kieltä käytetään eri tiedonaloilla	S5	L1, L4, L6
T13 kannustaa oppilasta kehittämään tiedonhankintataitoja, oman työskentelyn suunnittelua, jäsentämistä ja arviointia itsenäisesti ja ryhmässä	S5	L1, L5, L6

Suomi toisena kielenä -oppimäärän opetuksen tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7–9

Oppilaan kieli-, vuorovaikutus- ja tekstitaitojen oppiminen tapahtuu kielenkäyttötilanteissa sekä monipuolisessa työskentelyssä kielen avulla. Sisällöt valitaan siten, että oppilas voi laajentaa omaan kieleen, kirjallisuuteen ja muuhun kulttuuriin liittyvää osaamistaan monipuolisesti. Sisällöt tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät sekä oppilaiden kokemuksia että paikallisia mahdollisuuksia.

7. luokan keskeiset sisällöt

Seitsemännen luokan opetuksessa kerrataan kielioppia ja kielenhuoltoa. Kirjallisuuden opetuksessa käsitellään luokkatasolle sopivaa tieto- ja kaunokirjallisuutta sekä monilukutaitoa vaativia tekstejä. Oppitunneilla tuotetaan ja käsitellään erilaisia tekstejä myös tietotekniikkaa hyödyntäen ja harjoitteluun tiedonhankintaa ja -hallintaa sekä verkossa toimimista. Tunneilla opetellaan kohteliasta, kuulijan huomioon ottavaa viestintätapaa ja vahvistetaan oppilaan vuorovaikutustaitoja. Opetuksessa pyritään laajentamaan oppilaan sanavarastoa monipuolisesti.

Sisältöalueista ilmenevät vahvimmin kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen ja erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toiminen ja ennen kaikkea kielen käyttö kaiken oppimisen tukena. Tekstin tuottamista harjoitellaan läpi lukuvuoden. Tieto- ja viestintäteknologiaan paneudutaan suunnitelmallisesti, jotta oppilas voisi toimia yhteisössä vuorovaikutuksessa toisten kanssa vastuullisesti.

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista opetuksessa korostuvat eniten L1, L2, L4 ja L5.

8. luokan keskeiset sisällöt

Kahdeksannen luokan opetuksessa syvennetään tietoutta kieliopista ja kielenhuollosta. Kirjallisuuden opetuksessa käsitellään kaunokirjallisuutta ja sen alalajeja. Tietokirjallisuus ja erilaiset monilukutaitoa vaativat tekstit ovat suullisen ja kirjallisen analysoinnin kohteena. Opetuksessa käsitellään erilaisia tekstejä, niiden piirteitä sekä tuotetaan tekstejä myös tietotekniikkaa hyödyntäen. Edelleen varmennetaan tiedonhankintaa ja -hallintaa, median tuntemusta sekä verkossa toimimista.

Sisältöalueista ilmenevät vahvimmin tekstien tulkitseminen ja tuottaminen. Vaikuttavan tekstinteen ja ilmaisun keinojen harjoittelun kautta oppilas syventää kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtämistään. Vuorovaikutustilanteissa toimimisen taidot kehittyvät erityisesti suullisen ilmaisun ja argumentointitaitojen harjoittelun myötä. Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena korostuu läpi opintojen.

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista korostuvat eniten L2, L4 ja L5, L7.

9. luokan keskeiset sisällöt

Yhdeksannen luokan opetuksessa painottuu tietous suomen kielestä ja sen merkityksestä osana identiteettiä. Oppitunneilla käydään läpi Suomen kielen ja kirjallisuuden historiaa, kehitystä ja nykypäivää. Opetuksessa tuotetaan ja käsitellään erilaisia tekstejä myös tietotekniikkaa hyödyntäen. Varmennetaan tiedonhankintaa ja -hallintataitoja sekä verkossa toimimista. Tunneilla arvioidaan ja eritellään monimediatekstejä vaikuttavuuden kannalta ja monipuolistetaan niin suullisia kuin kirjallisiakin ilmaisu- ja vuorovaikutuskeinoja.

Sisältöalueista ilmenevät vahvimmin kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen. Myös tekstin tuottamisen ja tulkitsemisen taidot vahvistuvat entisestään. Kielen käyttö on kaiken oppimisen tukena.

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista korostuvat eniten L1, L2, L5 ja L7.

Oppilaan oppimisen arviointi Suomi toisena kielenä -oppiaineessa vuosiluokilla 7–9

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärä päättöarvioinnin kriteerit

https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Perusopetuksen%20päättöarvioinnin%20kriteerit%2031.12.2020_0.pdf#page=61&zoom=100,44,48

11.3.2 TOINEN KOTIMAINEN KIELI

11.3.2.1 RUOTSIN KIELI, A-OPPIMÄÄRÄ VUOSILUOKILLA 7–9

Oppilaita rohkaistaan käyttämään ruotsin kieltä monipuolisessa vuorovaikutuksessa ja tiedonhankinnassa. Opetuksen tavoitteena on tukea oppilasta vuosiluokilla 3–6 saavutettujen taitojen syventämisessä, kehittää oppilaan kielellistä päättelykykyä ja samalla edistää hänen kielenopiskelutaitojaan. Kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämistä syvennetään pohtimalla erilaisia kieliyhteisöihin liittyviä arvosidonnaisia ilmiöitä. Myös tunteiden käsittelylle annetaan tilaa, ja tarpeen mukaan vaikeita asioita voidaan käsitellä myös koulun opetuskielellä.

Ruotsin kielen opetusta voidaan integroida eri oppiaineiden ja monialaisten oppimiskokonaisuuksien opetukseen ja päinvastoin. Oppilaita rohkaistaan tiedonhakuun ruotsin kielellä eri oppiaineissa.

Ruotsin kielen A-oppimäärän opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 7–9

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen		
T1 edistää oppilaan taitoa pohtia ruotsin kansalliskielen asemaan liittyviä ilmiöitä sekä antaa oppilaalle valmiuksia kehittää kulttuurienvälistä toimintakykyään	S1	L1, L2
T2 kannustaa oppilasta löytämään kiinnostavia ruotsinkielisiä toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa	S1	L2, L5
T3 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia ruotsin kielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena	S1	L1, L4
Kielenopiskelutaidot		
T4 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieliä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen	S2	L1, L3, L7
T5 tukea oppilaan itsenäisyyttä ja taitoa soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä kehittää elinikäisen kielenopiskelun valmiuksia	S2	L1
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa		
T6 rohkaista oppilasta harjoittelemaan monenlaisia jokapäiväisiä viestintätilanteita sekä toimimaan niissä aloitteellisesti	S3	L4
T7 ohjata oppilasta olemaan aktiivinen viestintätilanteessa sekä syventämään taitoaan käyttää ruotsinkielisiä viestinnän keinoja, vakiintuneita fraaseja, kierto- ja täyteilmauksia ja muuta kompensatiota	S3	L4
T8 ohjata oppilasta kiinnittämään huomiota kulttuurisesti sopivaan kielenkäyttöön viestinnässä, johon liittyy mielipiteiden ja asenteiden esiin tuomista	S3	L2, L6
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä		
T9 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tulkita erilaisia tekstejä, myös selväpiirteisiä asiatekstejä, joista hankitaan tietoa, ja ohjata käyttämään tulkinnessa päätelytaitoa ja keskeisen sisällön ymmärtämistä	S3	L4
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä		
T10 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta aihepiirejä laajentaen ja kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin	S3	L4, L3, L5

Ruotsin kielen A-oppimäärän opetuksen tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7–9

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: Opetuksessa valitaan sellaisia sisältöjä ja toimintatapoja, jotka rohkaisevat toimimaan ruotsinkielisissä ympäristöissä Suomessa ja muualla. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa. Perehdytään yksilön kielellisiin oikeuksiin.

S2 Kielenopiskelutaidot: Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hahmottamista.

S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä. Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Ruotsin A-oppimäärän keskeiset sisällöt vuosiluokilla 7–9

7. luokka

Oppilas osaa esitellä itsensä, kertoa lähipiiristään ja harrastuksistaan sekä suullisesti että kirjallisesti. Lisäksi oppilas osaa kertoa esimerkiksi koulunkäynnistä ja arkipäiväisistä tilanteista. Yksi opetuksen painopisteistä on suullisen kielitaidon kehittäminen sekä ruotsinkielisten alueiden kulttuuritiedon kartuttaminen. Sisältöalueet S1 ja S2 ja laaja-alaisen osaamisen alueet L1–L3 ja L5 painottuvat seitsemännellä luokalla.

8. luokka

Kahdeksannella luokalla opitaan ilmaisemaan oma mielipide, ymmärtämään jo hieman vaativampia tekstejä ja käyttämään kieltä monipuolisemmin, myös suullisesti. Kulttuuritietoisuutta lisätään ruotsalaisen ja suomenruotsalaisen sekä muiden pohjoismaisten kulttuurien erityispiirteitä ja yhdistäviä tekijöitä opiskelemalla ja vertailemalla. Sisältöalueista korostuvat kaikki sisältöalueet S1–S3, laaja-alaisen osaamisen alueista toteutuvat L1–L3, L4 ja L5.

9. luokka

Tavoitteena tällä vuosiasteella on oppia ymmärtämään eri aihealueita käsitteleviä vaativampia kirjoitettuja ja puhuttuja tekstejä sekä kertomaan itse eri ilmiöistä. Oppilas suoriutuu suullisista viestintätilanteista ja kirjallisesta tuottamisesta annetussa kontekstissa. Tavoitteena on tutustua helpokseen ruotsinkieliseen kirjallisuuteen, ymmärtää siitä pääkohdat ja kertoa siitä omin sanoin. Oppilasta ohjataan käyttämään kieltä itsenäisesti. Oppilas syventää tietoaan muista Pohjoismaista, niiden kulttuureista ja tavoista. Sisältöalueet, jotka toteutuvat yhdeksännellä luokalla, ovat S1 ja S3 sekä laaja-alaiset osaamisen alueet L2 ja L4–L7.

Ruotsin kielen A-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7–9

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Pelillisyyden, musiikin ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä. Teksteistä hankitaan tietoa, niitä jaetaan ja julkaistaan. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Ruotsin kieltä käytetään aina kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki ruotsin kielen A-oppimäärässä vuosiluokilla 7–9

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsa viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea esimerkiksi samanaikaisopetusta ja keskitettyä tukiopetusta. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyneille tai ruotsin kieltä entuudestaan osaaville oppilaille.

Oppilaan oppimisen arviointi ruotsin kielen A-oppimäärässä vuosiluokilla 7–9

Ruotsin kielen A-oppimäärän päättöarvioinnin kriteerit

https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Perusopetuksen%20päättöarvioinnin%20kriteerit%2031.12.2020_0.pdf#page=69&zoom=100,44,522

11.3.2.2 RUOTSIN KIELI, B1-OPPIMÄÄRÄ VUOSILUOKILLA 7–9

Oppilaita rohkaistaan käyttämään ruotsin kieltä monipuolisessa vuorovaikutuksessa ja tiedonhankinnassa. Opetuksen tavoitteena on tukea oppilasta vuosiluokilla 3–6 saavutettujen taitojen syventämisessä, kehittää oppilaan kielellistä päättelykykyä ja samalla edistää hänen kielenopiskelutaitojaan. Kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämistä syvennetään pohtimalla erilaisia kieliyhteisöihin liittyviä arvosidonnaisia ilmiöitä. Myös tunteiden käsittelylle annetaan tilaa ja tarpeen mukaan vaikeita asioita voidaan käsitellä myös koulun opetuskielellä.

Ruotsin kielen B1-oppimäärän opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 7–9

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen		
T1 ohjata oppilasta tutustumaan pohjoismaiseen kieliympäristöön sekä Pohjoismaita yhdistäviin arvoihin	S1	L2, L5
T2 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia ruotsin kielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena	S1	L1, L4
Kielenopiskelutaidot		
T3 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieliä ja arvioimaan oppimistaan itseenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen	S2	L1
T4 kannustaa oppilasta huomaamaan mahdollisuuksia käyttää ruotsin kieltä omassa elämässään ja ohjata oppilasta käyttämään ruotsia rohkeasti erilaisissa tilanteissa koulussa ja koulun ulkopuolella	S2	L2, L7
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa		
T5 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta	S3	L4
T6 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä	S3	L2, L4
T7 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan	S3	L2, L4, L6
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä		
T8 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä	S3	L4
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä		

T9 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista erilaisista aiheista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin

S3

L4, L5

Ruotsin kielen B1-oppimäärän opetuksen tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7–9

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: Tehdään ja raportoidaan havaintoja pohjoismaisista kielenkäyttöympäristöistä, Suomen, Ruotsin ja muiden Pohjoismaiden kulttuurin ominaispiirteistä sekä Pohjoismaita yhdistävistä tekijöistä. Havainnoidaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroja sekä verrataan ruotsin kieltä oppilaiden aiemmin opiskelemiin kieliin. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa.

S2 Kielenopiskelutaidot: Käytetään erilaisia opiskelustrategioita, oppimateriaaleja ja oppimisympäristöjä tehokkaasti ja opiskelumotivaatiota vahvistavalla tavalla. Käytetään itsenäiseen, pitkäjänteiseen työskentelyyn ja kriittiseen tiedonhankintaan ohjaavia toimintatapoja. Harjoitetaan vuorovaikutustaitoja ja rohkaistaan oppilaita monipuoliseen kielen käytön harjoittamiseen erilaisissa tilanteissa.

S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä: Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä. Harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Ruotsin B1-oppimäärän keskeiset sisällöt vuosiluokilla 7–9

7. luokka

Seitsemännellä vuosiluokalla kerrataan ja opiskellaan omaan itseen ja perheeseen sekä omiin kiinnostuksen kohteisiin liittyviä aihealueita sekä ruotsin kielen perusrakenteita. Kulttuuritietoisuutta lisään opiskelemalla ruotsalaisen ja suomenruotsalaisen sekä muiden pohjoismaisten kulttuurien erityispiirteitä ja yhdistäviä tekijöitä. Laaja-alaisen osaamisen alueet L1 ja L5 korostuvat tällä vuosiasteella. Sisältöalueista korostuu S2.

8. luokka

Oppilas oppii tuottamaan ruotsin kieltä sujuvammin ja monipuolisemmin sekä suullisesti että kirjallisesti. Sanavarastoa laajennetaan samalla kun käsiteltävät aihealueet erkanevat oppilaan välittömästä elinpiiristä. Suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroja opitaan tunnistamaan ja ruotsia opitaan vertaamaan muihin oppilaan osaamiin kieliin. Sisältöalue S1 korostuu tällä vuosiasteella samoin kuin laaja-alaisen osaamisen alueet L2 ja L5.

9. luokka

Tällä vuosiasteella oppilas laajentaa sanavarastoaan esimerkiksi tulevaisuuden jatko-opintoihin ja työelämään liittyen sekä oppii ilmaisemaan mielipiteitään. Suullinen ja kirjallinen tuottaminen keskittyy laajempiin ja vaikeampiin teksteihin. Oppilas syventää tietojaan muista Pohjoismaista. Yhdeksännellä luokalla sisältöalueista painottuu S3 ja laaja-alaisen osaamisen alueista painottuvat L2, L4, L6 ja L7.

Ruotsin kielen B1-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7–9

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuvat pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Pelillisyyden, musiikin ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuunottoon omasta oppimisestaan. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Ruotsin kieltä käytetään aina, kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki ruotsin kielen B1-oppimäärässä vuosiluokilla 7–9

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea esimerkiksi samanaikaisopetusta, keskitettyä tukiovetusta sekä keskitettyjä koekertauksia. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyvälle tai ruotsin kieltä entuudestaan osaaville oppilaille.

Oppilaan oppimisen arviointi ruotsin kielen B1-oppimäärässä vuosiluokilla 7–9

Ruotsin kielen B1-oppimäärän päättöarvioinnin kriteerit

https://www.opi.fi/sites/default/files/documents/Perusopetuksen%20päättöarvioinnin%20kriteerit%2031.12.2020_0.pdf#page=106&zoom=100,44,48

11.3.3 VIERAAT KIELET

11.3.3.1 ENGLANTI, A-OPPIMÄÄRÄ VUOSILUOKILLA 7–9

Oppilaita rohkaistaan käyttämään englantia monipuolisessa vuorovaikutuksessa ja tiedonhankinnassa. Opetuksen tavoitteena on tukea oppilasta vuosiluokilla 3–6 saavutettujen taitojen syventämisessä, kehittää oppilaan kielellistä päättelykykyä ja samalla edistää hänen kielenopiskelutaitojaan. Kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämistä syvennetään pohtimalla erilaisia kieliyhteisöihin liittyviä arvosidonnaisia ilmiöitä. Myös tunteiden käsittelylle annetaan tilaa, ja tarpeen mukaan vaikeita asioita voidaan käsitellä myös koulun opetuskielellä.

Useat oppilaat käyttävät englantia kasvavassa määrin vapaa-aikanaan. Tämä oppilaiden informaalin oppimisen kautta hankkima taito otetaan huomioon opetuksen suunnittelussa ja sisältöjä valittaessa.

Englannin opetusta voidaan integroida eri oppiaineiden ja monialaisten oppimiskokonaisuuksien opetukseen ja päivittäin. Oppilaita rohkaistaan tiedonhakuun englannin kielellä eri oppiaineissa.

Englannin A-oppimäärän opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 7–9

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisällytteet	Laaja-alainen osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen		
T1 edistää oppilaan taitoa pohtia englannin asemaa ja variantteihin liittyviä ilmiöitä ja arvoja antaa oppilaille valmiuksia kehittää kulttuurienvälistä toimintakykyä	S1	L1, L2
T2 kannustaa löytämään kiinnostavia englanninkielisiä sisältöjä ja toimintaympäristöjä, jotka laajentavat käsitystä globalisoidusta maailmasta ja siinä toimimisen mahdollisuuksista	S1	L1, L2
T3 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia englannin kielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena	S1	L1, L3
Kielenopiskelutaidot		
T4 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia englantia ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen	S2	L1, L3
T5 kehittää oppilaan itsenäisyyttä soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä elinikäisen kielenopiskelun valmiuksia	S2	L1

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa		
T6 rohkaista oppilasta osallistumaan keskusteluihin monenlaisista oppilaiden ikätasoon ja elämäkokemukseen sopivista aiheista, joissa esitetään myös mielipiteitä	S3	L4
T7 tukea oppilaan aloitteellisuutta viestinnässä, kompensatiokeinojen käytössä ja merkitysneuvottelun käymisessä	S3	L4, L6
T8 auttaa oppilasta tunnistamaan viestinnän kulttuurisia piirteitä ja tukea oppilaan rakentavaa kulttuurienvälistä viestintää	S3	L2
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä		
T9 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia kuulla ja lukea monenlaisia itselleen merkityksellisiä yleiskielisiä ja yleistajuisia tekstejä erilaisista lähteistä sekä tulkita niitä käyttäen erilaisia strategioita	S3	L4
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä		
T10 ohjata oppilasta tuottamaan sekä puhuttua että kirjoitettua tekstiä erilaisiin tarkoituksiin yleisistä ja itselleen merkityksellisistä aiheista kiinnittäen huomiota rakenteiden monipuolisuuteen ja ohjaten hyvään ääntämiseen	S3	L5, L6

Englannin A-oppimäärän opetuksen tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7–9

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Tutkitaan englannin kielen kehittymistä globaalisti *lingua francaksi*. Otetaan selkoa joidenkin sellaisten maiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa englanti on keskeisin yhteiskunnassa käytetty kieli. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita englannin kielen opiskelussa sekä kielten välisessä vertailussa. Hankitaan tietoa joistakin englannin kielen varianteista.

S2 Kielenopiskelutaidot: Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä, tiedon hakeamista ja tiedon luotettavuuden arviointia.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä: Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta englannin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti ja globaalisti. Otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Englannin A-oppimäärän keskeiset sisällöt vuosiluokilla 7–9

7. luokka

Oppilas osaa esitellä itsensä, kertoa lähipiiristään ja harrastuksistaan sekä suullisesti että kirjallisesti. Lisäksi oppilas osaa esimerkiksi kouluun ja palvelutilanteisiin liittyvää sanastoa. Opetuksen painopiste on suullisen kielitaidon edistämisessä ja kulttuuritiedon kartuttamisessa, esimerkiksi Ison-Britannian ja Yhdysvaltojen osalta.

Tällä vuosiasteella korostuvat erityisesti sisältöalueet S1 ja S2 ja laaja-alaisesta osaamisesta kehittyvät etenkin L1–L3 ja L5.

8. luokka

Oppilas oppii ilmaisemaan mielipiteensä tunnilla käsitellyistä aihepiireistä, jotka eivät enää välttämättä liity hänen välittömään elinpiiriinsä. Oppilaan suullinen ja kirjallinen tuottaminen kehittyy kielen kaikilla osa-alueilla. Oppilas pystyy kirjoittamaan lukemastaan kaunokirjallisesta tekstistä pääkohdat

ja ilmaisemaan oman käsityksensä tekstistä. Uusien aihepiirien kautta oppilas tutustuu myös muihin englannin kielen variantteihin. Tällä vuosiasteella toteutuvat sisältöalueet S1–S3 ja laaja-alaisessa osaamisessa painottuvat L1–L2 ja L4–L5.

9. luokka

Oppilas oppii ymmärtämään vaikeampaakin erityissanastoa esimerkiksi tekniikkaan, ympäristöön, koulutukseen ja mediaan liittyvistä aihepiireistä. Hän suoriutuu suullisista viestintätilanteista ja kirjallisesta tuottamisesta annetussa kontekstissa. Oppilasta ohjataan käyttämään kieltä itsenäisesti. Tutustuminen englanninkielisiin maihin ja kielen asemaan *lingua francana* jatkuu. Perusopetuksen viimeisellä vuosiluokalla korostuvat erityisesti sisältöalueet S1 ja S3 ja laaja-alaisessa osaamisessa L2 ja L4–L7.

Englannin A-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7–9

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Munkkiniemen yhteiskoulussa tämä toteutuu opettajien aineryhmytyöskentelyssä. Pelillisyyden, musiikin ja draaman avulla tietotekniikkaa hyödyntäen oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä. Teksteistä hankitaan tietoa, niitä jaetaan ja julkaistaan. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuunottoon omasta oppimisestaan. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Englantia käytetään aina kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki englannin A-oppimäärässä vuosiluokilla 7–9

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runtas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea, esimerkiksi samanaikaisopetusta ja keskitettyä tukiopetusta sekä keskitettyjä koekertauksia. Lisäksi opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyneille tai englantia entuudestaan osaaville oppilaille.

Oppilaan oppimisen arviointi englannin A-oppimäärässä vuosiluokilla 7–9

Englannin A-oppimäärän päättöarvioinnin kriteerit

https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Perusopetuksen%20päättöarvioinnin%20kriteerit%2031.12.2020_0.pdf#page=121&zoom=100,44,257

11.3.3.2 SAKSA, A-OPPIMÄÄRÄ VUOSILUOKILLA 7–9

Oppilaita rohkaistaan käyttämään saksaa monipuolisessa vuorovaikutuksessa ja tiedonhankinnassa. Opetuksen tavoitteena on tukea oppilasta vuosiluokilla 3–6 saavutettujen taitojen syventämisessä, kehittää oppilaan kielellistä päättelykykyä ja samalla edistää hänen kielenopiskelutaitojaan. Kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämistä syvennetään pohtimalla erilaisia saksankielisiin kieliyhteisöihin liittyviä arvosidonnaisia ilmiöitä. Myös tunteiden käsittelylle annetaan tilaa, ja tarpeen mukaan vaikeita asioita voidaan käsitellä myös suomeksi.

Saksan opetusta voidaan integroida eri oppiaineiden ja monialaisten oppimiskokonaisuuksien opetukseen ja päinvastoin. Oppilaita rohkaistaan tiedonhakuun saksaksi eri oppiaineissa.

Saksan kielen A-oppimäärän opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 7–9

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen		
T1 edistää oppilaan taitoa pohtia saksan kielen asemaan liittyviä arvoja ja ilmiöitä ja antaa oppilaalle valmiuksia kehittää kulttuurien välistä toimintakykyään	S1	L1, L2
T2 kannustaa löytämään kiinnostavia saksankielisiä toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa	S1	L1, L2
T3 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia saksassa on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena	S1	L1, L4
Kielenopiskelutaidot		
T4 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieliä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen	S2	L1, L3
T5 tukea oppilaan itsenäisyyttä ja taitoa soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä kehittää elinikäisen kielenopiskelun valmiuksiaan	S2	L1
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa		
T6 rohkaista oppilasta harjoittelemaan monenlaisia jokapäiväisiä viestintätilanteita sekä toimimaan niissä aloitteellisesti	S3	L4
T7 ohjata oppilasta olemaan aktiivinen viestintätilanteessa sekä syventämään taitoaan käyttää saksan kielen viestinnän keinoja, vakiintuneita fraaseja, kierto- ja täyteilmauksia ja muuta kompensatiota	S3	L4, L6
T8 ohjata oppilasta kiinnittämään huomiota kulttuurisesti sopivaan kielenkäyttöön viestinnässä, johon liittyy mielipiteiden ja asenteiden esiin tuomista	S3	L2
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä		
T9 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tulkita erilaisia tekstejä, myös selväpiirteisiä asiatekstejä, joista hankitaan tietoa, ja ohjata käyttämään tulkinnassa päätelytaitoa ja keskeisen sisällön ymmärtämistä	S3	L4
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä		
T10 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta aihepiirejä laajentaen sekä kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin	S3	L5, L6

Saksan A-oppimäärän opetuksen tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7–9

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa saksaa puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielen välisessä vertailussa ja saksan opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa saksan päävarianteista.

S2 Kielenopiskelutaidot: Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hankkimista.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä: Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta saksaksi eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon saksan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä saksan kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Saksan A-oppimäärän keskeiset sisällöt vuosiluokilla 7–9

7. luokka

7. luokalla kerrataan ja vahvistetaan vuosiluokilla 3–6 opittua sanastoa ja rakenteita. Oppilas oppii kertomaan itsestään, perheestään ja omasta elinpiiristään niin suullisesti kuin kirjallisestikin sekä selviytymään yksinkertaisista vuoropuheluista. Oppilasta ohjataan aktiiviseen ja kulttuurisesti sopivaan kielenkäyttöön sekä kiinnitetään huomiota ääntämiseen. Tutustutaan saksalaiseen kielialueeseen. Sisältöalueista korostuu S2 ja laaja-alaisesta osaamisesta korostuvat L1 ja L5.

8. luokka

8. luokalla keskitytään arkipäiväisiin viestintätilanteisiin sekä oman mielipiteen ilmaisemiseen kirjallisesti ja suullisesti. Laajennetaan saksan kielen rakenteiden ja sanaston osaamista sekä saksan kielialueen tuntemusta. Oppilaan kielitietoisuutta lisätään tutustumalla erilaisiin teksteihin ja esimerkiksi lyhyisiin uutisvideoihin. Sisältöalueista korostuu S1 ja S2 ja laaja-alaisesta osaamisesta korostuvat L2, L3 ja L5.

9. luokka

9. luokalla syvennetään ja laajennetaan aiemmin opittua. Opitaan kertomaan sekä suullisesti että kirjallisesti mm. tulevaisuuden suunnitelmista ja ottamaan kantaa nuorta ympäröivässä maailmassa esiintyviin ilmiöihin. Taitoja syvennetään tekstien tulkitsemisessa ja tuottamisessa erityylisten tekstien avulla. Syvennetään edelleen saksan kielialueen tuntemusta sekä opitaan kertomaan omasta maasta ja kulttuurista. Sisältöalueista korostuu S3 ja laaja-alaisesta osaamisesta korostuvat L2, L4 ja L5.

Saksan A-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7–9

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuvat pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Pelillisyyden, musiikin ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä. Teksteistä hankitaan tietoa, niitä jaetaan ja julkaistaan. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuunottoon omasta oppimisestaan. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja monikulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Saksaa käytetään aina kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki saksan A-oppimäärässä vuosiluokilla 7–9

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsa viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyneille tai kieltä entuudestaan osaaville oppilaille.

Oppilaan oppimisen arviointi saksan A-oppimäärässä vuosiluokilla 7–9

Saksan A-oppimäärän päättöarvioinnin kriteerit

https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Perusopetuksen%20päättöarvioinnin%20kriteerit%2031.12.2020_0.pdf#page=130&zoom=100,44,250

11.3.3.3 RANSKA, A-OPPIMÄÄRÄ VUOSILUOKILLA 7–9

Oppilaita rohkaistaan käyttämään ranskan kieltä monipuolisessa vuorovaikutuksessa ja tiedonhankinnassa. Opetuksen tavoitteena on tukea oppilasta vuosiluokilla 3–6 saavutettujen taitojen syventämisessä, kehittää oppilaan kielellistä päättelykykyä ja samalla edistää hänen kielenopiskelutaitojaan. Kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämistä syvennetään pohtimalla erilaisia ranskankielisiin kieliyhteisöihin liittyviä arvosidonnaisia ilmiöitä. Myös tunteiden käsittelylle annetaan tilaa ja tarpeen mukaan vaikeita asioita voidaan käsitellä myös suomeksi.

Ranskan opetusta voidaan integroida eri oppiaineiden ja monialaisten oppimiskokonaisuuksien opetukseen ja päinvastoin. Oppilaita rohkaistaan tiedonhakuun ranskaksi eri oppiaineissa.

Ranskan A-oppimäärän opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 7–9

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen		
T1 edistää oppilaan taitoa pohtia ranskan kielen asemaan liittyviä arvoja ja ilmiöitä ja antaa oppilaalle valmiuksia kehittää kulttuurien välistä toimintakykyään	S1	L1, L2
T2 kannustaa löytämään kiinnostavia ranskankielisiä toimintaympäristöjä, jotka laajentavat oppilaan maailmankuvaa	S1	L1, L2
T3 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia ranskassa on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena	S1	L1, L4
Kielenopiskelutaidot		
T4 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia kieliä ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen	S2	L1, L3
T5 tukea oppilaan itsenäisyyttä ja taitoa soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä kehittää elinikäisen kielenopiskelun valmiuksiaan	S2	L1
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa		
T6 rohkaista oppilasta harjoittelemaan monenlaisia jokapäiväisiä viestintätilanteita sekä toimimaan niissä aloitteellisesti	S3	L4
T7 ohjata oppilasta olemaan aktiivinen viestintätilanteessa sekä syventämään taitoaan käyttää ranskan-kielisiä viestinnän keinoja, vakiintuneita fraaseja, kiero- ja täyteilmauksia ja muuta kompensatiota	S3	L4, L6
T8 ohjata oppilasta kiinnittämään huomiota kulttuuri- ja sosiaaliseen sopivaan kielenkäyttöön viestinnässä, johon liittyy mielipiteiden ja asenteiden esiin tuomista	S3	L2
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä		

T9 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tulkita erilaisia tekstejä, myös selväpiirteisiä asiatekstejä, joista hankitaan tietoa, ja ohjata käyttämään tulkinassa päätelytaitoa ja keskeisen sisällön ymmärtämistä	S3	L4
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä		
T10 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta aihepiirejä laajentaen sekä kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin	S3	L5, L6

Ranskan A-oppimäärän opetuksen tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7–9

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Otetaan selkoa niiden maiden tai alueiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa ranskaa puhutaan. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ranskan opiskelussa. Hankitaan tarvittaessa tietoa ranskan kielen päävarianteista.

S2 Kielenopiskelutaidot: Vahvistetaan edelleen kielenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuuksien hahmottamista, ryhmittelyä ja tiedon hahmottamista.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä: Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ranskaksi eri yhteisöissä ja maailmassa, ajankoh-
taisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustumi-
nen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Lisäksi otetaan huomioon ranskan
maantieteellinen levinneisyys ja asema sekä kielialueen elämänmuoto. Sanastoa ja rakenteita opetel-
laan monenlaisista teksteistä kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja
harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Ranskan A-oppimäärän keskeiset sisällöt vuosiluokilla 7–9

7. luokka

Oppilas oppii viestimään ranskaksi itselleen läheisistä, arkielämään liittyvistä aihepiireistä ja selviytymään yksinkertaisista vuoropuheluista esimerkiksi palvelutilanteissa. Oppilasta ohjataan aktiiviseen ja kulttuurillisesti sopivaan kielenkäyttöön. Kuullun ymmärtämisen ja ääntämisen harjoittelu on keskeistä. Tutustutaan erityisesti ranskalaiseen elämänmuotoon. Vuosiluokalla korostuvat sisältöalue S2 ja laaja-alaisen osaamisen alueet L1 ja L5.

8. luokka

Oppilas oppii toimimaan yhä monipuolisemmissa ja haastavammissa viestintätilanteissa, joiden aihepiirit laajenevat myös oppilaan oman elämänpiirin ulkopuolelle. Sanastoa ja rakenteita opetellaan erilaisista teksteistä, ja oppilaan kielitietoisuus kasvaa. Oppilas oppii tuottamaan yhä laajempia tekstejä rakenteiden monipuolistuessa. Vuosiluokalla korostuvat sisältöalue S1 ja S2 ja laaja-alaisen osaamisen alueet L2 ja L5.

9. luokka

Oppilas syventää taitojaan tekstien tulkitsemisessa ja tuottamisessa, ja osaa jo toimia välittömän elinpiirinsä ulkopuolisissa viestintätilanteissa. Aihepiirit laajenevat asiakokonaisuuksiin, jotka voivat sisältää erikoissanastoa. Oppilas tutustuu kaunokirjalliseen tekstiin, ja oppii ilmaisemaan perustellun näkökulmansa aiheesta. Tutustutaan syvemmin ranskankieliseen maailmaan ja kielen eri variantteihin. Vuosiluokalla sisältöalue S3 on erityisen tärkeä ja korostetaan laaja-alaisen osaamisen alueita L2, L4 ja L5.

Ranskan A-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7–9

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuvat pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opet-

tajien yhteistyötä. Pelillisyyden, musiikin ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä. Teksteistä hankitaan tietoa, niitä jaetaan ja julkaistaan. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja monikulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Ranskaa käytetään aina kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki ranskan A-oppimäärässä vuosiluokilla 7–9

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Rungas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukiopetusta, ja kaikilla oppilailla on mahdollisuus osallistua koekertauksiin. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyneille tai kieltä entuudestaan osaaville oppilaille.

Oppilaan oppimisen arviointi ranskan A-oppimäärässä vuosiluokilla 7–9

Ranskan A-oppimäärän päättöarvioinnin kriteerit

https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Perusopetuksen%20päättöarvioinnin%20kriteerit%2031.12.2020_0.pdf#page=130&zoom=100,44,250

11.3.3.4 SAKSA, B2-OPPIMÄÄRÄ VUOSILUOKILLA 8–9

Valinnaisen B2-saksan opetus järjestetään vuosiluokilla 8–9. B2-kieli on oppilaalle äidinkielen jälkeen kolmas tai neljäs opiskeltava kieli, joten oppilaalla on jo paljon kokemusta kielten opiskelusta. Hän kykenee käyttämään aiemmin hankkimaansa tietoa ja taitoa oppimisensa tukena. Oppilasta rohkaistaan käyttämään kaikkia opiskelemissaan kieliä monipuolisessa vuorovaikutuksessa ja tiedonhankinnassa. Opetuksen tavoitteena on kehittää oppilaan kielellistä päättelykykyä ja samalla edistää hänen kieltenopiskelutaitojaan. Kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämistä syvennetään pohtimalla erilaisia kieliyhteisöihin liittyviä arvosidonnaisia ilmiöitä. Myös tunteiden käsittelylle annetaan tilaa, ja tarpeen mukaan vaikeita asioita voidaan käsitellä myös suomeksi. Oppilaita rohkaistaan tiedon hakuun saksan kielellä eri oppiaineissa.

Saksan B2-oppimäärän opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 8–9

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen		
T1 auttaa oppilasta hahmottamaan saksan kielen suhdetta aiemmin opiskelemissään kieliin, tutustumaan saksan kielialueeseen ja elämänmuodon joihinkin keskeisiin piirteisiin sekä tukea oppilaan kielellisen päättelykyvyn, uteliaisuuden ja monikielisyyden kehittymistä	S1	L1, L2, L4
Kieltenopiskelutaidot		
T2 rohkaista oppilasta näkemään saksan kielen taito osana elinikäistä oppimista ja oman kielivarannon karttumista, ohjata oppilasta löytämään itselleen ja ikäkaudelleen parhaiten sopivia tapoja oppia kieliä ja kannustaa häntä käyttämään vähäistäkin taitoaan myös oppituntien ulkopuolella	S2	L3
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa		
T3 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta	S3	L4
T4 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä	S3	L4

T5 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan	S3	L4, L6
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä		
T6 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä	S3	L4
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä		
T7 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasoon sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin	S3	L5

Saksan B2-oppimäärän tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 8–9

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: Tutkitaan ja vertaillaan piirteitä, jotka ovat saksalle luonteenomaisia ja jotka erottavat sitä tai tekevät siitä tunnistettavan aiemmin opitun perustelleella. Muodostetaan käsitys lähisukukielistä, tutustutaan saksan kielen levinneisyyden taustaan, etsitään oppilaita kiinnostavaa tietoa saksan kielialueen kulttuurisista ja muista ilmiöistä. Pohditaan mahdollisia saksan kieleen ja kulttuuriin liittyviä ennako-oletuksia.

S2 Kielenopiskelutaidot: Tutkitaan yhdessä, mikä edistää parhaiten saksan oppimista, mihin kieltä voi käyttää ja mistä löytyy kiinnostavaa saksankielistä aineistoa. Asetetaan omia tavoitteita, opetellaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä: Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan saksaksi monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä saksankielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon saksan kielen maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan saksan kielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämää luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan saksan kielen foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Saksan B2-oppimäärän keskeiset sisällöt vuosiluokilla 8–9

8. luokka

Opitaan saksan kielen alkeet ja perusrakenteet. Oppilas oppii kertomaan saksaksi yksinkertaisia asioita itsestään mm. perheestään, harrastuksistaan ja vapaa-ajastaan. Kahdeksannella luokalla korostuu suullinen ilmaisu. Tutustutaan saksalaiseen kielialueeseen. Sisältöalueista korostuvat S1 ja S2 ja laaja-alaisesta osaamisesta L2 ja L3.

9. luokka

Syvennetään sekä laajennetaan aiemmin opittua sanastoa ja rakenteita. Oppilas oppii toimimaan arkipäiväisissä viestintätilanteissa sekä ymmärtämään laajempia tekstejä. Sekä rakenteet että viestintätaidot monipuolistuvat. Laajennetaan saksan kielialueen tuntemusta. Sisältöalueista korostuvat S3 ja laaja-alaisesta osaamisesta L2 ja L4.

Saksan B2-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 8–9

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuvat pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Pelillisyyden, musiikin ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuunottoon omasta oppimisestaan. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kan-

sainvälistä yhteydenpitoa. Saksan kieltä käytetään aina, kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki saksan kielen B2-oppimäärässä vuosiluokilla 7–9

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Rungas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai kieltä entuudestaan osaaville.

Oppilaan oppimisen arviointi saksan kielen B2-oppimäärässä vuosiluokilla 7–9

Saksan B2-oppimäärän päättöarvioinnin kriteerit

https://www.opi.fi/sites/default/files/documents/Perusopetuksen%20päättöarvioinnin%20kriteerit%2031.12.2020_0.pdf#page=146&zoom=100,44,430

11.3.3.5 RANSKA, B2-OPPIMÄÄRÄ VUOSILUOKILLA 7–9

Valinnaisen B2-kielen opetus järjestetään vuosiluokilla 8–9. B2-kieli on oppilaalle äidinkielen jälkeen kolmas tai neljäs opiskeltava kieli, joten oppilaalla on jo paljon kokemusta kielten opiskelusta. Hän kykenee käyttämään aiemmin hankkimaansa tietoa ja taitoa oppimisensa tukena. Oppilasta rohkaistaan käyttämään kaikkia opiskelemissaan kieliä monipuolisessa vuorovaikutuksessa ja tiedonhankinnassa. Opetuksen tavoitteena on kehittää oppilaan kielellistä päättelykykyä ja samalla edistää hänen kieltenopiskelutaitojaan. Kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämistä syvennetään pohtimalla erilaisia kieliyhteisöihin liittyviä arvosidonnaisia ilmiöitä. Myös tunteiden käsittelylle annetaan tilaa, ja tarpeen mukaan vaikeita asioita voidaan käsitellä myös suomeksi. Oppilaita rohkaistaan tiedon hakuun ranskaksi eri oppiaineissa.

Ranskan B2-oppimäärän opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 7–9

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen		
T1 auttaa oppilasta hahmottamaan ranskan kielen suhteen aiemmin opiskelemissään kieliin, tutustumaan ranskan kielen kielialueeseen ja elämänmuodon joihinkin keskeisiin piirteisiin sekä tukemaan oppilaan kielellisen päättelykyvyn, uteliaisuuden ja monikielisuuden kehittymistä	S1	L1, L2, L4
Kieltenopiskelutaidot		
T2 rohkaista oppilasta näkemään ranskan kielen taito osana elinikäistä oppimista ja oman kielivarannon karttumista, ohjata oppilasta löytämään itselleen ja ikäkaudelleen parhaiten sopivia tapoja oppia kieliä ja kannustaa häntä käyttämään vähäistäkin taitoaan myös oppituntien ulkopuolella	S2	L3
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa		
T3 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista vuorovaikutusta	S3	L4
T4 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä	S3	L4
T5 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielikäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan	S3	L4, L6
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä		

T6 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasoonsa sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä	S3	L4
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä		
T7 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasoon sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisiin rakenteisiin	S3	L5

Ranskan B2-oppimäärän tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7–9

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: Tutkitaan ja vertaillaan piirteitä, jotka ovat ranskan kielelle luonteenomaisia ja jotka erottavat sitä tai tekevät siitä tunnistettavan aiemmin opitun perusteella. Muodostetaan käsitys lähisukukielistä, tutustutaan ranskan kielen levinneisyyden taustaan, etsitään oppilaita kiinnostavaa tietoa kielialueen kulttuurisista ja muista ilmiöistä. Pohditaan mahdollisia ranskan kieleen ja kulttuuriin liittyviä ennako-oletuksia.

S2 Kielenopiskelutaidot: Tutkitaan yhdessä, mikä edistää parhaiten ranskan oppimista, mihin kieltä voi käyttää ja mistä löytyy kiinnostavaa ranskankielistä aineistoa. Asetetaan omia tavoitteita, opetellaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä: Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia ja erilaisia tekstejä lähinnä epämuodollisissa tilanteissa. Tarpeen mukaan opetellaan myös muodollisempaa kielenkäyttöä. Valitaan oppilaita kiinnostavia kielenkäytön aihepiirejä näkökulmana minä, me ja maailma. Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan ranskaa monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ranskankielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan jossain määrin huomioon ranskan maantieteellinen levinneisyys ja asema. Havainnoidaan ranskan kielen rytmiä, intonaatiota ja muita ääntämisen piirteitä ja harjoitellaan ääntämää luontevasti. Harjoitellaan tunnistamaan foneettisen tarkekirjoituksen merkkejä sekä tuottamaan tarvittavia kirjoitusmerkkejä.

Ranskan B2-oppimäärän keskeiset sisällöt vuosiluokilla 8–9

8. luokka

Oppilas oppii ranskan kielen kirjoitus- ja ääntämissääntöjä ja perusrakenteita. Aiheet liittyvät arkielämään ja yksinkertaisiin asiointitilanteisiin, joissa suullisen kielitaidon harjoittelu korostuu. Tutustutaan ranskalaiseen tapakulttuuriin ja elämänmuotoon. Sisältöalueet S1 ja S2 ja laaja-alaisen osaamisen alueet L2 ja L3 korostuvat.

9. luokka

Oppilaan perustiedot syvenevät ja sanavarasto laajenee. Rakenteet monipuolistuvat, ja oppilas oppii tulkitsemaan laajempia tekstejä sekä viestimään ranskaksi yhä monimuotoisemmissa tilanteissa. Oppilaan kulttuurintuntemus ja viestintätaidot vahvistuvat edelleen. Sisältöalueet S3 ja laaja-alaisen osaamisen alueet L2 ja L4 korostuvat.

Ranskan B2-oppimäärän oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 8–9

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Pelillisyyden, musiikin ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesti eri oppimisympäristöjä, viestintäkanavia ja -välineitä. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuunottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja -kulttuurisuuteen kotikansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Ranskan kieltä käytetään aina kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki vieraan kielen B2-oppimäärässä vuosiluokilla 7–9

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Rungas viestinnällinen harjoittelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai kieltä entuudestaan osaaville.

Oppilaan oppimisen arviointi vieraan kielen B2-oppimäärässä vuosiluokilla 7–9

Ranskan B2-oppimäärän päättöarvioinnin kriteerit

https://www.opf.fi/sites/default/files/documents/Perusopetuksen%20päättöarvioinnin%20kriteerit%2031.12.2020_0.pdf#page=146&zoom=100,44,430

11.3.4. MATEMATIIKKA

Oppiaineen tehtävä

Matematiikan opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden loogista, täsmällistä ja luovaa matemaattista ajattelua. Opetus luo pohjan matemaattisten käsitteiden ja rakenteiden ymmärtämiselle sekä kehittää oppilaiden kykyä käsitellä tietoa ja ratkaista ongelmia. Matematiikan kumulatiivisesta luonteesta johtuen opetus etenee systemaattisesti. Konkretia ja toiminnallisuus ovat keskeinen osa matematiikan opetusta ja opiskelua. Oppimista tuetaan hyödyntämällä tieto- ja viestintäteknologiaa.

Matematiikan opetus tukee oppilaiden myönteistä asennetta matematiikkaa kohtaan ja positiivista minäkuvausta matematiikan oppijoina. Se kehittää myös viestintä-, vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja. Matematiikan opiskelu on tavoitteellista ja pitkäjänteistä toimintaa, jossa oppilaat ottavat vastuuta omasta oppimisestaan. Opetus ohjaa oppilaita ymmärtämään matematiikan hyödyllisyyden omassa elämässään ja laajemmin yhteiskunnassa. Opetus kehittää oppilaiden kykyä käyttää ja soveltaa matematiikkaa monipuolisesti.

Vuosiluokkien 7–9 matematiikan opetuksen tehtävänä on vahvistaa matemaattista yleissivistystä. Opetuksessa syvennetään matemaattisten käsitteiden ja niiden välisten yhteyksien ymmärtämistä. Opetus innostaa oppilaita löytämään ja hyödyntämään matematiikkaa omassa elämässään. Oppilaiden valmiuksiin kuuluvat ongelmien matemaattinen mallintaminen ja ratkaiseminen. Matematiikan opetus ohjaa oppilaita tavoitteelliseen, täsmälliseen, keskittyneeseen ja pitkäjänteiseen toimintaan. Oppilaita rohkaistaan esittämään ratkaisujaan ja keskustelemaan niistä. Opetuksessa kehitetään oppilaiden yhteistyötaitoja.

Matematiikan opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 7–9

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet		
T1 vahvistaa oppilaan motivaatiota, myönteistä minäkuvausta ja itseluottamusta matematiikan oppijana	S1–S6	L1, L3, L5
T2 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta matematiikan oppimisesta sekä yksin että yhdessä toimien	S1–S6	L3, L7
Työskentelyn taidot		
T3 ohjata oppilasta havaitsemaan ja ymmärtämään oppimiansa asioiden välisiä yhteyksiä	S1–S6	L1, L4
T4 kannustaa oppilasta harjaantumaan täsmälliseen matemaattiseen ilmaisuun suullisesti ja kirjallisesti	S1–S6	L1, L2, L4, L5
T5 tukea oppilasta loogista ja luovaa ajattelua vaativien matemaattisten tehtävien ratkaisemisessa ja siinä tarvittavien taitojen kehittämisessä	S1–S6	L1, L3, L4, L5, L6

T6 ohjata oppilasta arvioimaan ja kehittämään matemaattisia ratkaisujaan sekä tarkastelemaan kriittisesti tuloksen mielekkyyttä	S1–S6	L1, L3, L4, L6
T7 rohkaista oppilasta soveltamaan matematiikkaa muisakin oppiaineissa ja ympäröivässä yhteiskunnassa	S1–S6	L1–L7
T8 ohjata oppilasta kehittämään tiedonhallinta- ja analysointitaitojaan sekä opastaa tiedon kriittiseen tarkasteluun	S1, S4, S6	L1, L4, L5
T9 opastaa oppilasta soveltamaan tieto- ja viestintäteknologiaa matematiikan opiskelussa sekä ongelmien ratkaisemisessa	S1–S6	L5
Käsitteelliset ja tiedonalakohtaiset tavoitteet		
T10 ohjata oppilasta vahvistamaan päättely- ja päässälaskutaitoa ja kannustaa oppilasta käyttämään laskutaitoaan eri tilanteissa	S1, S2	L1, L3, L4
T11 ohjata oppilasta kehittämään kykyään laskea peruslaskutoimituksia rationaaliluvuilla	S2	L1, L4
T12 tukea oppilasta laajentamaan lukukäsitteen ymmärtämistä reaalitylukuihin	S2	L1, L4
T13 tukea oppilasta laajentamaan ymmärrystään prosenttilaskennasta	S2, S6	L1, L3, L6
T14 ohjata oppilasta ymmärtämään tuntemattoman käsite ja kehittämään yhtälönratkaisutaitojaan	S3, S4	L1, L4
T15 ohjata oppilasta ymmärtämään muuttujan käsite ja tutustuttaa funktion käsitteeseen. Ohjata oppilasta harjoittelemaan funktion kuvaajan tulkitsemista ja tuottamista	S3, S4	L1, L4, L5
T16 tukea oppilasta ymmärtämään geometrian käsitteitä ja niiden välisiä yhteyksiä	S5	L1, L4, L5
T17 ohjata oppilasta ymmärtämään ja hyödyntämään suorakulmaiseen kolmioon ja ympyrään liittyviä ominaisuuksia	S5	L1, L4, L5
T18 kannustaa oppilasta kehittämään taitojaan laskea pinta-aloja ja tilavuuksia	S5	L1, L4
T19 ohjata oppilasta määrittämään tilastollisia tunnuslukuja ja laskemaan todennäköisyyksiä	S6	L3, L4, L5
T20 ohjata oppilasta kehittämään algoritmista ajatteluaan sekä taitojaan soveltaa matematiikkaa ja ohjelmointia ongelmien ratkaisemiseen	S1	L1, L4, L5, L6

Matematiikan tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7–9

S1 Ajattelun taidot ja menetelmät

S2 Luvut ja laskutoimitukset

S3 Algebra

S4 Funktiot

S5 Geometria

S6 Tietojenkäsittely ja tilastot sekä todennäköisyys

7. luokan keskeiset sisällöt (L1, L4, L5) (S1, S2, S3, S5)

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia ja laskemista murtoluvuilla. Harjoitellaan potenssilaskentaa ja tutustutaan tasogeometrian perusteisiin. Tutustutaan ohjelmoinnin perusrakenteisiin ja tehdään pieni-muotoisia ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä käyttäen apuna visuaalista ohjelmointityökalua.

8. luokan keskeiset sisällöt (L1, L4, L5) (S1, S2, S3, S4, S5)

Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen- vähennys- ja kertolaskua. Muodostetaan ja ratkaistaan yksinkertaisia yhtälöitä. Opiskellaan prosenttilaskun perusteet. Lisäksi syvennetään geometrian osaamista ja lasketaan piirejä ja pinta-aloja. Harjoitellaan ohjelmoinnin perusrakenteita ja tehdään ohjelma graafisessa tai tekstipohjaisessa ohjelmointiympäristössä.

9. luokan keskeiset sisällöt (L1, L3, L4, L5, L6) (S1, S2, S3, S4, S5, S6)

Perehdytään funktion käsitteeseen ja kuvataan riippuvuuksia sekä graafisesti että algebrallisesti. Syvennetään geometrian osaamista ja lasketaan kappaleiden tilavuuksia. Tutustutaan todennäköisyyslaskentaan ja tilastotieteeseen. 9. luokalla tutustutaan ja harjoitellaan ohjelmointia visuaalisessa ja tekstuaalisessa ohjelmointiympäristössä. Opetuksessa hyödynnetään valmiita koodikirjastoja, joiden funktioiden ja komentojen muistaminen on perusedellytys koodaamiselle.

Matematiikan oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7–9

Opetuksen lähtökohdat valitaan oppilaita kiinnostavista aiheista, ilmiöistä ja niihin liittyvistä ongelmista. Konkretia toimii edelleen tärkeänä osana matematiikan opiskelua. Rohkaistaan oppilaita käyttämään ajattelua tukevia piirroksia ja välineitä. Opetuksessa käytetään vaihtelevia työtapoja. Ongelmia matematisoidaan, ratkaistaan ja tulkitaan yksin ja yhdessä. Yhdessä työskennellessä jokainen toimii sekä itsensä että ryhmän hyväksi. Oppimisleikkejä voidaan käyttää oppilaiden motivoinnissa. Tieto- ja viestintäteknologiaa hyödynnetään opetuksen, oppimisen, tuottamisen, arvioinnin sekä luovuuden välineenä.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki matematiikassa vuosiluokilla 7–9

Jokaisella oppilaalla tulee olla mahdollisuus saada opetusta myös aiempien vuosiluokkien keskeisimmistä sisällöistä, jos hän ei hallitse niitä riittävästi. Lisäksi annetaan ennakoivaa tukea tarvittaessa uusien sisältöjen oppimiseksi esimerkiksi järjestämällä koekertauksia ja antamalla yksilöllistä tai keskitettyä tukiopetusta. Oppilaiden matematiikan osaamista ja taitojen kehittymistä seurataan jatkuvasti yhdessä oppilaiden kanssa. Oppilaille korostetaan asioiden ymmärtämisen tärkeyttä. Oppilaita tuetaan suurempien asiakokonaisuuksien hahmottamisessa ja yhteyksien löytämisessä. Eriyttämisessä otetaan huomioon jokaisen oppilaan osaaminen ja annetaan mahdollisuus onnistumisen elämyksiin.

Sisältöjä voidaan rikastuttaa syventämällä yhteisesti käsiteltävää aihetta oppilaiden kiinnostuksen ja taitotason mukaan. Taitavia oppilaita tuetaan tarjoamalla heille vaihtoehtoisia työskentelymuotoja, kuten esimerkiksi erilaisia projekteja ja ongelmälähtöisiä tutkimustehtäviä oppilaita kiinnostavista matemaattisista aiheista.

Oppilaan oppimisen arviointi matematiikassa vuosiluokilla 7–9

Matematiikan päättöarvioinnin kriteerit

https://www.opi.fi/sites/default/files/documents/Perusopetuksen%20päättöarvioinnin%20kriteerit%2031.12.2020_0.pdf#page=173&zoom=100,44,574

11.3.4.1 SOVELTUVUUSKOULUJEN MATEMATIIKKA

Helsinkiläiset soveltuvuuskoekoulut haluavat tarjota matematiikasta kiinnostuneille oppilaille matematiikan lisäopintoja ja siten hyvän pohjan jatko-opintoihin. Soveltuvuuskoekoulujen matematiikka-luokille ja -linjoille oppilaat valitaan yhteisellä soveltuvuuskokeella. Oppisisällöt voivat eri soveltuvuuskoekouluissa vaihdella vuosiluokkien kesken, mutta pääpiirteittäin sisällöt ovat kaikissa kouluissa samat. Matematiikan vuosiviikkotuntimäärä voi myös vaihdella kouluittain. Vuosiviikkotuntimäärä (matematiikan kurssien määrä) on jokaisessa koulussa vähintään 12. Munkkiniemen yhteiskoulussa tuntimäärä on 12. Peruskoulun yleisen oppimäärän lisäksi suoritetaan peruskoulun ja lukion matematiikan yhdistävä johdantokurssi MAA21v.

Matematiikan opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaan luovaa ja täsmällistä ajattelua, ja sen tulee

ohjata oppilasta löytämään ja muokkaamaan ongelmia sekä etsimään ratkaisuja niihin. Matematiikan merkitys on nähtävä laajasti – se vaikuttaa oppilaan henkiseen kasvamiseen vastuulliseksi ja osallistuvaksi kansalaiseksi. Matematiikka edistää oppilaan omaa tavoitteellista toimintaa, vastuuta ympäristöstä ja kestävästä tulevaisuudesta.

Matematiikan opetus etenee systemaattisesti, ja se luo kestävä pohjan matematiikan käsitteiden, rakenteiden ja ratkaisumallien omaksumiselle sekä käyttämiselle globaalisti. Konkreettisuus on tärkeä apuväline yhdistettäessä helsinkiläisen oppilaan arkipäivän kokemuksia ja ajattelua matematiikan abstraktiin järjestelmään. Tieto- ja viestintätekniikkaa sekä koulun kirjastoa voidaan käyttää oppilaan oppimisprosessin tukemisessa.

Oppilaita ohjataan ajatteluun ja oikean ratkaisun löytämiseen osuvien kysymysten asettelulla, ongelman hahmottamisella, tehtävän rajaamisella sekä aiemmin opittujen menetelmien soveltamiseen uusissa tilanteissa. Laskimia ja tietokoneita käytetään apuvälineinä päässälaskua ja vihkotyöskentelyä unohtamatta. Oppilaita rohkaistaan toimimaan yhteistyössä esimerkiksi parin kanssa.

Matematiikan tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7–9

S1 Ajattelun taidot ja menetelmät

S2 Luvut ja laskutoimitukset

S3 Algebra

S4 Funktiot

S5 Geometria

S6 Tietojen käsittely ja tilastot sekä todennäköisyys

7. luokan keskeiset sisällöt (L1, L4, L5) (S1, S2, S3, S5)

Harjoitellaan peruslaskutoimituksia ja laskemista murtoluvuilla. Harjoitellaan potenssilaskentaa ja tutustutaan tasogeometrian perusteisiin. Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen- vähennys- ja kertolaskua. Tutustutaan ohjelmoinnin perusrakenteisiin ja tehdään pienimuotoisia ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä käyttäen apuna visuaalista ohjelmointityökalua.

8. luokan keskeiset sisällöt (L1, L4, L5) (S1, S2, S3, S4, S5)

Muodostetaan ja ratkaistaan yksinkertaisia yhtälöitä. Opiskellaan prosenttilaskun perusteet. Lisäksi syvennetään geometrian osaamista ja lasketaan piirejä ja pinta-aloja. Perehdytään funktion käsitteeseen ja kuvataan riippuvuuksia sekä graafisesti että algebrallisesti. Harjoitellaan ohjelmoinnin perusrakenteita ja tehdään ohjelma graafisessa tai tekstipohjaisessa ohjelmointiympäristössä.

9. luokan keskeiset sisällöt (L1, L3, L4, L5, L6) (S1, S2, S3, S4, S5, S6)

Syvennetään geometrian osaamista ja lasketaan kappaleiden tilavuuksia. Tutustutaan todennäköisyyslaskentaan ja tilastotieteeseen sekä suoritetaan lukion pitkän matematiikan johdantokurssi. 9. luokalla tutustutaan ja harjoitellaan ohjelmointia visuaalisessa ja tekstuaalisessa ohjelmointiympäristössä. Opetuksessa hyödynnetään valmiita koodikirjastoja, joiden funktioiden ja kommentojen muistaminen on perusedellytys koodaamiselle.

Matematiikkaluokan tiede- ja teknologia oppiaine

Oppilaat valitaan matematiikkaluokalle soveltuvuuskokeella. Tiede- ja teknologiaopinnot ovat osa matematiikkaluokkien tiedeopetusta Munkkiniemen yhteiskoulussa.

Tiede- ja teknologiaopetuksen sisällöt ja tavoitteet

Osa luonnontieteiden yhteisistä opinnoista toteutetaan tiede- ja teknologiaopintoina. Tiede- ja teknologiaopetuksessa syvennetään, tarkennetaan ja laajennetaan luonnontieteiden osalta valtakunnallisen opetussuunnitelman perusteissa annettuja tavoitteita ja sisältöjä. Opiskeltavia aihekokonaisuuksia täydennetään ajankohtaisiin teemoihin liittyen. Opetus toteutetaan ilmiöpohjaisena ja sen sisällöt liittyvät kaikkiin luonnontieteisiin yhdistäen myös teknologiaa oppisisältöihin ja matemaattisia analyysi-

simenetelmiä tulosten tulkintaan.

8. luokalla opintojen teema on Ihminen. Tarkastellaan ihmiskehon toimintaa, sen keskeisiä rakenteita ja elintoimintoja sekä säätelyjärjestelmiä eri oppiaineiden näkökulmasta monipuolisista tutkimusmenetelmiä apuna käyttäen. Sisällöt on kuvattu tarkemmin biologian, fysiikan ja kemian oppisisältöjen kohdalla.

9. luokalla opintojen teema on Alkuräjähdyksestä elämään. Tarkastellaan maailmankaikkeuden rakennetta ja sähkömagneettista säteilyä sekä elämän mahdollistavia ilmiöitä kuten valon syntyä ja merkitystä elämälle. Sisällöt on kuvattu tarkemmin biologian, fysiikan ja kemian oppisisältöjen kohdalla.

Tiede- ja teknologiaopintojen tavoitteena on auttaa ymmärtämään luonnontieteiden ja teknologian sovellusten merkitystä ja käyttöä jokapäiväisessä elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa. Tiede- ja teknologiaopetus vahvistaa oppilaiden luonnontieteellistä ajattelua ja antaa valmiuksia jatkuvaan omatoimiseen luonnontieteen harrastukseen ja tulevaisuuden valintoihin.

Tiede- ja teknologiaopetuksen työtavat

Opetuksessa keskeisenä työtapana on kokeellinen tutkimustyö. Tutkimuksessa olennaista on oppia havainnoimaan ilmiöiden vaikutuksia ja syy-seuraussuhteita. Ilmiöitä ja teemoja tarkastellaan kokonaisuuksina oppiainerajoja ylittäen. Työn tekemisessä hyödynnetään ohjelmointia ja teknologiaa mahdollisuuksien mukaan. Opinnoissa tehdään yhteistyöprojekteja esimerkiksi teknologiayritysten tai yliopistojen kanssa.

Tiede- ja teknologiaopetuksen arviointi

Tiede- ja teknologiaopetus arvioidaan osana biologian, fysiikan ja kemian arviointia koulun yleisen opetussuunnitelman arviointiperusteiden mukaisesti. Tiede- ja teknologiaopetuksessa tehtyjä tutkimuksia ja kokeita, niiden vaiheita ja tuloksia, dokumentoidaan lukuvuoden aikana monipuolisesti hyödyntäen tässä erilaisia työtapoja ja -muotoja. Näiden lisäksi laaditaan mm. laboratoriopäiväkirjaa ja tutkimusraportteja, jotka ovat osa aineiden arviointia.

Kokeellisen tutkimustyön arviointi perustuu monimuotoisten tuotosten lisäksi työskentelyn havainnointiin. Tuotosten sisällön lisäksi arvioidaan opiskeluprosessia ja työn eri vaiheita kuten kysymysten muodostamista, aiheen rajaamista, tiedonhakua, näkökulmien perustelemista, käsitteiden käyttöä, ilmaisun selkeyttä ja työn loppuun saattamista. Oppilaiden itsearviointia ja vertaispalautetta sekä opettajan ja oppilaiden välisiä keskusteluja voidaan käyttää arvioinnin tukena.

11.3.5 BIOLOGIA

Oppiaineen tehtävä

Biologian opetuksen tehtävänä on auttaa oppilaita ymmärtämään elämää ja sen kehittymistä, kartuttaa oppilaan luonnontuntemusta sekä ohjata oppilaita ymmärtämään ekosysteemien toimintaa, ihmisen elintoimintoja sekä perinnöllisyyden ja evoluution perusteita.

Biologian opetuksessa työskennellään myös luonnossa ja ohjataan oppilaita tutkivan oppimisen avulla tutustumaan biologisen tiedonhankinnan luonteeseen. Luonnon tutkimisessa käytetään sekä maasto- että laboratoriotyömenetelmiä. Elämyksellinen ja kokemuksellinen oppiminen virittää oppimisen iloa ja herättää kiinnostusta tarkkailla elinympäristön tilaa ja siinä tapahtuvia muutoksia. Opiskelussa hyödynnetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa. Teknologian käyttö edistää oppilaiden yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa biologian opetuksessa.

Biologian opetuksessa tuetaan oppilaiden ongelmanratkaisu- ja yhteistyötaitojen sekä yhteisöllisyyden kehittymistä ja annetaan valmiuksia biologiaa hyödyntävien alojen opiskeluun sekä työelämään.

Biologian opetus auttaa oppilaita ymmärtämään, miten biologian tietoja ja taitoja voidaan soveltaa ja hyödyntää omassa elämässä, eettisissä pohdinnoissa, ajankohtaisten biologiaan liittyvien uutisten seurannassa sekä siinä, kuinka yhteiskunnalliseen päätöksentekoon voidaan vaikuttaa. Biologian opetus kehittää oppilaiden ympäristötietoisuutta ja halua vaalia luonnon monimuotoisuutta. Oppilaat saavat valmiuksia vaikuttaa ja osallistua oman lähiympäristönsä kehittämiseen ja sen säilymiseen elinvoimaisena. Oppilaita ohjataan kestävään elämäntapaan ja globaalin vastuun ymmärtämiseen.

Biologian opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 7–9

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Biologinen tieto ja ymmärrys		
T1 ohjata oppilasta ymmärtämään ekosysteemin perusrakennetta ja toimintaa sekä vertailemaan erilaisia ekosysteemejä ja tunnistamaan lajeja	S1–S4, S6	L4, L5
T2 auttaa oppilasta kuvailemaan eliöiden rakenteita ja elintoimintoja sekä ymmärtämään eliökunnan rakennetta	S1–S5	L4, L5
T3 ohjata oppilasta tutkimaan eliöiden sopeutumista eri elinympäristöihin ja ymmärtämään erilaisten elinympäristöjen merkitys luonnon monimuotoisuudelle	S1–S4, S6	L4, L7
T4 ohjata oppilasta ymmärtämään perinnöllisyyden ja evoluution perusperiaatteita	S1, S4, S5	L1
T5 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisen kehitystä ja elimistön perustoimintoja	S5	L3
T6 ohjata oppilasta arvioimaan luonnonympäristössä tapahtuvia muutoksia ja ihmisen vaikutusta ympäristöön sekä ymmärtämään ekosysteemipalvelujen merkitys	S6	L4, L7
Biologiset taidot		
T7 ohjata oppilasta kehittämään luonnontieteellistä ajattelutaitoa sekä syy- ja seuraussuhteiden ymmärtämistä	S1–S6	L1
T8 opastaa oppilasta käyttämään biologian tutkimusvälineistöä ja tieto- ja viestintäteknologiaa	S1–S5	L1, L5
T9 ohjata oppilasta koostamaan eliökokoelma ja kasvatamaan kasveja biologisten ilmiöiden ymmärtämiseksi	S1–S4, S6	L5, L6, L7
T10 ohjata oppilasta tekemään tutkimuksia sekä koulussa että koulun ulkopuolella	S1–S6	L1, L5
T11 kannustaa oppilasta soveltamaan biologian tietoja ja taitoja omassa elämässä sekä yhteiskunnallisessa keskustelussa ja päätöksenteossa	S6	L2, L3, L7
Biologian asenne- ja arvotavoitteet		
T12 innostaa oppilasta syventämään kiinnostusta luontoa ja sen ilmiöitä kohtaan sekä vahvistamaan luontosuhdetta ja ympäristötietoisuutta	S1–S6	L7
T13 ohjata oppilasta tekemään eettisesti perusteltuja valintoja	S6	L7
T14 innostaa oppilasta vaikuttamaan ja toimimaan kestäväen tulevaisuuden rakentamiseksi	S6	L5, L7

Biologian tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7–9

S1 Biologinen tutkimus

S2 Tutkimusretkiä luontoon ja lähiympäristöön

S3 Ekosysteemin perusrakenne ja toiminta

S4 Mitä elämä on?

S5 Ihminen

S6 Kohti kestävä tulevaisuutta

Opetuksen tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet vuosiluokalla 7

Suomalainen metsä (S1, S2, S3, S6, L1, L2, L4, L5, L6, L7)

Perehdytään suomalaisen metsäekosysteemin rakenteeseen ja toimintaan. Tutustutaan metsän lajien ekologiaan ja niiden välisiin vuorovaikutussuhteisiin. Käsitellään perustietoja myös muista maaekosysteemeistä. Opiskellaan metsä- ja kaupunkiekosysteemien lajeja painottaen lähiseudun lajistoa. Aloitetaan oman eliökokoelman työstäminen. Tutustutaan biotalouteen ja ekosysteemipalveluihin sekä metsäluonnon monimuotoisuuden ja metsien kestävä käytön merkitykseen kestävä tulevaisuuden kannalta. Käsitellään ilmastomuutoksen vaikutuksia metsäluonnolle. Opintoihin sisältyy myös retkeilyä lähiluonnossa sekä pienimuotoisen biologisen tutkimuksen toteuttaminen.

Opetuksen tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet vuosiluokalla 8

Ihminen (S1, S4, S5, L1, L3, L4, L5, L6)

Keskitytään tutkimaan ihmiskehon toimintaa perehtymällä elimistön keskeisiin rakenteisiin, elintoihintoihin ja säätelyjärjestelmiin. Opiskellaan kasvuun, kehitykseen ja lisääntymiseen liittyvät perustiedot sekä tutustutaan perinnöllisyyden perusteisiin. Perehdytään bioteknologian mahdollisuuksiin ja haasteisiin. Opintoihin sisältyy pienimuotoisen biologisen tutkimuksen toteuttaminen.

Matematiikkaluokalla opiskellaan osa 8. luokan biologian opinnoistaan tiede- ja teknologiaopintoina. Näissä opinnoissa syvennyttään ja perehdytään muuta opetusta tarkemmin 8. luokan biologian opetussuunnitelmassa kuvattuihin sisältöihin ja tavoitteisiin. Ihmiskehon toimintaa tarkastellaan kokonaisvaltaisemmin myös kemiallisten reaktioiden ja erilaisten mallien avulla. Samalla saadaan yksityiskohtaisempaa tietoa ihmisessä vaikuttavista biologian, kemian ja fysiikan ilmiöistä ja tapahtumista. Oppilaat pääsevät tutustumaan myös mikrobiologian tutkimustapoihin. Opiskelussa korostuvat korkeellisuus sekä monipuolisten tutkimusmenetelmien ja työtapojen hyödyntäminen.

Opetuksen tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet vuosiluokalla 9

Eliökunta (S1, S2, S3, S4, S6, L1, L2, L4, L5, L6, L7)

Perehdytään eliökunnan rakenteeseen ja lajien luokitteluun. Vertaillaan eri eliöryhmien ominaisuuksia ja käsitellään evoluution perusteita. Eliökunnan rakennetta havainnollistetaan vesiekosysteemien lajien kautta. Opiskellaan perustietoja erilaisista vesiekosysteemeistä painottaen Itämereen liittyviä näkökulmia. Käsitellään luonnon monimuotoisuuden, luonnonvarojen kestävä käytön ja vesiluonnonsuojelun merkitystä kestävä tulevaisuuden kannalta. Opintoihin sisältyy myös retkeilyä lähiluonnossa sekä pienimuotoisen biologisen tutkimuksen toteuttaminen.

Matematiikkaluokalla tutkitaan tiede- ja teknologiaopinnoissa elämän mahdollistavia ilmiöitä. Perehdytään erityisesti ilmaston rakenteeseen, tietynlaisen säteilyn merkitykseen eliöille. Lisäksi tutkitaan elinolosuhteiden vaikutuksia kontrolloiduissa olosuhteissa kasvien kasvuun ja tutustutaan eliöiden luokitteluun.

Biologian oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Tavoitteena on, että biologian opetuksessa oppilailla on mahdollisuus työskennellä erilaisissa tutkimuksellisuutta tukevilla oppimisympäristöissä sekä koulussa, että koulun ulkopuolella. Maasto- ja laboratoriotyöskentelyssä oppilaita ohjataan havainnoimaan ja käyttämään biologialle ominaisia tutkimusmenetelmiä. Biologian opetuksen tavoitteiden kannalta keskeistä on, että oppilaita ohjataan käyttämään myös sähköisiä oppimisympäristöjä biologisen tiedon hankinnassa, käsittelyssä, tulkinassa ja esittämisessä.

Biologian työtapoja valittaessa painotetaan vuorovaikutusta ja yhteisöllisyyttä ottaen huomioon oppilaiden erilaiset tarpeet. Monipuolisten työtapojen avulla jokainen oppilas saa erilaisia kokemuksia, pystyy omaksumaan luonnontieteelle luonteenomaisia tutkimusmenetelmiä ja harjaantuu tekemään johtopäätöksiä sekä raportoimaan ja soveltamaan oppimaansa. Biologian opetuksen tavoitteiden mukaisesti elämyksellisyys, kokemuksellisuus ja toiminnallisuus kehittävät oppilaiden taitoa pohtia omia arvovalintoja. Lisäksi oppilaille kehittyy taito tarkastella kriittisesti ilmiöitä ja erilaisia tietolähteitä.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki biologiassa vuosiluokilla 7-9

Biologian opetuksen tavoitteiden kannalta keskeistä on ohjata oppilaita omakohtaiseen havainnointiin ja tutkimiseen itsenäisesti ja ryhmissä sekä erilaisissa oppimisympäristöissä. Maasto- ja laboratorio-työskentely toteutetaan siten, että turvallisuuskysymykset otetaan huomioon. Oppilaiden yksilöllisen tuen tarpeet huomioidaan erilaisten työmenetelmien valinnassa. Kasvua, kehitystä sekä oppimisen iloa tukevat tutkimuksellisuus, yhdessä tekeminen, vastuullisuus omasta työskentelystä, luontosuhteen syveneminen sekä tiedon liittäminen jo ennestään opittuun. Biologian tavoitteiden kannalta on keskeistä tiedostaa oppilaiden mahdolliset vaikeudet laboratorio- ja maastotyöskentelyssä. Oppilaita tuetaan työskentelyssä kunkin omien vahvuuksien pohjalta sekä tarvittaessa vahvistamalla oppilaiden taitoja eri tukimuotoja hyödyntäen. Eriyttäminen on mahdollista yhteisissä tutkimustehtävissä, joissa oppilaat toimivat erilaisissa rooleissa ja etenevät yksilöllisesti ajattelun taitojen eri tasoille. Oppilaalla on myös mahdollisuus saada opettajalta tarvittaessa yksilöllistä tukiopetusta sekä osallistua ennen koetta järjestettävään koekertaustilaisuuteen.

Oppilaan oppimisen arviointi biologiassa vuosiluokilla 7-9

Biologian päättöarvioinnin kriteerit

https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Perusopetuksen%20päättöarvioinnin%20kriteerit%2031.12.2020_0.pdf#page=185&zoom=100,44,48

11.3.6 MAANTIETO

Oppiaineen tehtävä

Maantiedon opetuksen tehtävänä on tukea oppilaiden maailmankuvan rakentumista. Oppilaita ohjataan seuraamaan ajankohtaisia tapahtumia omassa lähiympäristössä ja koko maailmassa sekä autetaan oppilaita sijoittamaan uutiset maailman tapahtumista maantiedon opetuksessa saamaansa alueelliseen kehikkoon.

Maantieto on monitieteinen ja eri tiedonaloja integroiva oppiaine, jossa tutkitaan maapalloa ja sen alueita, luontoa, ihmisen toimintaa sekä erilaisia kulttuureita. Maantiedon opetuksessa otetaan huomioon luonnontieteiden, ihmistieteiden ja yhteiskuntatieteiden näkökulmat. Näin rakennetaan eheää kokonaiskuvaa monimuotoisesta maailmasta ja sen toiminnasta.

Maantiedon opetuksessa käsitellään luonnon ja ihmisen toiminnan vuorovaikutusta ja sen yhteyttä ympäristön tilaan sekä luodaan perustaa ymmärtää erilaisia alueellisia näkökulmia ja ristiriitoja maapallolla. Maantieteellisten syy- ja seuraussuhteiden sekä ympäristömuutosten ymmärtäminen ja analysointi aktivoivat oppilasta toimimaan vastuullisesti omassa arjessa.

Maantiedon opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden oma elämismaailma. Opetus tarjoaa toiminnallisia kokemuksia erilaisissa oppimisympäristöissä, joissa oppilaat tekevät havaintoja ja tutkimuksia. Opiskelussa hyödynnetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa. Teknologian käyttö edistää myös oppilaiden yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa oppimisessa.

Maantiedon opetuksessa vahvistetaan oppilaiden valmiuksia kestävästä kehityksestä edistävään toimintatapaan. Opetus harjaannuttaa oppilaiden osallistumis- ja vaikuttamistaitoja ja antaa oppilaille keinoja aktiiviseen kansalaisuuteen ja kestävästä tulevaisuudesta rakentamiseen.

Maantiedon opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 7–9

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Maantieteellinen tieto ja ymmärrys		
T1 tukea oppilaan jäsentyneen karttakuvan rakentumista maapallosta	S1–S6	L1, L4, L5
T2 ohjata oppilasta tutkimaan luonnonmaantieteellisiä ilmiöitä sekä vertailemaan luonnonmaita Suomessa ja muualla maapallolla	S1–S4, S6	L4, L5
T3 ohjata oppilasta tutkimaan ihmismaantieteellisiä ilmiöitä ja kulttuurimaisemia sekä ymmärtämään erilaisia kulttuureita, elinkeinoja ja ihmisten elämää Suomessa ja maapallon eri alueilla	S1–S6	L2, L4
T4 kannustaa oppilasta pohtimaan ihmisen toiminnan ja luonnonympäristön välistä vuorovaikutusta sekä ymmärtämään luonnonvarojen kestävän käytön merkitys	S1–S6	L7
Maantieteelliset taidot		
T5 ohjata oppilasta kehittämään maantieteellistä ajattelutaitoa sekä kykyä esittää maantieteellisiä kysymyksiä	S1–S6	L1
T6 ohjata oppilasta kehittämään tilatajua sekä symboleiden, mittasuhteiden, suuntien ja etäisyyksien ymmärrystä	S1–S6	L4, L5
T7 ohjata oppilasta harjaannuttamaan arkielämän geomediataitoja sekä lukemaan, tulkitsemaan ja laatimaan karttoja ja muita malleja maantieteellisistä ilmiöistä	S1–S6	L5, L6
T8 ohjata oppilasta kehittämään maantieteellisiä tutkimustaitoja	S1–S6	L1
T9 harjaannuttaa oppilasta havainnoimaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä aktivoida oppilasta seuraamaan ajankohtaisia tapahtumia omassa lähiympäristössä, Suomessa ja koko maailmassa	S1–S6	L4
T10 tukea oppilasta kehittämään vuorovaikutus- ja ryhmätöitä sekä argumentoimaan ja esittämään selkeästi maantieteellistä tietoa	S1–S6	L2
T11 ohjata oppilasta vaalimaan luontoa, rakennettua ympäristöä ja niiden monimuotoisuutta sekä vahvistaa oppilaan osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja	S1–S6	L7
Maantiedon asenne- ja arvotavoitteet		
T12 tukea oppilasta kasvamaan aktiiviseksi, vastuullisesti toimivaksi ja kestäväan elämäntapaan sitoutuneeksi kansalaiseksi	S1–S6	L7
T13 ohjata oppilasta arvostamaan alueellista identiteettiään sekä luonnon, ihmistoiminnan ja kulttuurien moninaisuutta sekä kunnioittamaan ihmisoikeuksia kaikkialla maailmassa	S1–S6	L3, L7

Maantiedon tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7–9

- S1 Maapallon karttakuva ja alueet
- S2 Ajankohtainen muuttuva maailma
- S3 Elämän perusedellytykset maapallolla

S4 Muuttuvat maisemat ja elinympäristöt

S5 Ihmiset ja kulttuurit maapallolla

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö

Maantiedon tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet vuosiluokalla 7

Elämän edellytykset maapallolla (S1, S2, S3, S4, L1, L4, L5, L7)

Erilaisten karttojen avulla opetetaan karttojen peruskäsitteet ja mittakaavan käyttöä. Tarkastellaan planetaarisuutta ja sen vaikutusta maapallolla. Tutustutaan maapallon eri vyöhykkeisiin ja kehiin. Tarkastellaan elämän perusedellytyksien esiintymistä ja niiden kestävää käyttöä maapallolla. Tutkitaan esimerkkien avulla maailman eri alueiden luonnonmaisemia ja opiskellaan niiden keskeinen paikannimistö. Hyödynnetään erilaisia geomedioita maantiedon opetuksessa ja opiskelussa. Seurataan opintojen teemaan liittyviä uutisia maailman eri alueilta ja pohditaan niiden taustoja ja merkityksiä.

Maantiedon tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet vuosiluokalla 8

Ihmisen maapallo (S1, S2, S4, S5, S6, L1, L3, L4, L5, L7)

Tarkastellaan esimerkkien avulla, miten ihmiset hyödyntävät luonnonvaroja ja ympäristöä Euroopassa ja eri puolilla maapallolla ja pohditaan niiden kestävää käyttöä. Tutustutaan esimerkkien avulla ihmisoikeuksiin, globalisaatioon, ilmastonmuutokseen sekä luonnon monimuotoisuuteen. Hyödynnetään erilaisia geomedioita maantiedon opetuksessa ja opiskelussa. Seurataan opintojen teemaan liittyviä uutisia Euroopasta ja pohditaan niiden taustoja ja merkityksiä. Tutkitaan esimerkkien avulla Euroopan ja maailman eri alueiden kulttuurimaisemia ja opiskellaan niiden keskeinen paikannimistö.

Maantiedon tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet vuosiluokalla 9

Suomi tutuksi (S1, S2, S4, S6, L1, L2, L3, L4, L5, L6, L7)

Tutkitaan esimerkkien avulla Suomen karttakuvaa ja perehdytään pääkaupunkiseudun erityispiirteisiin. Tutustutaan Suomen maisema-alueisiin sekä tuodaan esille joitakin niiden syntyyn vaikuttaneita tekijöitä. Tarkastellaan ympäristön vaikutusta ihmisen toimintaan Suomessa. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Perehdytään luonnonvarojen kestävään käyttöön ja pohditaan biotalouden mahdollisuuksia Suomessa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Tehdään maantieteellistä tutkimusta ja aluesuunnittelua lähiympäristössä. Hyödynnetään erilaisia geomedioita maantiedon opetuksessa ja opiskelussa. Seurataan opintojen teemaan liittyviä uutisia Suomesta ja pohditaan niiden taustoja ja merkityksiä.

Maantiedon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Maantiedon opetuksen tavoitteiden kannalta keskeistä on käyttää monipuolisia oppimisympäristöjä sekä koulussa että koulun ulkopuolella. Maastotyöskentely, kenttäretket luonnossa ja rakennetussa ympäristössä sekä sähköisten oppimisympäristöjen ja paikkatiedon käyttö ovat olennainen osa maantiedon opetusta. Pelillisuus lisää oppilaiden motivaatiota. Tutkimuksellinen lähestymistapa tukee maantieteellisen ajattelun sekä ongelmanratkaisu- ja tutkimustaitojen kehittymistä sekä edistää yhteisöllistä ja vuorovaikutteista työskentelyä.

Opetuksessa seurataan ajankohtaisia tapahtumia ja ilmiöitä lähiympäristössä ja muualla maailmassa. Työtapoja valittaessa otetaan huomioon oppilaiden elämismaailma, kansainvälisyys ja yhteistyö koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. Opetuksessa annetaan aikaa oppilaiden ajattelulle, luovuudelle ja toiminnalle.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki maantiedossa vuosiluokilla 7-9

Maantiedon opetuksen tavoitteiden kannalta keskeistä on ohjata oppilaita hahmottamaan ympäröivää maailmaa ja ymmärtämään sen ilmiöitä. Ajankohtaisella uutisseurannalla tuetaan kunkin oppilaan maailmankuvan rakentumista. Kenttäopetuksessa lähiympäristöä tulkitaan kaikkia aisteja hyväksi käyttäen ja jaetaan kokemuksia oppilaiden ja opettajan välillä. Maantiedon tavoitteiden kannalta tuen järjestämisessä on keskeistä tiedostaa oppilaiden spatiaalisen hahmottamisen vaikeudet ja erityisesti vaikeudet kartanluvussa ja karttatulkinnassa. Oppilaita ohjataan ja tuetaan käyttämään paikkatietoa ja muuta geomediaa arjen tilanteissa. Jokaisen oppilaan taitoja hahmottaa lähiympäristöä ja maa-

ilmaa harjaannutetaan tukemalla ja kannustamalla oppilasta hänen omien vahvuuksiensa pohjalta sekä tarvittaessa vahvistamalla oppilaan taitoja eri tukimuotoja hyödyntäen. Eriyttämistä voi toteuttaa tutkimustehtävissä, joissa oppilaat voivat toimia erilaisissa rooleissa sekä harjoituksissa, joissa on mahdollista edetä yksilöllisesti ajattelun taitojen eri tasoille. Oppilaalla on myös mahdollisuus saada opettajalta tarvittaessa yksilöllistä tukiopetusta sekä osallistua ennen koetta järjestettävään koekertaustilaisuuteen.

Oppilaan oppimisen arviointi maantiedossa vuosiluokilla 7-9

Maantiedon päättöarvioinnin kriteerit

https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Perusopetuksen%20päättöarvioinnin%20kriteerit%2031.12.2020_0.pdf#page=196&zoom=100,44,48

11.3.7 FYSIIKKA

Oppiaineen tehtävä

Fysiikan opetuksen tehtävänä on tukea oppilaiden luonnontieteellisen ajattelun sekä maailmankuvan kehittymistä. Fysiikan opetus auttaa ymmärtämään fysiikan ja teknologian merkitystä jokapäiväisessä elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa. Opetus tukee oppilaiden valmiuksia keskustella fysiikan ja teknologian asioista ja ilmiöistä. Opetus välittää kuvaa fysiikan merkityksestä kestäväen tulevaisuuden rakentamisessa: fysiikkaa tarvitaan uusien teknologisten ratkaisujen kehittämisessä sekä ympäristön ja ihmisten hyvinvoinnin turvaamisessa. Opetus ohjaa oppilaita ottamaan vastuuta ympäristöstään.

Fysiikan opetuksen tehtävänä on tukea fysiikkaan liittyvien käsitteiden rakentumista sekä ilmiöiden ymmärtämistä. Vuosiluokilla 7-9 opiskelun pääpaino on kvalitatiivisella tasolla, mutta oppilaiden abstraktin ajattelun ja matemaattisten taitojen kehittyessä laajennetaan työskentelyä joidenkin ilmiöiden osalta kvantitatiiviselle tasolle. Aikaisemmat kokemukset, uudet havainnot ja näkökulmat muokkautuvat oppilaiden ja opettajien vuorovaikutuksessa johdonmukaiseksi kokonaisuudeksi kohti luonnontieteellisten teorioiden mukaista käsitystä ympäröivästä todellisuudesta. Opetus ohjaa luonnontieteille ominaiseen ajatteluun, tiedonhankintaan, tietojen käyttämiseen, ideointiin, vuorovaikutukseen sekä tiedon luotettavuuden ja merkityksen arviointiin eri tilanteissa.

Fysiikan opetuksen lähtökohtana ovat luonnosta ja teknologisesta ympäristöstä tehdyt havainnot ja tutkimukset. Tutkimusten tekemisellä on oleellinen merkitys käsitteiden omaksumisessa ja ymmärtämisessä, tutkimisen taitojen oppimisessa ja luonnontieteiden luonteen hahmottamisessa. Tutkimusten tekeminen kehittää työskentelyn ja yhteistyön taitoja, luovaa ja kriittistä ajattelua sekä innostaa oppilaita fysiikan opiskeluun.

Opetuksen tehtävänä on ohjata oppilaita hahmottamaan fysiikan osaamisen merkitystä myös jatko-opintojen ja työelämän kannalta. Yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa edistetään tarjoamalla oppilaille mahdollisuuksia soveltaa fysiikkaa erilaisissa konteksteissa sekä tutustua monipuolisesti ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

Fysiikan opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 7–9

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet		
T1 kannustaa ja innostaa oppilasta fysiikan opiskeluun	S1–S6	L1
T2 ohjata ja kannustaa oppilasta tunnistamaan omaa fysiikan osaamistaan, asettamaan tavoitteita omalle työskentelylleen sekä työskentelemään pitkäjänteisesti	S1–S6	L1, L6
T3 ohjata oppilasta ymmärtämään fysiikan osaamisen merkitystä omassa elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa	S1–S6	L6, L7

T4 ohjata oppilasta käyttämään fysiikan osaamistaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan energiavarojen kestävän käytön kannalta	S1–S6	L3, L7
Tutkimisen taidot		
T5 kannustaa oppilasta muodostamaan kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä sekä kehittämään kysymyksiä edelleen tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdiksi	S1–S6	L1, L7
T6 ohjata oppilasta toteuttamaan kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa sekä työskentelemään turvallisesti ja johdonmukaisesti	S1–S6	L2, L5
T7 ohjata oppilasta käsittelemään, tulkitsemaan ja esittämään omien tutkimustensa tuloksia sekä arvioimaan niitä ja koko tutkimusprosessia	S1–S6	L2, L5
T8 ohjata oppilasta ymmärtämään teknologisten sovellusten toimintaperiaatteita ja merkitystä sekä innostaa osallistumaan yksinkertaisten teknologisten ratkaisujen ideointiin, suunnitteluun, kehittämiseen ja soveltamiseen yhteistyössä muiden kanssa	S1–S6	L2, L3, L5
T9 opastaa oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon ja mittaustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen sekä tukea oppilaan oppimista havainnollistavien simulaatioiden avulla	S1–S6	L5
Fysiikan tiedot ja niiden käyttäminen		
T10 ohjata oppilasta käyttämään fysiikan käsitteitä täsmällisesti sekä jäsentämään omia käsiterakenteitaan kohti luonnontieteellisten teorioiden mukaisia käsityksiä	S1–S6	L1
T11 ohjata oppilasta käyttämään erilaisia malleja ilmiöiden kuvaamisessa ja selittämisessä sekä ennusteiden tekemisessä	S1–S6	L1
T12 ohjata oppilasta käyttämään ja arvioimaan kriittisesti eri tietolähteitä sekä ilmaisemaan ja perustelemaan erilaisia näkemyksiä fysiikalle ominaisella tavalla	S1–S6	L2, L4
T13 ohjata oppilasta hahmottamaan luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa	S1–S6	L1, L4
T14 ohjata oppilasta saavuttamaan riittävät tiedolliset valmiudet jatko-opintoja varten vuorovaikutuksesta ja liikkeestä sekä sähköstä	S5, S6	L1
T15 ohjata oppilasta soveltamaan fysiikan tietojaan ja taitojaan monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa sekä tarjota mahdollisuuksia tutustua fysiikan soveltamiseen erilaisissa tilanteissa kuten luonnossa, elinkeinoelämässä, järjestöissä tai tiedeyhteisöissä	S1–S6	L6

Fysiikan tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7–9

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä

S3 Fysiikka yhteiskunnassa

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana

S5 Vuorovaikutus ja liike

S6 Sähkö

Fysiikan tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokalla 7 (L1-L5), (S1, S2, S4)

Opitaan tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Samalla tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa. Opiskellaan keskeisiä suureita ja perusyksiköitä.

Tutustutaan värähdysliikkeeseen ja siihen liittyviin ilmiöihin kuten valon ja äänen ominaisuuksiin. Mitataan suureita ja opiskellaan mallin tekemistä ilmiöistä.

Opiskellaan maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet, joita integroidaan ajankohtaisiin ilmiöihin, uutisiin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

Matematiikkaluokalla opiskellaan lisäksi lämpöopin peruskäsitteet- pituuden lämpölaajeneminen, olomuodon muutokset sekä ominaislämpökapasiteetti.

Fysiikan tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokalla 8 (L1,L3,L4,L5,L6,L7), (S1,S2,S4,S5)

Syvennetään tutkimisprosessin kulkua siten, että suunnitellaan koejärjestelyjä omatoimisesti sekä havainnoidaan ja mitataan suureita. Kootaan ja käsitellään tutkimusten eri vaiheita tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntämällä.

Tutkitaan liikettä ja voimia sekä niiden välistä yhteyttä. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen malleilla ja lasketaan aiheeseen liittyviä tehtäviä. Mekaaninen työ ja teho liitetään liikkeen tutkimiseen ilmiöpohjaisena opetuksena.

Matematiikkaluokan tiede- ja teknologiaopinnoissa 8. luokalla tarkastellaan ihmiskehon liikettä rakentamalla malleja. Menetelmänä käytetään apuna 3D-mallinnusta ja näin yhdistetään matematiikkaa ja fysiikkaa. Fysiikan näkökulmasta korostuvat liike, voima ja teho. Lisäksi mitataan kehon lämmön- ja tehon siirtoa kvantitatiivisesti ja tuloksista laaditaan graafisia esityksiä, näitä analysoidaan tilastollisin menetelmin.

Aistien tutkimuksessa perehdytään fysiikan ilmiöihin kuten esimerkiksi Dopplerin ilmiöön ja resonanssiin mittaamalla taajuuksia ja aallonpituuksia. Opetukseen sisältyy myös bioteknologiaa, johon yhdistetään fysikaalisia mittausten menetelmiä.

Fysiikan tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokalla 9 (S1, S2, S3, S6), (L1-L7)

Keskitytään analyttisempään tarkasteluun ja systemaattisempaan tietojen keruuseen. Opiskellaan sähköinen varautuminen ja sähköön vuorovaikutus ympäristöön. Mitataan virtapiirien sähkövirtaa ja jännitettä sekä niiden välistä yhteyttä resistanssia. Lasketaan aiheeseen liittyviä laskuja. Pohditaan resistanssiin vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään kodin sähköturvallisuuteen sekä sähköön käyttöön ja tuottamiseen. Tutustaan, miten yhdistetään sähköiset ilmiöt magnetismiin. Pohditaan magneettikentän vaikutusta elinympäristöömme.

Opiskellaan olomuodot ja olomuodon muutokset. Tutustutaan lämpömäärän ja – energian käsitteisiin ja niiden mallintamiseen energiakaavioiden avulla. Opiskellaan, miten energiamuodot ja niiden muuttuminen liittyvät energian säilymisen periaatteeseen.

Opiskellaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajit ja pohditaan niiden vaikutusta oppilaan omaan elämään erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista.

Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Tutustutaan tutkimuksen avulla sähköön ja lämmön tuotantoon. Tutkimuksessa perehdytään energiantuotantoon kestävän energiavarojen käytön näkökulmasta.

Munkkiniemen yhteiskoulussa tehdään yhteistyötä yliopistojen kanssa ja näin tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista. Lisäksi oppilas saa mahdollisuuksia osallistua erilaisiin kilpailuihin.

Matematiikkaluokalla opiskellaan osa 9. luokan fysiikan opinnoistaan tiede- ja teknologiaopintoina.

Opinnoissa tarkastellaan maailmankaikkeuden rakennetta ja sähkömagneettista säteilyä siten, että perehdytään tarkemmin erilaisiin hiukkasiin. Säteilyä tarkastellaan myös elämän edellytysten lähtö-

kohdasta esim. tutkitaan kasvien tarvitseman säteilyn aallonpituuksia. Sähkökemiallisia ilmiöitä tutkitaan rakentamalla mm. erilaisia akkuja ja aurinkopaneelisysteemejä. Opetussuunnitelmassa painottuvat myös uusiutuvat energiamuodot.

Fysiikan oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Monipuolisilla työtavoilla ja oppimisympäristöillä tuetaan fysiikan tavoitteiden saavuttamista. Tutkimuksellinen lähestymistapa tukee käsitteiden rakentumista ja tutkimisen taitojen oppimista. Useissa tutkimuskohteissa käytetään kokeellista lähestymistapaa. Tehdyt tutkimukset sidotaan opetettavaan teoriaan mallien avulla. Tavoitteiden kannalta keskeistä on oppilaiden osallisuus ja vuorovaikutus yksinkertaisten tutkimusten suunnittelussa ja toteuttamisessa. Kokeellinen työskentely myös arvioidaan. Kokeellisessa työskentelyssä noudatetaan työturvallisuuslainsäädäntöä ja erityisesti nuoria työntekijöitä koskevia rajoituksia. Oppimisympäristöissä käytetään tieto- ja viestintäteknologiaa luontevalla tavalla.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki fysiikassa vuosiluokilla 7-9

Fysiikan tavoitteiden kannalta keskeistä on ohjata oppilaita itsenäiseen ja pitkäjänteiseen työskentelyyn sekä tunnistamaan oppimistapojaan. Kokeellisessa työskentelyssä oppilaita ohjataan turvalliseen ja sujuvaan työskentelyyn. Tutkimustehtävillä voidaan eriyttää opetusta, jolloin oppilaat voivat toimia erilaisissa rooleissa tai edetä yksilöllisesti ajattelutaitojen eri tasoille. Erilaisilla malleilla ja niiden käyttötavoilla voidaan myös haastaa oppilaiden kehittyviä abstraktin ajattelun taitoja. Ohjaus ja tuki, työtapojen valinta, osallisuus toiminnan suunnittelussa sekä onnistumisen kokemukset tukevat oppilaiden oppijaminäkuvan vahvistumista. Käsitteiden omaksumista ja ymmärtämistä tuetaan, jotta oppilaille muodostuu käsitteistä selkeitä kokonaisuuksia. Jokaisella oppilaalla tulee olla mahdollisuus saada myös kertaavaa tai ennakoivaa tukea tarvittaessa uusien sisältöjen oppimiseksi esimerkiksi järjestämällä koekertauksia ja antamalla yksilöllistettyä tai keskitettyä tukiopetusta.

Oppilaan oppimisen arviointi fysiikassa vuosiluokilla 7-9

Fysiikan päättöarvioinnin kriteerit

https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Perusopetuksen%20päättöarvioinnin%20kriteerit%2031.12.2020_0.pdf#page=206&zoom=100,44,48

11.3.8 KEMIA

Oppiaineen tehtävä

Kemian opetuksen tehtävänä on tukea oppilaiden luonnontieteellisen ajattelun sekä maailmankuvan kehittymistä. Kemian opetus auttaa ymmärtämään kemian ja sen sovellusten merkitystä jokapäiväisessä elämässä, elinympäristössä, yhteiskunnassa ja teknologiassa. Opetus tukee oppilaiden valmiuksia tehdä valintoja sekä käyttää tietoja ja taitoja elämän eri tilanteissa. Opetus välittää kuvaa kemian merkityksestä kestäväen tulevaisuuden rakentamisessa: kemiaa tarvitaan uusien ratkaisujen kehittämisessä sekä ympäristön ja ihmisten hyvinvoinnin turvaamisessa. Opetus ohjaa oppilaita ottamaan vastuuta ympäristöstään.

Kemian opetuksen tehtävänä on tukea kemiaan liittyvien käsitteiden rakentumista sekä ilmiöiden ymmärtämistä. Vuosiluokilla 7-9 opiskelun pääpaino on makroskooppisella tasolla, mutta oppilaiden abstraktin ajattelun kehittyessä yhteyttä submikroskooppisiin ja symbolisiin malleihin vahvistetaan. Oppilaiden aikaisemmista kokemuksista ja havainnoista edetään ilmiöiden kuvaamiseen ja selittämiseen sekä aineen rakenteen ja kemiallisten reaktioiden mallintamiseen kemian merkkikielellä. Opetus ohjaa luonnontieteille ominaiseen ajatteluun, tiedonhankintaan, tietojen käyttämiseen, ideointiin, vuorovaikutukseen sekä tiedon luotettavuuden ja merkityksen arviointiin eri tilanteissa.

Kemian opetuksen lähtökohtana on elinympäristöön liittyvien aineiden ja ilmiöiden havainnointi ja tutkiminen. Tutkimusten tekemisellä on oleellinen merkitys käsitteiden sisäistämisessä, tutkimisen taitojen oppimisessa ja luonnontieteiden luonteen hahmottamisessa. Tutkimusten tekeminen kehittää työskentelyn ja yhteistyön taitoja, luovaa ja kriittistä ajattelua sekä innostaa oppilaita kemian opiskeluun.

Opetuksen tehtävänä on ohjata oppilaita hahmottamaan kemian osaamisen merkitystä myös jat-

ko-opintojen ja työelämän kannalta. Yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa edistetään tarjoamalla oppilaille mahdollisuuksia soveltaa kemiaa erilaisissa konteksteissa sekä tutustua monipuolisesti ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

Kemian opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 7–9

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet		
T1 kannustaa ja innostaa oppilasta kemian opiskeluun	S1–S6	L1
T2 ohjata ja kannustaa oppilasta tunnistamaan omaa kemian osaamistaan, asettamaan tavoitteita omalle työskentelylleen sekä työskentelemään pitkäjänteisesti	S1–S6	L1, L6
T3 ohjata oppilasta ymmärtämään kemian osaamisen merkitystä omassa elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa	S1–S6	L6, L7
T4 ohjata oppilasta käyttämään kemian osaamistaan kestävä tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan luonnonvarojen kestävä käytön ja tuotteen elinkaaren kannalta	S1–S6	L3, L7
Tutkimisen taidot		
T5 kannustaa oppilasta muodostamaan kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä sekä kehittämään kysymyksiä edelleen tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdiksi	S1–S6	L1, L7
T6 ohjata oppilasta toteuttamaan kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa sekä työskentelemään turvallisesti ja johdonmukaisesti	S1–S6	L2, L5
T7 ohjata oppilasta käsittelemään, tulkitsemaan ja esittämään omien tutkimustensa tuloksia sekä arvioimaan niitä ja koko tutkimusprosessia	S1–S6	L2, L5
T8 ohjata oppilasta hahmottamaan kemian soveltamista teknologiassa sekä osallistumaan kemiaa soveltavien ratkaisujen ideointiin, suunnitteluun, kehittämiseen ja soveltamiseen yhteistyössä muiden kanssa	S1–S6	L2, L3, L5
T9 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon ja tutkimustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen sekä tukea oppilaan opimista havainnollistavien simulaatioiden avulla	S1–S6	L5
Kemian tiedot ja niiden käyttäminen		
T10 ohjata oppilasta käyttämään kemian käsitteitä täsmällisesti sekä jäsentämään omia käsiterakenteitaan kohti luonnontieteellisten teorioiden mukaisia käsityksiä	S1–S6	L1
T11 ohjata oppilasta käyttämään erilaisia malleja kuvaamaan ja selittämään aineen rakennetta ja kemiallisia ilmiöitä	S1–S6	L1
T12 ohjata oppilasta käyttämään ja arvioimaan kriittisesti eri tietolähteitä sekä ilmaisemaan ja perustelemaan erilaisia näkemyksiä kemialle ominaisella tavalla	S1–S6	L2, L4
T13 ohjata oppilasta hahmottamaan luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa	S1–S6	L1, L4
T14 ohjata oppilasta ymmärtämään perusperiaatteita aineen ominaisuuksista, rakenteesta ja aineiden muutoksista	S5, S6	L1

T15 ohjata oppilasta soveltamaan kemian tietojaan ja taitojaan monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa sekä tarjota mahdollisuuksia tutustua kemian soveltamiseen erilaisissa tilanteissa kuten luonnossa, elinkeinoelämässä, järjestöissä tai tiedeyhteisöissä	S1–S6	L6
---	-------	----

Kemian tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7–9

S1 Luonnontieteellinen tutkimus

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä

S3 Kemia yhteiskunnassa

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset

Kemian tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisällöt vuosiluokalla 7 (S1, S2, S3, S4, S5, S6) (L1, L2, L3, L4, L5, L6)

Seitsemännellä luokalla oppilas tutustuu kemiaan tieteenä sekä turvallisen kokeellisen työskentelyn ja paloturvallisuuden perusteisiin. Oppilas tutustuu tutkimusprosessin vaiheisiin sekä tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen niissä. Oppilas opiskelee aineen (puhtaat aineet ja seokset) rakenteen tutkimista ja mallintamista, kemiallisen reaktion mallintamista sekä kemialliseen reaktioon liittyviä energian muutoksia.

Kemian tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisällöt vuosiluokalla 8 (S1, S2, S3, S4, S5, S6) (L1, L2, L3, L5, L6, L7)

Oppilas tutustuu jaksolliseen järjestelmään sekä yhdisteiden muodostumiseen. Oppilas opiskelee happamuuden ja pitoisuuden käsitteitä liittyen omaan elinympäristöönsä. Oppilas tutustuu syvemmin tutkimusprosessin vaiheisiin sekä tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen niissä.

Matematiikkaluokan tiede- ja teknologiaopinnoissa 8. luokalla tarkastellaan ihmiskehon toimintaa kemiallisten reaktioiden avulla. Opetukseen sisältyy erilaisten yhdisteiden analysointia spektroskooppisin menetelmin. Tutkimuksissa pohditaan ihmiskehon rajoja, miten kemialliset reaktiot liittyvät ihmisen puolustusmekanismeihin. Tutustutaan muun muassa ruoansulatuksen kemiaan ja tehdään vereen liittyviä kemiallisia tutkimuksia.

Kemian tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisällöt vuosiluokalla 9 (S1, S2, S3, S4, S5, S6) (L1, L2, L3, L4, L5, L7)

Oppilas syventää tietämystään aineiden rakenteesta opiskelemalla metallien sekä hiilen ja sen yhdisteiden rakennetta ja ominaisuuksia. Oppilas syventyy kemian ilmiöihin ja sovelluksiin erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Oppilas jatkaa syventymistään tutkimusprosessin vaiheisiin sekä tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen niissä.

Matematiikkaluokalla opiskellaan osa 9. luokan kemian opinnoistaan tiede- ja teknologiaopintoina. Oppilas tutustuu metallien merkitykseen teollisuudessa ja teknologiassa. Esimerkkinä tästä se, miten metallien avulla tuotetaan energiaa. Orgaanisen kemian osassa perehdytään siihen, miten ihminen on oppinut syntetisoimaan alun perin luonnosta löytyneitä yhdisteitä.

Kemian oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7-9

Monipuolisilla työtavoilla ja oppimisympäristöillä tuetaan kemian tavoitteiden saavuttamista. Tutkimuksellinen lähestymistapa tukee käsitteiden rakentumista ja tutkimisen taitojen oppimista. Tavoitteiden kannalta keskeistä on oppilaiden osallisuus ja vuorovaikutus yksinkertaisten tutkimusten suunnittelussa ja toteuttamisessa. Kokeellisessa työskentelyssä noudatetaan kemikaali- ja jätelainsäädäntöä sekä työturvallisuuslainsäädäntöä ja erityisesti nuoria työntekijöitä koskevia rajoituksia.

Oppimisympäristöissä käytetään tieto- ja viestintäteknologiaa luontevalla tavalla. Jotta kemian ja tek-

nologian soveltamiseen voidaan tutustua monipuolisesti, koulun tilojen lisäksi hyödynnetään paikallisia mahdollisuuksia kuten lähiympäristöä sekä yhteistyötä yritysten ja asiantuntijoiden kanssa.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki kemiassa vuosiluokilla 7-9

Kemian tavoitteiden kannalta keskeistä on ohjata oppilaita itsenäiseen ja pitkäjänteiseen työskentelyyn sekä tunnistamaan oppimistapojaan. Käsitteiden omaksumista ja ymmärtämistä tuetaan, jotta oppilaille muodostuu käsitteistä selkeitä kokonaisuuksia. Kokeellisessa työskentelyssä oppilaita ohjataan turvalliseen ja sujuvaan työskentelyyn. Tutkimustehtävillä voidaan eriyttää opetusta, jolloin oppilaat voivat toimia erilaisissa rooleissa tai edetä yksilöllisesti ajattelutaitojen eri tasoille. Erilaisilla malleilla ja niiden käyttötavoilla voidaan myös haastaa oppilaiden kehittyviä abstraktin ajattelun taitoja. Ohjaus ja tuki, työtapojen valinta, osallisuus toiminnan suunnittelussa sekä onnistumisen kokemukset tukevat oppilaiden oppijaminäkuvan vahvistumista. Jokaisella oppilaalla on mahdollisuus saada kertaavaa tai ennakoivaa tukea tarvittaessa uusien sisältöjen oppimiseksi esimerkiksi järjestämällä koekertauksia ja antamalla yksilöllistä tai keskitettyä tukiopetusta

Oppilaan oppimisen arviointi kemiassa vuosiluokilla 7-9

Kemian päättöarvioinnin kriteerit

https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Perusopetuksen%20päättöarvioinnin%20kriteerit%2031.12.2020_0.pdf#page=215&zoom=100,44,646

11.3.9 TERVEYSTIETO

Oppiaineen tehtävä

Terveystieto on monitieteiseen tietoperustaan pohjautuva oppiaine. Terveystiedon opetuksen tehtävänä on oppilaiden monipuolisen terveysosaamisen kehittäminen. Lähtökohtana on elämän kunniointaminen ja ihmisoikeuksien mukainen arvokas elämä. Terveysteen, hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyviä ilmiöitä tarkastellaan ikäkaudelle sopivalla tavalla terveysosaamisen eri osa-alueiden kautta. Näitä ovat terveyteen liittyvät tiedot, taidot, itsetuntemus, kriittinen ajattelu sekä eettinen vastuullisuus.

Opetuksessa huomioidaan terveyteen liittyvien ilmiöiden moniulotteisuus ja -tasoisuus: terveyttä tukevat ja kuluttavat fyysiset, psyykkiset ja sosiaaliset tekijät sekä näiden väliset yhteydet ja syy-seuraussuhteet. Terveysttä tarkastellaan ihmisen elämänsä elämän eri vaiheissa, yksilön, perheen, yhteisön ja yhteiskunnan tasolla sekä soveltuvien osien myös globaalisti. Oppilaiden kehittyessä ja elinpiiriin kasvaessa terveyteen liittyvien kysymysten tarkastelu laajenee ja syvenee. Keskeistä on ohjata oppilaita ymmärtämään terveyttä voimavarana jokapäiväisessä elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa. Opetuksen tulee tukea oppilaiden yksilöllistä ja yhteisöllistä tiedon hankintaa, rakentamista, arviointia ja käyttämistä. Lisäksi tuetaan turvallisuustaitoihin, sosiaalisiin taitoihin sekä tunteiden tunnistamiseen ja säätelyyn liittyvien valmiuksien kehittymistä.

Terveysosaamisen avulla oppilaat hahmottavat terveyden laaja-alaisuutta ja saavat valmiuksia tehdä tarkoituksenmukaisia ja perusteltuja terveyteen liittyviä valintoja ja päätöksiä. Terveysosaaminen lisää kykyä tunnistaa ja muokata tekijöitä, jotka mahdollistavat oppilaiden oman ja ympäristönsä terveyden ja hyvinvoinnin arvostamisen, ylläpitämisen ja edistämisen. Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksia havainnoida ja tutkia terveyteen ja turvallisuuteen liittyviä ilmiöitä omassa elin-, ja oppimisympäristössä, tehdä yhteistyötä eri oppiaineiden kanssa sekä harjoitella ja soveltaa osaamista käytännössä.

Terveystietoa opetetaan vuosiluokilla 1–6 osana ympäristöoppia. Vuosiluokilla 7–9 opetuksessa syvennetään ja laajennetaan alempien vuosiluokkien aikana käsiteltyjä teemoja ikäkauden mukaisesti. Opetuksessa pyritään aiempaa tarkempaan tiedonalakohtaiseen käsitteiden käyttöön ja vahvistetaan kriittiseen ajatteluun, itsetuntemukseen ja eettiseen pohdintaan liittyvää osaamista ikäkauden mukaisesti. Opetuksessa eri vuosiluokilla otetaan huomioon opetettavan aineksen ja siihen liittyvän osaamisen merkitys oppilaiden ikäkauden ja kehitysvaiheen näkökulmasta.

Terveystiedon opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 7–9

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys		
T1 ohjata oppilasta ymmärtämään terveyden laaja-alaisuutta, terveyden edistämistä sekä elämäntapaa, kasvua ja kehitystä voimavaralähtöisesti	S1–S3	L1, L2, L3, L7
T2 ohjata oppilasta kehittämään valmiuksiaan tunne- ja vuorovaikutustaidoissa ja kykyä toimia erilaisissa ristiriita- ja kriisitilanteissa	S1	L2, L3, L4, L7
T3 ohjata oppilasta kehittämään itsetuntemustaan, omien arvojen ja asenteiden sekä kehon ja mielen viestien tunnistamista ja tunnistamaan ja säätämään käyttäytymistään, oppimistaan ja opiskeluaan tukevia tekijöitä	S1	L1, L3, L4, L6
T4 ohjata oppilasta pohtimaan yksilöllisyyteen, yhteisöllisyyteen ja yhdenvertaisuuteen liittyviä kysymyksiä terveyden näkökulmasta sekä tukea oppilaan valmiuksia luoda vastuullisia ratkaisuja ihmisten välisissä vuorovaikutustilanteissa	S1, S3	L1, L2, L3, L4, L6, L7
Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy		
T5 ohjata oppilasta syventämään ymmärrystään fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta terveydestä ja niitä vahvistavista ja vaarantavista tekijöistä ja mekanismeista sekä tukea oppilaan valmiuksia käyttää näihin liittyviä käsitteitä asianmukaisesti	S1–S3	L1, L2, L3, L4
T6 tukea oppilaan kehittymistä terveyteen ja sairautteen liittyvän tiedon hankkijana ja käyttäjänä sekä edistää valmiuksia toimia tarkoituksenmukaisesti terveyteen, turvallisuuteen ja sairauksiin liittyvissä tilanteissa	S2, S3	L2, L3, L5, L6, L7
T7 ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvioimaan omia terveyteen ja turvallisuuteen liittyviä tottumuksiaan, valintojaan ja niiden perusteluja sekä rohkaista oppilasta pohtimaan oman terveyden kannalta merkityksellisiä voimavaroja	S1, S2	L2, L3, L4, L7
T8 ohjata oppilasta tunnistamaan ja tarkastelemaan kriittisesti terveyteen ja sairauteen liittyviä ilmiöitä, niihin liittyviä arvoja ja normeja sekä arvioimaan tiedon luotettavuutta ja merkitystä	S1–S3	L1–L7
Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri		
T9 ohjata oppilasta ymmärtämään ympäristön, yhteisöjen, kulttuurin ja tieto- ja viestintätekniikan merkitystä terveydelle ja hyvinvoinnille	S3	L2, L4, L5, L7
T10 ohjata oppilasta luomaan perustaa opiskelu-, toiminta- ja työkyvylle ja sen ylläpitämiselle sekä kuvaamaan terveyspalvelujen asianmukaista käyttöä	S1, S2	L1, L3, L6
T11 ohjata oppilasta ymmärtämään ja arvioimaan perheen ja omaan elämänpiiriin kuuluvien ihmisten ja yhteisöjen edustamia terveyskäsitteitä, tunnistamaan niiden merkitystä itselle sekä muodostamaan kuvaa itselle sopivista oppimisen keinoista	S1–S3	L1, L2, L3, L7
T12 tukea oppilaan valmiuksia arvioida kriittisesti terveyteen ja sairauteen liittyvää viestintää sekä eritellä yksilön oikeuksia, vastuita ja vaikuttamiskeinoja terveyttä ja turvallisuutta koskevissa asioissa omassa oppimisympäristössä ja lähiyhteisöissä	S3	L1–L7

Terveystiedon tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7–9

Tavoitteiden pohjalta luodaan ehyitä, ikätasoisesti eteneviä opetuskokonaisuuksia. Opintokokonaisuudet rakentavat monipuolista tietoa ja osaamista terveydestä voimavarana, sen fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta osa-alueesta sekä näiden välisestä vuorovaikutuksesta. Opintokokonaisuuksissa otetaan huomioon elämäntietä, lapsuuden ja nuoruuden kasvu, kehitys sekä niiden kehitystehtävät. Sisältöjen valinnoissa hyödynnetään paikallisia ja globaaleja ajankohtaisia aiheita ja sovelletaan niitä tavoitteiden mukaisesti.

S1 Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys: Sisällöissä painotetaan terveyden eri osa-alueiden kokonaisvaltaista hahmottamista terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn näkökulmasta. Opetuksessa käsitellään elämäntietä sekä kasvun ja kehityksen yleisiä tunnuspiirteitä, monimuotoisuutta ja henkilökohtaisuutta. Kasvun ja kehityksen sisällöissä painottuvat identiteetti, minäkuvan ja itsetuntemuksen rakentuminen, seksuaalinen kehittyminen, huolenpidon sekä perheen ja läheisten merkitys, mielen hyvinvointi ja itsensä arvostaminen sekä turvataidot. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen sisällöissä kiinnitetään huomiota vuorovaikutustilanteissa toimimiseen, tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn. Lisäksi perehdytään ristiriitojen, ongelmatilanteiden, stressin ja kriisien rakentamaan käsittelyyn.

S2 Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy: Sisältöjä valitaan syventäen tietoa ja ymmärrystä terveyttä tukevista voimavaroista ja sairauksia ehkäisevistä tekijöistä. Terveyteen liittyvistä tottumuksista käsitellään arkirytmä, uni, ravitsemus ja liikunta. Sisällöissä perehdytään seksuaalisuuteen, seksuaaliterveyden eri osa-alueisiin ja seksuaalisen kehityksen monimuotoisuuteen. Terveyden voimavaroista tarkastellaan mielenterveyttä, hyvinvointia tukevia ympäristöjä ja yhteisöjä sekä mielekästä vapaa-ajan toimintaa. Lisäksi käsitellään turvallisuustaitoja ja -valmiuksia, ensiaputaitoja, itsehoitoa sekä tuen ja avun hakemista. Sisältöjä valittaessa otetaan huomioon myös ajankohtaisia terveysilmiöitä sekä tarkastellaan terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta.

Terveyden vaaratekijöistä nostetaan esiin liikkumattomuus ja passiivinen elämäntapa, ravitsemuksen ja nukkumisen ongelmat, kiusaaminen ja stressi. Sisällöissä otetaan huomioon nuoren mielen pahoinvointi, riippuvuudet sekä päihteet ja niiden käytön ehkäisy. Sairauksien ehkäisyyn liittyvistä sisällöistä valitaan keskeiset ja ajankohtaiset tartuntataudit sekä kansantaudit ja tapaturmat.

S3 Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri: Sisällöissä otetaan esille opiskelu-, työ- ja toimintakyky nuoruudessa. Kestävää elämäntapaa tarkastellessa otetaan huomioon sosiaalinen kestävyys ja vastuullinen kuluttaminen. Elinympäristön terveysvaikutuksia käsiteltäessä nostetaan esille keskeisiä terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn keinoja, terveyspalvelut, kansalaistoiminta ja ympäristön terveysriskit. Tietolähteitä, erilaisia terveysmarkkinoinnin ja vaikuttamisen keinoja tarkastellaan erityisesti tiedon luotettavuuden ja terveysvaikutusten näkökulmasta. Terveyden edistämisen sisällöissä otetaan huomioon kulttuurin terveyttä edistävä merkitys ja kulttuurinen herkkyyden, kestävä elämäntapa, kansalaisten yhdenvertaisuus ja osallisuus sekä ihmisoikeuksien kunnioittaminen. Sisältöjä käsiteltäessä otetaan huomioon eri näkökulmia kuten lapsuus ja lasten oikeudet, vanhuus, vammaisuus tai pitkäaikaissairaus.

Terveystiedon keskeiset sisällöt vuosiluokilla 7–9

7. luokka

Oppilas ymmärtää terveyden ulottuvuudet ja osaa arvioida ympäristön, terveydenhuollon, kansalais-toiminnan sekä harrastusten positiiviset vaikutukset terveyteen. Oppilas oppii ymmärtämään tartuntatautien leviämistavat ja miten niitä voidaan ennaltaehkäistä omin ja yhteiskunnan toimin.

Unen ja levon, liikunnan, ergonomian sekä suun terveyden perusasiat tulevat myös tutuiksi oppilaalle.

Oppilas oppii ymmärtämään riippuvuuden ongelmallisuuden ja saa yleistietoa eri päihteistä ja niiden vaikutustavoista ihmisen kokonaisterveyteen. Oppilas perehtyy liikenneturvallisuuteen ja -käyttäytymiseen.

Tällä vuosiasteella korostuvat erityisesti sisältöalueet S1 ja S2 ja laaja-alaisesta osaamisesta etenkin L1, L3 ja L5.

8. luokka

Oppilas perehtyy ihmisen yleisiin ravitsemuksellisiin tarpeisiin, uusiin ravitsemussuosituksiin ja

erilaisiin erityisruokavalioihin.

Oppilas tiedostaa ympäristön vaaranpaikat, oppii toimimaan onnettomuuspaikalla ja osaa antaa hätäensiapua. Lisäksi oppilas oppii antamaan ensiapua yleisiin liikuntavammoihin. Oppilas oppii eri sairauskohtausten oireet ja oppii antamaan niihin tarkoituksenmukaista ensiapua.

Oppilas oppii nuoruuden kehityksen erityispiirteet ja ymmärtää seksuaalisuuteen ja seksuaaliterveyteen liittyvät moninaiset asiat.

Tällä vuosiasteella ovat erityisesti esillä sisältöalue S1 sekä laaja-alaisesta osaamisesta erityisesti L1–L3.

9. luokka

Oppilas oppii suomalaisten kansantautien perusteet sekä hoitomuodot ja ymmärtää näiden sairauksien ennaltaehkäisykeinot. Kansantautien yhteydessä käsitellään myös nuorten yleisimpiä mielenterveyden haasteita.

Oppilas oppii tunnistamaan eri ikäkausiin ja elämäntilanteeseen liittyviä tapahtumia ja ymmärtää sosiaalisen verkoston merkityksen omassa elämässään. Oppilas oppii mielenhyvinvoinnin vahvistamisen taitoja sekä oppii kehittämään omaa itsetuntemustaan.

Perusopetuksen viimeisellä vuosiluokalla korostuvat sisältöalueet S1–S3 ja laaja-alaisesta osaamisesta L1–L3 sekä L7.

Terveystiedon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7–9

Erilaisia työtapoja hyödyntävä tutkiva oppiminen, arjen terveysilmiöiden käsitteleminen ja ajankohtaisuuden huomioiminen luovat perustaa oppimiselle, osaamisen soveltamiselle sekä kriittisen ajattelun ja oppimisen taitojen kehittymiselle.

Ilmiölähtöisyyden avulla oppilaita rohkaistaan omien tietojen ja kokemusten esiintuomiseen, kysymysten esittämiseen ja vastausten etsimiseen, tietojen jäsentämiseen, johtopäätösten tekemiseen ja niiden perusteleamiseen. Oppilaita ohjataan eri tekijöiden merkityksellisyyden arviointiin sekä laajempien asiakokonaisuuksien hahmottamiseen. Aktiivinen toiminta, tavoitteellisuus ja pohtiva työskentely kehittävät sekä eettisiä valmiuksia että tunne-, vuorovaikutus-, ajattelu- ja yhteistyötaitoja.

Monipuolisen fyysisen ympäristön lisäksi terveystiedon keskeisiä oppimisympäristöjä ovat ihmisten väliset vuorovaikutustilanteet, yhteisöt ja sähköiset ympäristöt. Oppimisympäristöjä ja työtapoja valitessa tulee huomioida, että ne mahdollistavat tiedon rakentamisen yksin ja yhdessä, toiminnallisuuden, liikunnallisuuden, kokemuksellisuuden, draaman ja tarinoiden käytön sekä terveyteen yhteydessä olevien ilmiöiden tutkimisen mahdollisimman luonnollisissa tilanteissa ja ympäristöissä.

Oman oppimisympäristön aktiivinen havainnointi, oppilaiden mukaan ottaminen oppimisympäristöjen ja työtapojen valintaan sekä voimavaroiltaan terveyden ja turvallisuuden edistäminen tarjoavat mahdollisuuksia terveysosaamisen harjoitteluun ja soveltamiseen kouluyhteisössä. Ne tukevat samalla yhteenkuuluvuutta, yhteisöllistä hyvinvointia ja osallisuutta omassa opetusryhmässä ja koko kouluyhteisössä.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki terveystiedossa vuosiluokilla 7–9

Monet terveystiedon aihepiirit koskettavat oppilaiden kehitysvaihetta, yksilöllisiä kokemuksia ja elämäntilannetta. Opetuksessa ja työtapojen valinnassa otetaan huomioon oppilaiden kehitykseen, elämäntilanteeseen ja kulttuuriin liittyvät erityistarpeet. Oppilaita ohjataan ymmärtämään ja kunnioittamaan jokaisen oikeutta yksityisyyteen ja koskemattomuuteen itseään koskevista terveyteen ja sairauteen liittyvistä kysymyksistä.

Opetus suunnitellaan siten, että se mahdollistaa yhteistyön eri oppiaineiden, kouluterveydenhuollon ja muun oppilashuollon kanssa ja tarjoaa mahdollisuuksia harjoitella ja soveltaa terveysosaamiseen eri osa-alueita osana yhteisöllistä oppilashuoltoa ja koulun toimintakulttuuria. Yhteistyöllä varmistetaan myös oppilaan tarvitsema henkilökohtainen tuki oppimiseen ja elämäntilanteeseen liittyvissä kysymyksissä.

Oppilaan oppimisen arviointi terveystiedossa vuosiluokilla 7–9

Terveystiedon päättöarvioinnin kriteerit

https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Perusopetuksen%20päättöarvioinnin%20kriteerit%2031.12.2020_0.pdf#page=225&zoom=100,44,624

11.3.10 USKONTO

Oppiaineen tehtävä

Uskonnon opetuksen tehtävänä on antaa oppilaille laaja uskonnollinen ja katsomuksellinen yleisivistys. Opetus perehdyttää oppilaita opiskeltavaan uskontoon ja sen monimuotoisuuteen. Se tutustuttaa uskonto- ja katsomusperinteisiin Suomessa sekä uskontoihin ja katsomuksiin muualla maailmassa. Oppiaine edistää uskonnon ja kulttuurin välisen suhteen ymmärtämistä sekä uskontojen ja katsomusten monilukutaitoa. Opetus antaa monipuolista tietoa uskonnoista ja auttaa ymmärtämään niistä käytävää keskustelua. Oppilaita ohjataan kriittiseen ajatteluun sekä tarkastelemaan uskontoja ja katsomuksia eri näkökulmista. Opetuksessa pohditaan uskon ja tiedon suhdetta sekä uskonnoille ominaista kieltä, symboliikkaa ja käsitteistöä. Uskonnon opetus antaa valmiuksia uskontojen ja katsomusten dialogiin, jota käydään sekä katsomusten sisällä että niiden välillä. Opetus kannustaa oppilaita kunnioittamaan elämää, ihmisarvoa sekä omaa ja toisen pyhää.

Opetuksessa tutustutaan opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen sekä katsomusten eettiseen ajatteluun ja rohkaistaan oppilaita pohtimaan omakohtaisesti eettisiä kysymyksiä. Opetus tukee oppilaiden itsetuntemusta, itsensä arvostamista ja elämänhallintataitojen kehittymistä koko perusopetuksen ajan. Opetus antaa oppilaille aineksia oman identiteetin, elämänskatsomuksen ja maailmankatsomuksen rakentamiseen ja arviointiin. Uskonnon opetus tukee jokaisen oppilaan kasvua yhteisön ja demokraattisen yhteiskunnan vastuulliseksi jäseneksi ja maailmankansalaiseksi.

Vuosiluokilla 7–9 uskonnon opetuksessa perehdytään opiskeltavaan uskontoon kulttuurisena ja yhteiskunnallisena ilmiönä. Opetuksessa syvennetään ja rikastetaan tietoa opiskeltavan uskonnon juurista, lähteistä, opista ja opetuksista sekä vaikutuksista maailmassa.

Opetuksessa tutustutaan sekä maailman suuriin uskontoperinteisiin että uskonnottomuuteen. Opetuksessa tarkastellaan uskontojen yhteiskunnallista ja poliittista vaikutusta sekä uskonnonvapautta ja opetellaan tunnistamaan ja analysoimaan uskonnollisia teemoja tieteessä, mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Opetuksessa käsitellään eettisen ajattelun keskeiset käsitteet sekä opiskeltavan uskonnon eettiset periaatteet. Opetuksessa perehdytään Ihmisoikeuksien yleismaailmalliseen julistukseen sekä eri uskontojen ja katsomusten eettisiin näkemyksiin. Opetuksessa pohditaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja ajankohtaisia eettisiä ongelmia. Uskonnon opetus tarjoaa oppilaille voimavaroja kasvuun kohti aikuisuutta.

Uskonnon opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 7–9

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1 ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvä monimuotoisuus	S1, S2	L1
T2 ohjata oppilasta syventämään tietojään opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista	S1	L2
T3 ohjata oppilasta perehtymään uskontoihin ja katsomuksiin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen	S2	L2, L3, L6
T4 ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa	S1, S2, S3	L2, L4, L6

T5 ohjata oppilasta havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja	S1, S3	L1, L2, L4, L5, L7
T6 ohjata oppilasta perehtymään eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin, ihmisoikeuksiin sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiin periaatteisiin	S3	L2, L7
T7 auttaa oppilasta pohtimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina	S1, S3	L5, L6
T8 rohkaista oppilasta pohtimaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin	S1, S2, S3	L7
T9 innostaa oppilasta tutkimaan omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta hyvinvointiin ja kannustaa kestävään elämäntapaan	S2, S3	L1, L2
T10 rohkaista oppilaita kohtaamaan erilaisia ihmisiä nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla	S1, S2, S3	L6

Uskonnon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7–9

Tavoitteena on ilmentää uskontojen ja katsomusten moninaisuutta kunnioittavasti ja arvostavasti. Asioita tarkastellaan kokemuksellisuuden, toiminnallisuuden ja yhteisöllisen oppimisen avulla sekä tuetaan oppimisen itsesäätelyn kehittymistä. Keskeistä on opittavien asioiden syventävä käsitteellistäminen ja käsitteiden yhteinen pohdinta. Uskonnon opetuksessa käytetään oppimista edistäviä tietoteknisiä sovelluksia siten, että oppilaiden oma aktiivisuus ja vuorovaikutus korostuvat. Keskustelu on tärkeä osa opetusta. Opetuksessa taataan keskustelu ympäristö, jossa oppilas kokee tulevaisuutta kuulluksi ja arvostetuksi. Opetuksessa voidaan mahdollisuuksien mukaan hyödyntää vierailuja ja vierailijoita. Opetuksessa voidaan toteuttaa yksilö- tai ryhmäprojekteja myös oppiaineen eri oppimäärien kesken sekä oppiainerajat ylittäen.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki uskonnossa vuosiluokilla 7–9

Oppimäärien toteutuksessa tehdään toimintaan ja opetukseen liittyvät ratkaisut huomioiden oppilaiden erilaiset uskonnolliset ja katsomukselliset taustat sekä kehittyvä kielitaito. Opetuksessa luodaan oppimista ja osallisuutta, sekä vuorovaikutus- ja dialogitaitoja edistäviä yhteisiä tilanteita sekä ohjataan ja vahvistetaan oppilaan opiskelutaitoja, oma-aloitteisuutta ja hyvinvointia. Oppilaiden yksilöllisen tuen tarpeet sekä mahdollisuus syventymiseen ja yksilölliseen etenemiseen otetaan huomioon työtapojen ja sisältöjen valinnassa.

Oppilaan oppimisen arviointi uskonnossa vuosiluokilla 7–9

Uskonnon päättöarvioinnin kriteerit

https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Perusopetuksen%20päättöarvioinnin%20kriteerit%2031.12.2020_0.pdf#page=236&zoom=100,44,161

Uskonnon eri oppimäärät vuosiluokilla 7–9

Perusopetuslain 11 §:n mukaan perusopetuksessa oppiaineena on uskonto tai elämäkatsomustieto. Uskonto toteutetaan saman lain 13 §:n mukaan oppilaiden uskonnollisen yhdyskunnan mukaisesti oman uskonnon opetuksena erillisten oppimäärien mukaan. Oppiaineen yhtenäisyyden takaamiseksi kaikille oman uskonnon opetuksen muodoille on laadittu yhteiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt.

Eri uskontojen oppimääräkuvauksissa tarkennetaan kaikille yhteisiä sisältöjä oppilaan oman uskonnon luonteen mukaisesti. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan perusteiden yhteisten tavoitteiden, sisältökuvausten ja eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten pohjalta.

11.3.10.1 EVANKELISLUTERILAINEN USKONTO

7. luokka: Suhde omaan uskontoon ja kulttuuriin

Opetuksessa tarkastellaan kristinuskoa eri aikoina ja eri puolilla maailmaa ja perehdytään suurimpiin kristillisiin kirkkokuntiin. Opetuksessa tutustutaan Raamattuun ja ekumeniaan sekä syvennyttään kristinuskoon Suomessa ja sen kulttuurivaikutuksiin. Opetuksessa jäsennetään kunkin omaa suhdetta luterilaisuuteen, suomalaisuuteen ja eurooppalaisuuteen. Usko ja tieto sekä uskonnollinen kieli ja tieteellinen kieli huomioidaan maailmankuvan ja elämäkatsomuksen rakennusaineina. Opetuksessa tutustutaan YK:n yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen. Sisältöalueet S1, S2 ja S3 korostuvat tällä vuosiasteella samoin kuin laaja-alaisen oppimisen alueet L1, L2, L3, L5, L6, L7.

8. luokka: Uskontojen maailma ja tulevaisuus

Opetuksessa tarkastellaan suuria maailmanuskontoja. Tutustutaan lisäksi luonnonuskontoihin ja uusiin uskonnollisiin liikkeisiin. Uskontoja tarkastellaan tieteellisestä näkökulmasta ottaen huomioon uskonnon eri ulottuvuudet. Syvennyttään ekumeniaan ja tarkastellaan uskontoa osana kulttuuri-identiteettiä. Pohditaan uskonnollisen erilaisuuden hyväksymistä sekä uskontojen ja katsomusten välisen dialogin ymmärtämistä osana maailman rauhaa. Laaja-alaisen osaamisen alueet L1, L2, L3, L4, L5, L6, L7 ja sisältöalueet S1, S2 ja S3 korostuvat tällä vuosiasteella.

9. luokka: Hyvä elämä

Opetuksessa keskeistä on etiikan peruskäsitteiden tunteminen ja ymmärtäminen. Perehdytään syvällisemmin kristinuskon ja eri kristillisten kirkkojen eettisiin painotuksiin sekä Raamatun tulkintapoihin ja etiikkaan. Tutustutaan YK:n yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen ja ihmisoikeusetiikkaan. Tarkastellaan eettisiä kysymyksiä mediasta otettujen ajankohtaisten esimerkkien avulla. Pohditaan omien valintojen eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta omaan ja toisten hyvinvointiin. Sisältöalueista S1 ja S2 sekä laaja-alaisen oppimisen alueista L1, L2, L4, L5, L6 ja L7 korostuvat tällä vuosiasteella.

11.3.10.2 ORTODOKSINEN USKONTO

7. luokka: Suhde omaan uskontoon ja kulttuuriin

Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat kristillisen kirkon synty ja kehitys kirkkokunniksi ja yhteisöiksi. Perehdytään syvällisemmin kirkon leviämiseen ja lähetystyöhön sekä kristinuskon saapumiseen Suomeen idästä ja lännestä. Perehdytään luostarilaitokseen opin kehittäjänä ja säilyttäjänä sekä tutustutaan bysanttilaiseen aikakauteen kirkon hallinnollisen muotoutumisen ja kirkkotaiteen näkökulmasta. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon kirkon opillinen kehitys. Tärkeitä sisältöjä opetuksessa ovat uskontunnustus, jumalanpalvelukset, mysteeriot, kirkkotaide ja kirkkomusiikki sekä kirkkovuosi kirkon opin ilmentäjinä sekä niihin liittyvä keskeinen ortodoksinen sanasto. Perehdytään ortodoksisen kirkon toimintaan Suomessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksisuus kirjallisuudessa, musiikissa ja taiteessa. Syvennetään tietämystä Raamatusta kirjana ja tutkitaan sen käyttöä kirkon toiminnassa.

Usko ja tieto sekä uskonnollinen kieli ja tieteellinen kieli huomioidaan maailmankuvan ja elämäkatsomuksen rakennusaineina. Opetuksessa tutustutaan YK:n yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen. Sisältöalueet S1, S2 ja S3 korostuvat tällä vuosiasteella samoin kuin laaja-alaisen oppimisen alueet L1, L2, L3, L5, L6, L7.

8. luokka: Uskontojen maailma ja tulevaisuus

Opetuksessa tarkastellaan suuria maailmanuskontoja. Tutustutaan lisäksi luonnonuskontoihin ja uusiin uskonnollisiin liikkeisiin. Uskontoja tarkastellaan tieteellisestä näkökulmasta ottaen huomioon uskonnon eri ulottuvuudet. Syvennyttään ekumeniaan ja tarkastellaan uskontoa osana kulttuuri-identiteettiä. Pohditaan uskonnollisen erilaisuuden hyväksymistä sekä uskontojen ja katsomusten välisen dialogin ymmärtämistä osana maailmanrauhaa. Laaja-alaisen osaamisen alueet L1, L2, L3, L4, L5, L6, L7 ja sisältöalueet S1, S2 ja S3 korostuvat tällä vuosiasteella.

9. luokka: Hyvä elämä

Opetuksessa keskeistä on etiikan peruskäsitteiden tunteminen ja ymmärtäminen. Perehdytään syvällisemmin kristinuskon ja eri kristillisten kirkkojen eettisiin painotuksiin sekä Raamatun tulkintapoihin ja etiikkaan. Tutustutaan YK:n yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen ja ihmisoikeusetiikkaan. Tarkastellaan eettisiä kysymyksiä mediasta otettujen ajankohtaisten esimerkkien avulla. Pohditaan omien valintojen eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta omaan ja toisten hyvinvointiin. Sisältöalueista S1 ja S2 sekä laaja-alaisen oppimisen alueista L1, L2, L4, L5, L6 ja L7 korostuvat tällä vuosiasteella.

lisemmin kristinuskon ja eri kristillisten kirkkojen eettisiin painotuksiin sekä Raamatun tulkintapoihin ja etiikkaan. Tutustutaan YK:n yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen ja ihmisoikeusetiikkaan. Tarkastellaan eettisiä kysymyksiä mediasta otettujen ajankohtaisten esimerkkien avulla. Pohditaan omien valintojen eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta omaan ja toisten hyvinvointiin. Sisältöalueista S1 ja S2 sekä laaja-alaisten oppimisen alueista L1, L2, L4, L5, L6 ja L7 korostuvat tällä vuosiasteella.

11.3.10.3. ISLAM

7. luokka: Suhde omaan uskontoon ja kulttuuriin

Opetuksessa perehdytään islamiin eri puolilla maailmaa. Opetuksessa syvennetään osaamista islamin historiasta profeetta Muhammadin ajoista islamilaisen valtakunnan kasvuun ja islamilaisen teologian vakiintumiseen. Keskeisinä sisältöinä ovat islamin monimuotoisuus, sen pääsuuntaukset, modernit islamilaiset liikkeet ja poliittinen islam. Pohditaan uskonnollista suvaitsevaisuutta ja rinnakkaiseloja. Tärkeitä sisältöjä ovat islam ja muslimit Suomessa, islamin opilliset perusteet ja uskonnollisten velvollisuuksien vaikutus elämän eri osa-alueisiin sekä islamin kulttuurivaikutus taiteessa ja tieteessä. Jäsennetään omaa suhdetta islamiin, suomalaisuuteen ja islamilaiseen maailmaan.

Usko ja tieto sekä uskonnollinen kieli ja tieteellinen kieli huomioidaan maailmankuvan ja elämäntätömyksen rakennusaineina. Opetuksessa tutustutaan YK:n yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen. Sisältöalueet S1, S2 ja S3 korostuvat tällä vuosiasteella samoin kuin laaja-alaisten oppimisen alueet L1, L2, L3, L5, L6, L7

8. luokka: Uskontojen maailma ja tulevaisuus

Opetuksessa tarkastellaan suuria maailmanuskontoja. Tutustutaan lisäksi luonnonuskontoihin ja uusiin uskonnollisiin liikkeisiin. Uskontoja tarkastellaan tieteellisestä näkökulmasta ottaen huomioon uskonnon eri ulottuvuudet esimerkiksi Koraanin ja perimätiedon kokoamisen historia, rakenne ja tulkinat. Tarkastellaan uskontoa osana kulttuuri-identiteettiä. Pohditaan uskonnollisen erilaisuuden hyväksymistä sekä uskontojen ja katsomusten välisen dialogin ymmärtämistä osana maailman rauhaa. Laaja-alaisten osaamisen alueet L1, L2, L3, L4, L5, L6, L7 ja sisältöalueet S1, S2 ja S3 korostuvat tällä vuosiasteella.

9. luokka: Hyvä elämä

Opetuksessa keskeistä on etiikan peruskäsitteiden tunteminen ja ymmärtäminen. Perehdytään islamilaisen etiikan rakenteeseen, tekoihin ja niiden seurauksiin sekä islamilaisen lain tulkintaan yhteiskunnassa ja muslimiyhteisössä. Pohditaan islamilaisen lain suhdetta lainoppiin ja lakikoulukuntiin sekä perehdytään islamilaisiin käytöstapoihin. Tutustutaan YK:n yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen ja ihmisoikeusetiikkaan. Tarkastellaan eettisiä kysymyksiä mediasta otettujen ajankohtaisten esimerkkien avulla. Pohditaan omien valintojen eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta omaan ja toisten hyvinvointiin. Sisältöalueista S1 ja S2 sekä laaja-alaisten oppimisen alueista L1, L2, L4, L5, L6 ja L7 korostuvat tällä vuosiasteella.

11.3.11 ELÄMÄNKATSOMUSTIETO

Oppiaineen tehtävä

Elämänskatsomustiedon opetuksen ydintehtävänä on edistää oppilaiden kykyä etsiä hyvää elämää. Elämänskatsomustiedossa ihmiset ymmärretään kulttuuriaan uusintavina ja luovina toimijoina, jotka kokevat ja tuottavat merkityksiä keskinäisessä toiminnassaan ja kanssakäymisissä ympäröivän maailman kanssa. Katsomuksia, inhimillisiä käytäntöjä ja niitä koskevia merkityksiä pidetään yksilöiden, yhteisöjen ja kulttuuriperinnön vuorovaikutuksen tuloksina. Elämänskatsomustiedossa painotetaan ihmisten kykyä vaikuttaa aktiivisesti omaan ajatteluunsa ja toimintaansa. Tämä koskee myös oppilaiden opiskelua ja oppimista. Siksi on keskeistä sovittaa opetukseen ja opiskeluun oppilaan oma ajattelu- ja kokemusmaailma.

Elämänskatsomustiedon opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden valmiuksia kasvaa itsenäiseksi, suvaitsevaiseksi, vastuulliseksi ja arvostelukykyiseksi yhteisönsä jäseneksi. Tavoitteena on täysivaltainen demokraattinen kansalaisuus globalisoituvassa ja nopeasti muuttuvassa maailmassa. Tämä edel-

lyttää elämäkatsomustiedon opetukselta monipuolisen katsomuksellisen ja kulttuurisen yleissivistyksen kartuttamisen lisäksi eettisen ja kriittisen ajattelu- ja toimintakyvyn sekä oppimisen taitojen kehittämistä. Elämäkatsomustiedossa kriittinen ajattelu ymmärretään perusteita etsivänä, asiayhteydet hahmottavana ja tilannetajuisena sekä itseään korjaavana. Siihen liittyy avoin ja pohdiskeleva asenne.

Elämäkatsomustieto tukee laaja-alaisen osaamisen kehittymistä, erityisesti ajattelun ja oppimaan oppimisen taitoja, kulttuurisen osaamisen, vuorovaikutuksen ja ilmaisun taitoja, itsestä huolehtimista ja arjentaitoja sekä osallistumista, vaikuttamista ja vastuullisuutta.

Vuosiluokilla 7–9 elämäkatsomustiedon opetuksen erityisenä tehtävänä on kasvattaa oppilaiden kykyä oman tulevaisuutensa hahmottamiseen ja suunnittelemiseen. Oppilaiden identiteetin ja elämäkatsomuksen rakentamisen tukemisessa otetaan erityisesti huomioon yleissivistävän tietoperustan laajentaminen sekä oppilaiden omakohtaiset valinnat perusopetuksen jälkeen. Oppilaita tuetaan omakohtaisten hyvän elämän mallien löytämisessä.

Elämäkatsomustiedon opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 7–9

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1 ohjata oppilasta tunnistamaan, ymmärtämään ja käyttämään katsomuksellisia käsitteitä	S1	L1, L2, L4
T2 ohjata oppilasta tutustumaan erilaisiin kulttuureihin ja katsomuksiin ja perehtymään Unescon maailmanperintöohjelmaan	S1	L2, L7
T3 ohjata oppilasta tuntemaan erilaisia uskonnottoja ja uskonnollisia katsomuksia, niiden keskinäistä vuorovaikutusta sekä tiedon ja tutkimuksen roolia katsomusten arvioinnissa	S1	L1, L2, L5
T4 ohjata oppilasta tuntemaan uskonnollisen ajattelun ja uskontokritiikin perusteita	S1, S3	L1, L3
T5 ohjata oppilasta tuntemaan katsomusvapaus ihmisoikeutena sekä katsomusvapauden turvaamisen kansallisia ja kansainvälisiä keinoja	S1, S3	L2, L3, L6, L7
T6 ohjata oppilasta hahmottamaan erilaisia katsomuksellisia ratkaisuja sekä niiden taustalla olevia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä perusteita	S1, S2, S3	L1, L2, L4
T7 kannustaa oppilasta maailman moninaisuuden ja kaikkien yhdenvertaisen kohtelun hyväksymiseen ja ymmärtämiseen	S1, S2, S3	L2, L3, L7
T8 ohjata oppilasta huomaamaan eettisiä ulottuvuuksia elämässään ja ympäristöstään sekä kehittämään eettistä ajatteluaan	S2, S3	L5, L7
T9 innostaa oppilasta pohtimaan omien valintojensa vaikutusta kestäväan tulevaisuuteen paikallisesti ja globaalisti	S1, S2, S3	L5, L6, L7
T10 ohjata oppilasta tuntemaan ihmisarvon, ihmisoikeuksien ja ihmisten yhdenvertaisuuden merkitys ja eettinen perusta	S2, S3	L1, L7

Elämäkatsomustiedon tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7–9

7. luokka: Oma katsomus ja kulttuuri

Perehdytään maailmankuvan ja maailmankatsomuksen käsitteisiin. Käydään oppilaan elämäkatsomuksen ja identiteetin rakentamista tukevia keskusteluja. Perehdytään teistisiin ja ateistisiin katsomuksiin nykymaailmassa, esimerkiksi sekulaariin humanismiin, kristinuskoon ja islamiin. Sisältöalueista korostuvat tällä vuosiasteella S1, S2 ja S3 samoin kuin laaja-alaisen oppimisen alueet L1, L2, L3, L4, L5 ja L7.

8. luokka: Katsomukset ja tulevaisuus

Tutustutaan valittuihin katsomusten historian ja niiden kohtaamisen käännteisiin sekä arvioidaan katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista erilaisissa yhteiskunnissa. Perehdytään Unescon suojelemaan kulttuuri- ja luonnonperintöön ja seurataan kulttuurin ilmenemistä muun muassa mediassa ja taiteessa. Tutustutaan erilaisiin käsityksiin ihmisen ja luonnon suhteesta, esim. humanistiseen, utilistiseen, mystiseen ja luontokeskeiseen. Sisältöalueista korostuvat tällä vuosiaasteella S1, S2 ja S3 samoin kuin laaja-alaisen oppimisen alueet L1, L2, L3, L4, L5, L6 ja L7.

9. luokka: Etiikka ja ihmisoikeudet

Tutustutaan etiikan peruskysymyksiin ja pääsuuntiin. Pohditaan hyvän elämän lähtökohtia ja yleisinhimillisiä arvoja. Perehdytään teon eettisen arvioinnin näkökulmiin. Sovelletaan eettistä lähestymistapaa ja käsitteistöä nuorten arjessa esiintyviin ajankohtaisiin kysymyksiin eettisestä näkökulmasta. Tarkastellaan kulttuurista moninaisuutta rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä. Perehdytään ihmisarvoon, ihmisoikeuksiin ja ihmisten väliseen yhdenvertaisuuteen. Tutustutaan ihmisoikeuksien kehitykseen ja ihmisoikeusloukkauksiin, kuten holokaustiin. Perehdytään luonnon ja yhteiskunnan kestävän tulevaisuuden mahdollisuuksiin sekä ympäristöetiikkaan liittyviin kysymyksiin. Pohditaan, miten voidaan toimia vastuullisesti kestävän tulevaisuuden hyväksi. Sisältöalueista korostuvat tällä vuosiaasteella S1, S2 ja S3 samoin kuin laaja-alaisen oppimisen alueet L1, L2, L4, L5, L6 ja L7.

Elämäkatsomustiedon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7–9

Työtapojen valinnassa on oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä taata turvallinen ja avoin oppimis- ja keskusteluympäristö, jossa oppilas kokee tulevaisuutensa kuulluksi ja arvostetuksi. Työskentelyssä tuetaan oppimisen itsesäätelytaitojen kehittymistä. Oppilaat elävät globalisoituvassa mediamaailmassa, jota erilaiset digitaaliset sovellukset muokkaavat. Siksi elämäkatsomustiedon oppimisympäristössä on olennaista, että välitön henkilökohtainen yhteisöllinen kanssakäyminen voi yhdistyä erilaisten medioiden ja digitaalisen vuorovaikutuksen pedagogisesti monipuoliseen hyödyntämiseen.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki elämäkatsomustiedossa vuosiluokilla 7–9

Oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä ohjauksen ja tuen järjestämisessä on vahvistaa oppilaan osallisuuden ja minäpystyvyyden kokemusta. Elämäkatsomustieto oppiaineena tukee oppilaan hyvinvointia, kehitystä ja oppimista tarjoamalla mahdollisuuksia ja käsitteellisiä välineitä tutkia, jäsentää ja rakentaa omaa katsomuksellista identiteettiä yhdessä muiden kanssa. Ohjausta ja tukea tarvitaan oppiaineen käsitteellisen sisällön hahmottamiseen erityisesti eettisissä kysymyksissä sekä vuorovaikutus- ja ajattelutaitojen kehittymiseen. Oppilaiden yksilöllisen tuen tarpeet sekä mahdollisuus syventymiseen ja yksilölliseen etenemiseen otetaan huomioon työtapojen ja sisältöjen valinnassa.

Oppilaan oppimisen arviointi elämäkatsomustiedossa vuosiluokilla 7–9

Elämäkatsomustiedon päättöarvioinnin kriteerit

https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Perusopetuksen%20päättöarvioinnin%20kriteerit%2031.12.2020_0.pdf#page=243&zoom=100,44,444

11.3.12. HISTORIA

Oppiaineen tehtävä

Historian opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden historiatietoisuutta ja kulttuurien tuntemusta sekä kannustaa heitä omaksumaan vastuullisen kansalaisuuden periaatteet. Menneisyyttä koskevan tiedon avulla oppilaita ohjataan ymmärtämään nykyisyyteen johtanutta kehitystä, henkisen ja aineellisen työn arvoa sekä pohtimaan tulevaisuuden valintoja. Oppilaita ohjataan näkemään yksilön merkitys historiallisena toimijana sekä oivaltamaan toiminnan taustalla esiintyviä tekijöitä ja ihmisten motiiveja. Tarkoituksena on tukea oppilaiden identiteetin rakentumista sekä edistää heidän kasvuaan aktiivisiksi ja erilaisuutta ymmärtäviksi yhteiskunnan jäseniksi.

Historianopetuksessa oppilaat paneutuvat erilaisten toimijoiden tuottaman tiedon kriittiseen käsittelyyn ja historiallisen lähdeaineiston ulottuvuuksiin. Opetuksessa syvennyttään lisäksi historian tutkimuksen lähtökohtaan, jonka mukaan menneestä pyritään muodostamaan mahdollisimman luotettava kuva saatavilla olevan todistusaineiston perusteella. Opetuksen tavoitteena on kehittää historian tekstitaitoja: taitoa lukea ja analysoida menneisyyden toimijoiden tuottamia lähteitä sekä tehdä päte-

viä tulkintoja niiden tarkoituksesta ja merkityksestä.

Oppilaita ohjataan ymmärtämään historiatiedon tulkinnallisuutta ja moniperspektiivisyyttä sekä selittämään historiallisessa kehityksessä ilmenevää muutosta ja jatkuvuutta. Historianopetus auttaa oppilaita tunnistamaan yhteiskunnassa olevia arvoja, arvojännitteitä ja niissä tapahtuneita muutoksia eri aikoina.

Vuosiluokilla 7–9 historian opetuksen tehtävänä on syventää oppilaiden käsitystä historiallisen tiedon luonteesta. Opetus tukee oppilaiden oman identiteetin kehittymistä ja perehdyttää kulttuurien vaikutuksiin yksilöihin ja yhteiskuntiin. Opetuksessa korostetaan vuorovaikutuksellisia ja tutkimuksellisia työtapoja.

Historian opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 7–9

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet		
T1 vahvistaa oppilaan kiinnostusta historiasta tiedonalaana ja identiteettiä rakentavana oppiaineena	S1–S6	L1–L7
Tiedon hankkiminen menneisyydestä		
T2 aktivoida oppilasta hankkimaan historiallista tietoa erilaisista ikätasolle sopivista lähteistä sekä arvioimaan niiden luotettavuutta	S1–S6	L1–L5
T3 auttaa oppilasta ymmärtämään, että historiallista tietoa voidaan tulkita eri tavoin	S1–S6	L1, L2, L4
Historian ilmiöiden ymmärtäminen		
T4 vahvistaa oppilaan kykyä ymmärtää historiallista aikaa ja siihen liittyviä käsitteitä	S1–S6	L1, L2, L3
T5 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisen toimintaan ja päätöksentekoon vaikuttaneita tekijöitä erilaisissa historiallisissa tilanteissa	S1–S6	L1–L4, L6, L7
T6 auttaa oppilasta arvioimaan erilaisia syitä historiallisille tapahtumille ja ilmiöille	S1–S6	L1, L2, L4
T7 ohjata oppilasta analysoimaan historiallista muutosta ja jatkuvuutta	S1–S6	L1, L2, L4
Historiallisen tiedon käyttäminen		
T8 kannustaa oppilasta tulkintojen tekemiseen	S1–S6	L1, L2, L4
T9 ohjata oppilasta selittämään ihmisen toiminnan tarkoitusperiä	S1–S6	L1–L4, L7
T10 ohjata oppilasta selittämään, miksi historiallista tietoa voidaan tulkita ja käyttää eri tavoin eri tilanteissa ja arvioimaan kriittisesti tulkintojen luotettavuutta	S1–S6	L1, L2, L4, L5
T11 harjaannuttaa oppilasta käyttämään erilaisia lähteitä, vertailemaan niitä ja muodostamaan oman perustellun tulkintansa niiden pohjalta	S1–S6	L1, L2, L4, L5
T12 ohjata oppilasta arvioimaan tulevaisuuden vaihtoehtoja historiatietämyksensä avulla	S1–S6	L1–L7

Historian tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7–8

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat tavoitteiden saavuttamista. Keskeisissä sisältöalueissa kiinni-

tetään huomio oman perheen, paikkakunnan ja lähialueen historiaan soveltuissa kohdissa. Sisältöalueet voidaan käsitellä joko kronologisesti tai temaattisesti.

Vuosiluokalla 7

S1 Teollisuusyhteiskunnan synty ja kehitys: Perehdytään ilmiöön, joka on muuttanut ihmisen elämää, ihmisen ja luonnon suhdetta sekä maailmaa. Teollinen vallankumous käydään läpi yleisellä tasolla ja Suomen historian osalta.

S2 Ihmiset muuttavat maailmaa: Tutustutaan yhteiskunnallisiin aatteisiin, niiden merkitykseen ja seurauksiin sekä siihen, miten ihmiset ovat pystyneet vaikuttamaan omana aikanaan. Vuosiluokalla käsitellään mm. liberalismi, konservatismi, nationalismi ja sosialismi.

S3 Suomea luodaan, rakennetaan ja puolustetaan: Perehdytään kulttuurin merkitykseen suomalaisen identiteetin rakentamisessa autonomian ajalla.

S4 Suurten sotien aika: Perehdytään ensimmäiseen maailmansotaan.

Vuosiluokalla 8

S2 Ihmiset muuttavat maailmaa: Tutustutaan yhteiskunnallisiin aatteisiin, niiden merkitykseen ja seurauksiin sekä siihen, miten ihmiset ovat pystyneet vaikuttamaan omana aikanaan. Käsitellään mm. sosialismi, kommunismi, nationalismi ja fasismi.

S3 Suomea luodaan, rakennetaan ja puolustetaan: Perehdytään itsenäisen Suomen alkutaipaleeseen ja toisen maailmansodan tapahtumiin Suomessa.

S4 Suurten sotien aika: Perehdytään toiseen maailmansotaan, kylmään sotaan ja sodista selviytymiseen erityisesti tavallisten ihmisten ja ihmisoikeuskysymysten näkökulmasta. Paneudutaan ihmisoikeusrikoksiin kuten holokaustiin ja muihin kansanvainoihin sekä ihmisoikeuksien edistämiseen.

S5 Hyvinvointiyhteiskunnan rakentaminen: Tarkastellaan arkielämän historiaa ja nykypäivän juuria. Kehityksen yksilölle tuomien saavutusten ohella perehdytään elinkeinorakenteen muutokseen ja palveluammattien yleistymiseen sekä kaupungistumiseen. Pyritään luomaan esimerkkejä oman kotipaikan historiasta.

S6 Nykyisen maailmanpolitiikan juuret: Syvennytään kehittyneiden ja kehittyvien maiden yhteiseen historiaan sekä uudenlaisten poliittisten jännitteiden syntyyn ja ratkaisuihin maailmassa.

Historian oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7–9

Ajankohtaisten tapahtumien historiallisia juuria tarkastelemalla liitetään opiskeltavat sisällöt yhteiskuntaopin keskeisiin käsitteisiin.

Oppiaineiden tavoitteiden kannalta keskeistä on korostaa tutkimuksellisia työtapoja, esimerkiksi erilaisten ikätasolle sopivien ensi ja toisen käden lähteiden tutkimista sekä avoimien oppimisympäristöjen käyttöä historiallisissa tutkimustehtävissä. Tavoitteena on kannustaa oppilaita omien tulkintojen tekemiseen ja eriävien tulkintojen arvioimiseen.

Oppilaita innostetaan hankkimaan tietoa koulun ulkopuolisesta historiakulttuurista, kuten peleistä, elokuvista ja kirjallisuudesta, sekä kehittämään historiallisen ajattelun taitojaan ja kriittistä arviointikykyään niiden avulla.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki historiassa vuosiluokilla 7–9

Historian opiskelussa rohkaistaan monipuoliseen havainnointiin, kommunikointiin, tekstin ja puheen tuottamiseen ja tulkintaan sekä draaman ja kuvallisen ilmaisun käyttöön. Tarvittaessa erilaisten tekstien ymmärtämiseen ohjataan yksinkertaistamalla tekstejä ja avaamalla tekstissä käytettyjä käsitteitä.

Jotkut historianopetuksessa käytetyt käsitteet (esimerkiksi yhteiskunta ja demokratia) ovat sellaisia, joiden ymmärtämistä syvennetään koko peruskoulun ajan oppilaan siirtyessä konkreettisesta ajattelusta käsitteelliseen ajatteluun.

Oppilaalle annetaan tarvittaessa tukiopetusta. Ennen koetilaisuutta oppilaalla on mahdollisuus osallistua yhteisiin koekertauksiin.

Oppilaan oppimisen arviointi historiassa vuosiluokilla 7–9

Historian päättöarvioinnin kriteerit

https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Perusopetuksen%20päättöarvioinnin%20kriteerit%2031.12.2020_0.pdf#page=249&zoom=100,44,444

11.3.13 YHTEISKUNTAOPPI

Oppiaineen tehtävä

Yhteiskuntaopin opetuksen tehtävänä on tukea oppilaiden kasvua aktiivisiksi, vastuuntuntoisiksi ja yritteliäiksi kansalaisiksi. Oppilaita ohjataan toimimaan erilaisuutta ymmärtävässä, ihmisoikeuksia ja tasa-arvoa kunnioittavassa moniarvoisessa yhteiskunnassa demokratian arvojen ja periaatteiden mukaan.

Oppiaineen tehtävänä on antaa yhteiskunnan toiminnasta ja kansalaisen vaikutusmahdollisuuksista tiedollinen perusta sekä rohkaista oppilaita kehittymään oma-aloitteisiksi yhteiskunnallisiksi ja taloudellisesti toimijoiksi.

Yhteiskuntaopin opetuksessa oppilaita ohjataan seuraamaan ajankohtaisia kysymyksiä ja tapahtumia sekä ymmärtämään niiden yhteyksiä omaan elämään. Keskeistä on oppia hankkimaan ja arvioimaan kriittisesti erityyppisten toimijoiden tuottamaa tietoa sekä soveltamaan sitä kohtaamissaan tilanteissa.

Oppilaita kannustetaan osallistumaan sekä toimimaan aktiivisesti ja rakentavasti erilaisissa tilanteissa ja yhteisöissä. Heitä ohjataan ymmärtämään, että yhteiskunnallinen päätöksenteko perustuu valintoihin, joita tehdään vaihtoehtojen mahdollisuuksien välillä pyrkimyksenä löytää yhteisymmärrys.

Vuosiluokan 8 opetuksessa perehdytään yksilön oikeuksiin, velvollisuuksiin ja vastuisiin sekä tutustutaan erilaisiin inhimillisiin ja yhteiskunnallisiin kysymyksiin. Oppilaat tutustuvat myös oikeusvaltion periaatteisiin ja oikeusjärjestelmään.

Vuosiluokan 9 opetuksessa korostetaan oppilaiden vaikuttamismahdollisuuksia ja -taitoja demokratiassa sekä vastuuta omaan elämään liittyvien valintojen tekemisessä. Päätöksentekoa ja vaikuttamista harjoitellaan kouluyhteisössä ja muiden lähiyhteisön toimijoiden kanssa.

Opetuksessa kiinnitetään huomiota yhteiskunnan, yhteisöllisen elämän ja talouden rakenteisiin sekä niihin liittyviin käsitteisiin. Oppilaita ohjataan arvioimaan yhteiskunnan ja talouden kysymyksiä sekä vertailemaan niihin liittyviä erilaisia mielipiteitä ja toimintavaihtoehtoja erilaisten ihmisryhmien ja arvopäämäärien kannalta. Yhteiskunnallisten asioiden opiskelussa näkökulma laajenee kattamaan myös globaalit kysymykset.

Munkkiniemen yhteiskoulussa yhteiskuntaopin opetus sijoittuu vuosiluokille 8–9.

Yhteiskuntaopin opetuksen tavoitteet vuosiluokalla 8 ovat seuraavat:

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet		
T1 ohjata oppilasta syventämään kiinnostustaan ympäröivään yhteiskuntaan ja yhteiskuntaoppiin tiedonalana	S1–S4	L4, L7
T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan eettistä arviointikykyään liittyen erilaisiin inhimillisiin, yhteiskunnallisiin ja taloudellisiin kysymyksiin	S1–S4	L1, L2, L4, L7
Yhteiskunnassa tarvittavien tietojen ja taitojen omaksuminen sekä yhteiskunnallinen ymmärrys		
T3 ohjata oppilasta hahmottamaan oikeusvaltion periaatteita, ihmisoikeuksien yleismaailmallista merkitystä sekä syventämään tietoaan suomalaisen oikeusjärjestelmän toiminnasta	S2–S3	L2, L4, L7

Yhteiskunnallisen tiedon käyttäminen ja soveltaminen

T6 ohjata oppilasta tarkastelemaan yhteiskunnallista toimintaa sekä eri yhteisöjä ja vähemmistöryhmiä monipuolisesti ja avarakatseisesti	S1, S2, S3	L2, L4
--	------------	--------

Yhteiskuntaopin opetuksen tavoitteet vuosiluokalla 9 ovat seuraavat:

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Yhteiskunnassa tarvittavien tietojen ja taitojen omaksuminen sekä yhteiskunnallinen ymmärrys		
T4 ohjata oppilasta syventämään ja pitämään ajan tasalla yhteiskuntaa, talouden toimintaa ja yksityistä taloudenpitoa koskevia tietojaan ja taitojaan sekä arvioimaan kriittisesti median roolia ja merkitystä	S1–S3	L3, L4, L5
Yhteiskunnallisen tiedon käyttäminen ja soveltaminen		
T5 rohkaista oppilasta kehittymään yritteliääksi ja vastuulliseksi taloudelliseksi toimijaksi, joka tuntee yrittäjyyttä ja työelämää sekä niiden tarjoamia mahdollisuuksia ja osaa suunnitella omaa tulevaisuuttaan	S1, S4	L1, L4, L6, L7
T7 ohjata oppilasta ymmärtämään yhteiskunnallisen päätöksen teon periaatteita ja demokraattisia toimintatapoja paikallisella, kansallisella ja Euroopan unionin tasolla sekä globaalisti ja toimimaan aktiivisena, omaa lähiyhteisöä kehittäväenä kansalaisena	S1–S3	L1, L4, L7
T8 ohjata oppilasta talouden perusteiden ymmärtämiseen, oman talouden hallintaan ja vastuulliseen kuluttamiseen kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti	S1, S4	L2, L4, L6, L7
T9 ohjata oppilasta laajentamaan yhteiskunnallisia näkemyksiään, osallistumaan yhteiskunnalliseen toimintaan ja keskusteluun sekä käyttämään mediataitojaan ja tietojaan yhteiskunnasta omien käsitystensä muodostamisessa ja kansalaisena toimimisessa	S1–S4	L1, L2, L7

Yhteiskuntaopin tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokille 8–9

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat tavoitteiden saavuttamista.

S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta: Perehdytään yksilön vastuisiin, velvollisuuksiin, oikeuksiin sekä oman elämän ja talouden hallintaan. Paneudutaan erilaisiin mahdollisuuksiin oman tulevaisuuden suunnittelussa tutustumalla työelämään ja elinkeinoihin. Käsitellään sekä oman että lähiyhteisöjen, kuten perheiden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistämistä.

S2 Demokraattinen yhteiskunta: Paneudutaan demokraattisen yhteiskunnan ja oikeusvaltion periaatteisiin ja toimintatapoihin. Opetuksessa perehdytään ihmisoikeuksiin ja niihin liittyviin kansainvälisiin sopimuksiin. Opetuksen sisältönä ovat yhteiskunnan rakenteet ja vallankäyttö. Tarkastellaan lisäksi mielipiteiden kanavoitumista yksilön, järjestöjen, median ja julkisen vallan toiminnaksi ja päätöksenteoksi Suomessa ja kansainvälisesti.

S3 Aktiivinen kansalaisuus ja vaikuttaminen: Tutustutaan erilaisiin yhteiskunnallisen vaikuttamisen kanaviin ja keinoihin. Harjoitellaan yhteiskunnallisessa osallistumisessa, työelämässä ja taloudellisessa toiminnassa tarvittavia taitoja luomalla aitoja tilaisuuksia koulun arjessa aktiiviselle, vastuulliselle ja rakentavalle yhteistyölle ja vaikuttamiselle myös yhteistyössä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa.

S4 Taloudellinen toiminta: Perehdytään talouden peruskäsitteisiin, ilmiöihin ja keskeisiin toimijoihin sekä tarkastellaan taloutta myös kestävän kehityksen ja erilaisten taloudellisten toimijoiden näkökulmasta. Lisäksi perehdytään talouden ja hyvinvoinnin kysymyksiin muun muassa työn, ammattien ja

yrittäjyyden kautta. Talouden ilmiöiden tarkastelussa huomioidaan paikalliset ja globaalit näkökulmat.

Yhteiskuntaopin oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokille 8–9

Yhteiskuntaopin tavoitteiden kannalta keskeistä on korostaa yhteistoiminnallisuutta, tutkivaa asennoitumista, monipuolisten työvälineiden ja työmenetelmien käyttöä ja kansainvälistä ymmärrystä. Tavoitteena on kannustaa oppilaita omien havaintojen tekemiseen, johtopäätösten itsenäiseen vetämiseen ja erilaisten yhteiskunnallisten näkemysten arviointiin.

Oppilaita innostetaan hankkimaan tietoa koulun ulkopuolisesta yhteiskunnasta, esimerkiksi ajankohtaisista tapahtumista, puolueista ja järjestöistä sekä kehittämään yhteiskunnallisen ajattelun taitojaan ja kriittistä arviointikykyään niiden avulla.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki yhteiskuntaopissa vuosiluokille 8–9

Yhteiskuntaopin opiskelu perustuu toisaalta koulussa opittuun, joka taas perustuu monipuoliseen havainnointiin, kommunikointiin, osallistumiseen, tekstin ja puheen tuottamiseen ja yhteiskunnallisten tapahtumien analysointiin. Toisaalta opiskelu perustuu ympäröivän yhteiskunnan tapahtumien aktiiviseen seuraamiseen ja siinä esiintyvien tapahtumien liittämiseen koulussa opittuun. Tuloksena tavoitellaan aktiivista, osallistuvaa ja yhteiskunnan toiminta- ja menettelytavat tuntevaa kansalaista.

Käsitteistöltään yhteiskuntaoppi on melko vaativaa. Monet peruskäsitteetkin (esimerkiksi yhteiskunta ja demokratia) ovat sellaisia, että niiden ymmärtämistä syvennetään koko peruskoulun ajan oppilaan siirtyessä konkreettisesta ajattelusta käsitteelliseen ajatteluun.

Oppilaalle annetaan tarvittaessa tukiopetusta. Ennen koetilaisuutta oppilaalla on mahdollisuus osallistua yhteisiin koekertauksiin.

Oppilaan oppimisen arviointi yhteiskuntaopissa vuosiluokille 8–9

Yhteiskuntaopin päättöarvioinnin kriteerit

https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Perusopetuksen%20päättöarvioinnin%20kriteerit%2031.12.2020_0.pdf#page=255&zoom=100,44,466

11.3.14 MUSIIKKI

Oppiaineen tehtävä

Musiikin opetuksen tehtävänä on luoda edellytykset monipuoliseen musiikilliseen toimintaan ja aktiiviseen kulttuuriseen osallisuuteen. Opetus ohjaa oppilaita tulkitsemaan musiikin monia merkityksiä eri kulttuureissa sekä yksilöiden ja yhteisöjen toiminnoissa. Oppilaiden musiikillinen osaaminen laajenee, mikä vahvistaa myönteistä suhdetta musiikkiin ja luo pohjaa musiikin elinikäiselle harrastamiselle. Musiikin opetus rakentaa arvostavaa ja uteliasta suhtautumista musiikkiin ja kulttuuriseen monimuotoisuuteen.

Toiminnallinen musiikin opetus ja opiskelu edistävät oppilaiden musiikillisten taitojen ja ymmärryksen kehittymistä, kokonaisvaltaista kasvua ja kykyä toimia yhteistyössä muiden kanssa. Näitä vahvistetaan ottamalla musiikin opetuksessa huomioon oppilaiden musiikilliset kiinnostuksen kohteet, muut oppiaineet, eheyttävät teemat, koulun juhlat ja tapahtumat sekä koulun ulkopuolella tapahtuva toiminta. Oppilaiden ajattelua ja oivalluskykyä kehitetään tarjoamalla säännöllisesti mahdollisuuksia äänen ja musiikin parissa toimimiseen, säveltämiseen sekä muuhun luovaan tuottamiseen. Musiikin opetuksessa oppilaat opiskelevat musiikkia monipuolisesti, mikä edesauttaa heidän ilmaisutaitojensa kehittymistä.

Vuosiluokkien 7–9 musiikin opetus luo mahdollisuuksia musiikillisen osaamisen ja maailmankuvan laajentamiseen. Samalla opetus ohjaa oppilaita tulkitsemaan musiikin merkityksiä ja jäsentämään musiikkiin liittyviä tunteita ja kokemuksia. Opetuksen tehtävänä on myös kehittää oppilaiden kriittistä musiikkikulttuurien lukutaitoa ohjaamalla heitä analysoimaan ja arvioimaan, miten musiikilla viestitään ja vaikutetaan. Oppilaiden toimijuutta ja ajattelua vahvistetaan kertaamalla ja syventämällä aiemmin opittuja musiikillisia taitoja. Lisäksi oppilaat saavat tilaisuuksia oman oppimisensa suunnitteluun ja arviointiin. Heillä on mahdollisuus monipuoliseen, luovaan musiikilliseen ilmaisuun ja musiikin tuottamiseen yksin ja yhdessä muiden kanssa. Tätä tuetaan luomalla yhteyksiä muihin ilmaisumuotoihin. Käyttäessään tieto- ja viestintäteknologiaa oppilaat tutustuvat musiikin ja digitaalisen median tekijänoikeuksiin ja käyttömahdollisuuksiin sekä niihin liittyviin mahdollisiin eettisiin ongelmiin. 141

Musiikin opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 7–9

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Osallisuus		
T1 kannustaa oppilasta rakentamaan toimintaan musisoivan ryhmän ja musiikillisten yhteisöjen jäsenenä	S1–S4	L2, L7
Musiikilliset tiedot ja taidot sekä luova tuottaminen		
T2 ohjata oppilasta ylläpitämään äänenkäyttö- ja laulutaitoaan sekä kehittämään niitä edelleen musisoivan ryhmän jäsenenä	S1–S4	L2
T3 kannustaa oppilasta kehittämään edelleen soitto- ja yhteismusisointitaitojaan keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimin	S1–S4	L2
T4 rohkaista oppilasta monipuoliseen musiikki- liikunnalliseen kokemiseen ja ilmaisuun	S1–S4	L2
T5 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia ääniympäristön ja musiikin elämykselliseen kuunteluun ja havainnointiin sekä ohjata häntä keskustelemaan havainnoistaan	S1–S4	L2
T6 kannustaa oppilasta rakentamaan luovaa suhdetta musiikkiin ja ohjata heitä improvisointiin, sovittamiseen ja säveltämiseen sekä taiteidenväliseen työskentelyyn	S1–S4	L1, L2, L6
T7 ohjata oppilasta musiikin tallentamiseen ja tieto- ja viestintätekniikan luovaan ilmaisulliseen käyttöön sekä musiikin tekemisessä että osana monialaisia kokonaisuuksia	S1–S4	L1, L2, L5
Kulttuurinen ymmärrys ja monilukutaito		
T8 ohjata oppilasta tarkastelemaan musiikkia taiteenlajina ja ymmärtämään, miten musiikkia käytetään viestimiseen ja vaikuttamiseen eri kulttuureissa.	S1–S4	L2, L4
T9 rohkaista ja ohjata oppilasta keskustelemaan musiikista käyttäen musiikin käsitteitä ja terminologiaa	S1–S4	L4
Hyvinvointi ja turvallisuus musiikissa		
T10 ohjata oppilasta tunnistamaan musiikin vaikutuksia tunteisiin ja hyvinvointiin	S1–S4	L3, L4
T11 ohjata oppilasta huolehtimaan kuulostaan sekä musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta	S1–S4	L3
Oppimaan oppiminen musiikissa		
T12 ohjata oppilasta kehittämään musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla, asettamaan tavoitteita musiikilliselle oppimiselleen ja arvioimaan edistymistään suhteessa tavoitteisiin.	S1–S4	L1

Musiikin tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7–9

Musiikillisten tietojen ja taitojen oppiminen tapahtuu musisoiden eli laulaen, soittaen, kuunnellen, liikkuessa, improvisoiden ja säveltäen sekä taiteidenvälisellä työskentelyllä ja teknologiaa hyödyntäen. Sisällöt valitaan siten, että oppilas tutustuu musiikkikulttuureihin ja -tyyleihin monipuolisesti. Sisällöt tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät paikallisia mahdollisuuksia ja oppilaiden kokemuksia.

S1 Miten musiikissa toimitaan: Opetuksessa on keskeistä musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen. Äänenkäyttöä, laulutaitoa ja käytössä olevien keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa.

S2 Mistä musiikki muodostuu: Musisoinnissa käytetään aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikin perusmerkintätapoja. Taitojen kehittyessä käsitteellistä osaamista syvennetään ja sovelletaan musisoinnin eri tilanteissa. Opetuksessa huomioidaan myös tulkinnan merkitys musiikillisessa ilmaisussa.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa: Musiikillisten taitojen ja tietojen ohella opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan. Myös kuluttamisen ja kestäväen hyvinvoinnin näkökulmat ovat olennaisia musiikissa. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välille. Samalla pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

S4 Ohjelmisto: Ohjelmistoon ja erityisesti kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin ajankohtaiset musiikilliset ilmiöt huomioiden. Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitetaan yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen tai soololaulujen, äänikokeilujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla. Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon kulttuuriperinnön vaaliminen, oppilaita innostavat teokset ja tehtävät sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Ohjelmistoon sisältyvät myös oppilaiden omat luovat tuotokset ja sävellykset.

7. luokan keskeiset sisällöt:

7. luokalla kehitetään ryhmässä äänenkäyttöä ja ääni-ilmaisua harjoituksin sekä eri tyylejä ja lajeja edustavalla yksi- ja moniäänisellä lauluohjelmistolla. Yhteissoitossa keskitytään monipuolisesti eri musiikkityylejä ja -kulttuureja edustavaan soitto-ohjelmistoon bändisoittimin. Analyttinen kuuntelu muodostaa myös keskeisen osan musiikin opiskelua. Tavoitteena on jäsentää kuunneltuja teoksia ajallisesti, paikallisesti ja kulttuurillisesti. Oman kehon mahdollisuuksia musiikin kokemisen ja tekemisen välineenä harjoitellaan musiikkiliikunnan tanssin ja kehosoitinharjouksin. Lisäksi harjoitellaan omien musiikillisten ideoiden tuottamista improvisoiden, säveltäen ja sovittaen sekä musiikkiteknologian suomia mahdollisuuksia hyväksikäyttäen. Sisältöalueista korostuvat S1, S2, S3 ja S4 ja laaja-alaisesta osaamisesta L1, L2, L3, L4, L5, L6 ja L7.

VALINNAINEN MUSIIKKI 8. ja 9. lk

Valinnaisen musiikin tunnit painottuvat bändisoittoon. Yhteismusisoinnin avulla kehitetään ja syvennetään oppilaan musiikillista ilmaisua ja kykyä jatkuvaan harrastamiseen.

8. luokan keskeiset sisällöt:

Yhteissoittotaitojen sekä henkilökohtaisten instrumentaalisen valmiuksien syventämisen lisäksi 8. luokalla tutustutaan musiikin käyttöön ja vaikutusmahdollisuuksiin eri taidemuodoissa ja mediassa sekä perehdytään musiikin osuuteen esim. elokuvassa, näyttämöllä ja joukkoviestimissä. Mahdollisimman ajankohtaisin aihein tutkitaan lisäksi musiikin yhteyttä tekstiin, kuvaan ja liikkeeseen. Lisäksi tuotetaan omia pienimuotoisia sävellyksiä sekä perinteisin instrumentein että tieto- ja viestintäteknologian avulla. Soitto-ohjelmisto rakentuu monipuolisesti eri musiikkityylejä ja musiikkikulttuureja sisältävästä valikoimasta kunkin ryhmän vahvuudet ja toiveet huomioiden. Sisältöalueista korostuvat S1, S2, S3 ja S4 ja laaja-alaisesta osaamisesta L1, L2, L3, L4, L6 ja L7.

9. luokan keskeiset sisällöt:

9. luokalla syvennetään 7. ja 8. luokalla opiskeltuja taitoja sekä henkilökohtaisten taitojen että yhteismusisoinnin osalta (S1–S4, L1–L7) sekä tutustutaan monipuolisesti pop-/rockmusiikin historiaan.

Musiikin oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7–9

Tavoitteena on luoda pedagogisesti monipuolinen ja joustava musiikin opiskelukokonaisuus, joissa erilaiset musiikilliset työtavat ja vuorovaikutustilanteet sekä yhteismusisointi ja muu musiikillinen yhteistoiminta on mahdollista. Oppimisen ilo, luovaan ajatteluun rohkaiseva ilmapiiri sekä myönteiset musiikkikokemukset ja -elämykset innostavat oppilaita ja sitouttavat heidät kehittämään musiikillista osaamistaan. Opetustilanteissa luodaan mahdollisuuksia tieto- ja viestintäteknologian käyttöön mu-

siikillisessä toiminnassa. Musiikkikäsitteitä opiskellaan musiikillisin työtapoin. Opetuksessa hyödynnetään taide- ja kulttuurilaitosten sekä muiden yhteistyötahojen tarjoamia mahdollisuuksia.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki musiikissa vuosiluokilla 7–9

Musiikin opetuksessa ja työskentelyn suunnittelussa otetaan huomioon oppilaiden erilaiset tarpeet, aikaisempi oppiminen ja kiinnostuksen kohteet. Työtapoja, opetusvälineitä ja soittimistoa sekä ryhmätyöskentelyä koskevat ratkaisut tehdään oppilaita kuullen. Ratkaisuilla luodaan musiikin oppimista edistäviä yhteismusisoinnin tilanteita sekä vahvistetaan oppilaiden itsetuntoa, työskentelytaitoja ja oma-aloitteisuutta. Työtapojen valinnassa kiinnitetään huomiota musiikkikulttuurin ja musiikin opetuksen mahdollisten sukupuolittuneiden käytäntöjen muuttamiseen.

Oppilaan oppimisen arviointi musiikissa vuosiluokilla 7–9

Musiikin päättöarvioinnin kriteerit

https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Perusopetuksen%20päättöarvioinnin%20kriteerit%2031.12.2020_0.pdf#page=261&zoom=100,44,164

11.3.15 KUVATAIDE

Oppiaineen tehtävä

Kuvataiteen opetuksen tehtävä on ohjata oppilaita tutkimaan ja ilmaisemaan kulttuurisesti moninaista todellisuutta taiteen keinoin. Oppilaiden identiteettien rakentumista, kulttuurista osaamista ja yhteisöllisyyttä vahvistetaan kuvia tuottamalla ja tulkitsemalla. Oppilaiden omat kokemukset, mielikuvitus ja kokeileminen luovat perustan opetukselle. Kuvataiteen opetus kehittää kykyä ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä. Oppilaille tarjotaan tapoja arvottaa todellisuutta ja vaikuttaa siihen. Kulttuuriperinnön tuntemusta vahvistamalla tuetaan traditioiden välittymistä ja uudistumista. Opetus tukee oppilaiden kriittisen ajattelun kehittymistä sekä kannustaa heitä vaikuttamaan omaan elinympäristöön ja yhteiskuntaan. Kuvataiteen opetuksessa luodaan perustaa oppilaiden paikalliselle ja globaalille toimijuudelle.

Taiteelle ominainen työskentely harjaannuttaa kokemukselliseen, moniaistiseen ja toiminnalliseen oppimiseen. Oppilaat tarkastelevat kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria historiallisista ja kulttuurisista näkökulmista. Opetuksessa tutustutaan erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä. Oppilaita ohjataan käyttämään monipuolisesti erilaisia välineitä, materiaaleja, teknologioita ja ilmaisun keinoja. Opetuksessa kannustetaan monilukutaidon kehittämiseen hyödyntämällä visuaalisuutta sekä muita tiedon tuottamisen ja esittämisen tapoja. Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia monialaisiin oppimiskokonaisuuksiin yhteistyössä muun opetuksen ja koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Opetuksessa tutustutaan museoihin ja muihin kulttuurikohteisiin sekä tarkastellaan kuvataiteen harrastusmahdollisuuksia.

Vuosiluokilla 7–9 oppilaita ohjataan syventämään omakohtaista suhdettaan kuvataiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin sekä asettamaan määrätietoisia tavoitteita toiminnalleen. Opetuksessa vahvistetaan oppilaiden kuvallisen tuottamisen taitoja sekä kannustetaan häntä toimimaan erilaisissa visuaalisissa ympäristöissä. Oppilaita harjaannutetaan tutkimaan kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin henkilökohtaisia ja yhteiskunnallisia merkityksiä sekä käyttämään niitä osallistumisen ja vaikuttamisen muotoina. Opetuksessa kehitetään yhdessä toimimisen taitoja sekä rakennetaan yhteyksiä ajankohtaisiin kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin toimintatapoihin ja ilmiöihin. Opetus harjaannuttaa hyödyntämään tieto- ja viestintäteknologiaa ja verkkoympäristöjä luovasti, kriittisesti ja vastuullisesti. Oppilaille tarjotaan riittäviä edellytyksiä perusopetuksen jälkeisille opinnoille sekä huomioidaan työelämässä ja yhteiskunnassa tarvittavia yleisiä valmiuksia.

Kuvataiteen opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 7–9

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu		
T1 kannustaa oppilasta havainnoimaan, taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja käyttämään monipuolisesti kuvallisen tuottamisen menetelmiä	S1, S2, S3	L1, L3, L4, L5
T2 rohkaista oppilasta keskustelemaan omista ja muiden havainnoista ja ajatuksista sekä perustelemaan näkemyksiään	S1, S2, S3	L2, L4, L5, L6
T3 innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti erilaisia välineitä ja tiedon tuottamisen tapoja käyttäen eri ympäristöissä	S1, S2, S3	L2, L3, L4, L5
Kuvallinen tuottaminen		
T4 ohjata oppilasta soveltamaan erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä syventämään kuvallisen tuottamisen taitojaan	S1, S2, S3	L2, L3, L5, L6
T5 ohjata oppilasta tutkivaan lähestymistapaan itsenäisessä ja yhteistoiminnallisessa kuvallisessa työskentelyssä	S1, S2, S3	L1, L2, L3, L5
T6 rohkaista oppilasta ilmaisemaan mielipiteitään sekä soveltamaan kuvallisen viestinnän ja vaikuttamisen keinoja omista kuvistaan	S1, S2, S3	L1, L2, L4, L7
Visuaalisen kulttuurin tulkinta		
T7 ohjata oppilasta soveltamaan kuvallisia, sanallisia ja muita kuvatulkinnan menetelmiä	S1, S2, S3	L1, L4, L5, L6
T8 ohjata oppilasta tarkastelemaan taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkitystä yksilölle, yhteisölle ja yhteiskunnalle historian ja kulttuurin näkökulmista	S1, S2, S3	L2, L3, L6, L7
T9 innostaa oppilasta soveltamaan eri aikojen ja kulttuurien kuvailmaisun tapoja kuvallisessa tuottamisessaan	S1, S2, S3	L1, L2, L5, L6
Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen		
T10 ohjata oppilasta ottamaan kantaa taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin	S1, S2, S3	L3, L4, L6, L7
T11 kannustaa oppilasta ottamaan kuvailmaisukseen huomioon kulttuurinen moninaisuus ja keskeinen kehitys sekä vaikuttamaan kuvien avulla	S1, S2, S3	L1, L2, L4, L7

Kuvataiteen tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7–9

Kuvataiteen opetuksen tavoitteita lähestytään omia kuvakulttuureja, ympäristön kuvakulttuureja ja taiteen maailmoja tutkimalla. Sisältöalueet ovat toisiaan täydentäviä ja opetuksessa tarkastellaan myös niiden välisiä yhteyksiä. Sisältöjen valinnan lähtökohtia ovat oppilaille merkitykselliset taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin teokset, tuotteet ja ilmiöt. Sisällöt rakentavat yhteyksiä oppilaille tuttuun ja heille uusien kuvakulttuurien välille. Oppilaita kannustetaan ottamaan osaa opetuksen sisältöjen, tarkasteltavien kuvastojen, työskentelymenetelmien ja välineiden valintaan. Sisältöjen valinnassa hyödynnetään paikallisia mahdollisuuksia.

S1 Omat kuvakulttuurit: Opetuksen sisällön ja oppilaiden työskentelyn lähtökohdiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja sekä heidän kuvakulttuureitaan uudistavia ilmiötä. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä omaan elinympäristöön sekä yhteiskuntaan vaikuttamisen kannalta.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: Opetuksen sisällöt ja työskentelyn lähtökohdat valitaan rakennetuista ja luonnon ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä. Opetuksessa käsitellään erilaisten ympäristöjen ja medioiden merkitystä sekä oppilaiden elinpiiriin että globaalin maailman näkökulmista.

S3 Taiteen maailmat: Opetuksen sisällöt ja työskentelyn lähtökohdat valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat syventyvät erilaisiin taidekäsitteisiin ja taiteen ilmiöihin tarkastelemalla niitä taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista. Opetuksessa käsitellään kulttuurisen moninaisuuden vaikutuksia sekä taiteen tuottamiseen että tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

Opetuksen tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokittain

7. luokan keskeiset sisällöt

Kuvailmaisuus ja kuvallinen ajattelu

Oppilas kehittää ja syventää omaa kuvailmaisuutta erilaisin tekniikoin: Hän piirtää, maalaa ja tekee grafiikkaa. Oppilas kuvaa omaa elämäänsä, ympäristöään ja mielikuvituksen maailmaa, taruja ja myyttejä. Oppilas harjoittelee kuvallisten työskentelyprosessien tallentamista. Hän työskentelee kuvallisesti yksin ja ryhmässä. Oppilas käyttää taiteellisia työskentelytapoja ja huolehtii työvälineistään ja materiaaleista. Hän kokeilee ja harjoittelee värien käyttöä omassa ilmaisussaan. Oppilas harjoittelee tilan ja ihmisen kuvaamista.

Taiteen tuntemus ja kulttuurien osaaminen

Oppilas soveltaa eri kulttuurien kuvailmaisuutta omassa työskentelyssään.

Oppilas tutustuu nykyaikaisen taiteen teoksiin ja ilmiöihin ja vierailee taidenäyttelyssä mahdollisuuksien mukaan. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Oppilas tekee tulkintoja taidekokemuksistaan omassa kuvailmaisussaan.

Ympäristöestetiikka, arkkitehtuuri ja muotoilu

Oppilas tutustuu lähiseudun rakennettuun ympäristöön. Oppilas tutkii ja kuvaa arkkitehtuuria ja luonnonympäristöä. Oppilas tekee rakennelmia ja harjoittelee muotoilun perusteita, esimerkiksi keramiikkaa tai muita kolmiulotteisia töitä.

Media ja kuvaviestintä

Oppilas oppii analysoimaan ja suhtautumaan kriittisesti eri medioiden tuottamaan kuvamateriaaliin. Oppilas havainnoi, tulkitsee ja arvioi medioiden visuaalisia viestejä keskustellen ja kuvallisesti. Oppilas valokuvaa ja harjoittaa digitaalista kuvailmaisuutta erilaisten tehtävien kautta.

7. luokan lyhyt valinnainen kuvataide

Vuosiluokalla 7 on mahdollisuus valita yksi vuosiviikkotunti valinnaista kuvataidetta.

Kurssilla tehdään kuvia monipuolisesti eri tekniikoilla, välineillä ja materiaaleilla. Käsiteltäviä tekniikoita voivat olla esimerkiksi piirustus ja maalaus, grafiikka, muotoilu ja rakentelu, taiteentuntemus, kuvaviestintä ja mediaosaaminen.

8. luokan keskeiset sisällöt (valinnainen kuvataide)

Oppilas syventää tietojaan ja kehittää taitojaan kuvailmaisun ja kuvallisen ajattelun, taiteentuntemuksen ja kulttuurisen osaamisen, ympäristöestetiikan, arkkitehtuurin ja muotoilun sekä median ja kuvaviestinnän saralla. Sisältöjen valinnoissa pyritään monipuolisuuteen sekä huomioimaan oppilaiden lähtökohtia ja kiinnostuksen kohteita.

9. luokan keskeiset sisällöt (valinnainen kuvataide)

Oppilas syventää tietojaan ja kehittää taitojaan kuvailmaisun ja kuvallisen ajattelun, taiteentuntemuksen ja kulttuurisen osaamisen, ympäristöestetiikan, arkkitehtuurin ja muotoilun sekä median ja kuvaviestinnän saralla. Sisältöjen valinnoissa pyritään monipuolisuuteen sekä huomioimaan oppilaiden lähtökohtia ja kiinnostuksen kohteita painottaen oppilaan omaa ilmaisua. Keväällä tehtävä lopputyöprojektissa oppilas syventyy omaan valitsemaansa kiinnostuksen kohteeseen kehittämällä taitojaan ja ilmaisuaan.

Kuvataiteen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7–9

Tavoitteena on tarjota oppimisympäristöjä ja työtapoja, joilla mahdollistetaan monipuolinen materiaalien, teknologioiden ja ilmaisukeinojen käyttäminen sekä niiden luova soveltaminen. Opetustilanteissa luodaan aktiiviseen kokeilemiseen ja harjoitteluun rohkaiseva ilmapiiri. Pedagogisilla ratkaisuilla tuetaan moniaistista havainnointia, pitkäjänteistä työskentelyä sekä tutkivaa ja tavoitteellista taideoppimista. Opetuksessa otetaan huomioon yksilölliset kuvailmaisun tarpeet ja mahdollistetaan tarkoituksenmukainen työskentely yksin ja ryhmässä. Tavoitteena on luoda oppimiseen ja vuorovaikutukseen kannustava toimintakulttuuri sekä koulussa että koulun ulkopuolisissa ympäristöissä. Vuosiluokilla 7–9 tuetaan tutkivaa ja ilmiökeskeistä työskentelyä taiteen traditioita ja aikalaistaiteen toimintatapoja hyödyntämällä. Opetuksessa luodaan mahdollisuuksia verkko- ja mediaympäristöjen monipuoliseen käyttöön, taiteidenväliseen ja koulun ulkopuolisiin projekteihin sekä globaalien kysymysten käsittelyyn.

Ohjaus, tuki ja eriyttäminen kuvataiteessa vuosiluokilla 7–9

Tavoitteena ohjauksen, eriyttämisen ja tuen järjestämisessä on oppilaiden sosiaalisten, psyykkisten ja motoristen lähtökohtien ja taitojen huomioon ottaminen. Taideoppimisen yksilöllinen ja yhteisöllinen luonne tukee oppilaan identiteettien rakentumista, osallisuutta ja hyvinvointia. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden yksilölliset ohjauksen tarpeet. Opetusta eriytetään tarvittaessa esimerkiksi ilmaisukeinojen, työtapojen ja oppimisympäristöjen valinnoilla. Opetustilanteissa oppilaat voivat hyödyntää vahvuuksiaan, soveltaa erilaisia työtapoja ja käyttää vaihtoehtoisia lähestymistapoja. Taideoppimiselle luodaan turvallinen, moninaisuutta kunnioittava ja itseilmaisuuksiin rohkaiseva ilmapiiri, jossa oppilaat saavat henkilökohtaista ohjausta ja tukea. Vaihtoehtoisia pedagogisia lähestymistapoja voidaan tarvita erityisesti havaintojen ja tunteiden visuaalisessa ilmaisussa sekä motoristen taitojen kehittämisessä. Ohjauksen, eriyttämisen ja tuen järjestämisessä voidaan hyödyntää esimerkiksi leikinomaisuutta, pelejä ja eri aistialueisiin liittyviä kokemuksia. Vuosiluokilla 7–9 tavoitteena on vahvistaa oppilaan osaamista kuvataiteessa perusopetuksen jälkeisiin opintoihin valmistavasta näkökulmasta.

Oppilaan oppimisen arviointi kuvataiteessa vuosiluokilla 7–9

Kuvataiteen päättöarvioinnin kriteerit

https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Perusopetuksen%20päättöarvioinnin%20kriteerit%2031.12.2020_0.pdf#page=267&zoom=100,44,250

11.3.16 KÄSITYÖ

Oppiaineen tehtävä

Käsityön oppiaineen tehtävänä on ohjata oppilaita kokonaiseen käsityöprosessin hallintaan. Käsityö on monimateriaalinen oppiaine, jossa toteutetaan käsityöilmaisuuksiin, muotoiluun ja teknologiaan perustuvaa toimintaa. Tähän kuuluu tuotteen tai teoksen itsenäinen tai yhteisöllinen suunnittelu, valmistus ja oman tai yhteisen käsityöprosessin arviointi.

Käsityön tekeminen on tutkivaa, keksivää ja kokeilevaa toimintaa ja siinä toteutetaan ennakkoluelottomasti erilaisia visuaalisia, materiaalisia, teknisiä sekä valmistusmenetelmällisiä ratkaisuja. Käsityössä opetellaan ymmärtämään, arvioimaan ja kehittämään erilaisia teknologisia sovelluksia sekä käyttämään oppittuja tietoja ja taitoja arjessa.

Käsityössä kehitetään oppilaiden avaruudellista hahmottamista, tuntoaistia ja käsillä tekemistä, jotka edistävät motorisia taitoja, luovuutta ja suunnitteluosaamista. Opetuksella vahvistetaan edellytyksiä monipuoliseen työskentelyyn. Käsityön merkitys on pitkäjänteisessä ja innovatiivisessa työskentelyprosessissa sekä itsetuntoa vahvistavassa, mielihyvää tuottavassa kokemuksessa.

Opetuksessa painotetaan oppilaiden erilaisia kiinnostuksen kohteita ja korostetaan yhteisöllistä toimintaa. Käsityössä lähtökohtana on erilaisten laaja-alaisten teemojen kokonaisvaltainen tarkastelu oppiainerajat luontevasti ylittäen. Ympäröivän materiaallisen maailman tuntemus luo perustaa kestävälle elämäntavalle ja kehitykselle. Tähän sisältyy myös oppilaiden oma elämämpiiri, paikallinen ja eri ryhmien kulttuuriperintö sekä yhteisön kulttuurinen moninaisuus.

Käsityö kasvattaa eettisiä, tiedostavia, osallistuvia sekä osaavia ja yritteliäitä kansalaisia, jotka arvostavat itseään tekijöinä ja joilla on taito käsityöilmaisuun sekä halu ylläpitää ja kehittää käsityökulttuuria.

Vuosiluokilla 7–9 käsityön opetus vahvistaa ja syventää oppilaiden omasta elämysmaailmasta nousevaa innovointia ja ongelmanratkaisua sekä käsityön tekemiseen, ilmaisuun ja suunnitteluun liittyvien tietojen ja taitojen osaamista. Käsityön opiskelu pohjautuu rakennetun ympäristön ja monimateriaallisen maailman havainnointiin, tutkimiseen ja tiedon soveltamiseen. Tekemisen taitoja syvennettäessä tunnistetaan myös erilaisia teknologisia toimintaperiaatteita ja niihin liittyviä käytännön ongelmia. Käsityön kasvatustehtävänä on tukea oppilaiden hyvinvointia ja elämänhallintaa sekä työelämään ja ammattiin liittyviä valintoja.

Käsityön opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 7–9

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
T1 ohjata oppilasta suunnittelemaan työskentelyään sekä ideoimaan, tutkimaan ja kokeilemaan yritteliäästi	S2–S5	L2, L3
T2 ohjata oppilasta asettamaan käsityöhön omia oppimisen ja työskentelyn tavoitteita sekä toteuttamaan niiden perusteella kokonainen käsityöprosessi ja arvioimaan oppimistaan	S1–S5	L1
T3 opastaa oppilasta tutustumaan ja käyttämään monipuolisesti erilaisia työvälineitä, materiaaleja ja tarkoituksenmukaisia työtapoja sekä kehittämään innovaatioita	S1–S5	L4, L6
T4 ohjata oppilasta käyttämään sujuvasti käsityön käsitteitä, merkkejä ja symboleja sekä vahvistamaan visuaalista, materiaalista ja teknologista ilmaisuaan	S1–S5	L2, L4
T5 ohjata oppilasta havainnoimaan, ennakoimaan ja reagoimaan työtilanteisiin liittyviin riskitekijöihin ja toimimaan turvallisesti käsityöprosessissa	S6	L3, L6
T6 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintätekniikan mahdollisuuksia käsityön suunnittelussa, valmistuksessa ja dokumentoinnissa sekä yhteisöllisen tiedon tuottamisessa ja jakamisessa	S1–S5	L5
T7 ohjata oppilasta tuntemaan käsityön, kädentaitojen ja teknologisen kehityksen merkitys omassa elämässään, yhteiskunnassa, yrittäjyydessä ja muussa työelämässä	S7	L6
T8 ohjata oppilasta taloudelliseen ajatteluun ja kehittämään käsityöprosessiin liittyviä valintoja, jotka edistävät kestävästä elämäntapaa	S8	L1, L4, L7

Käsityön tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7–9 (S1–S8)

Sisältöjen toteuttaminen antaa oppilaalle monipuolisen kokemuksen käsityön alueista ja mahdollisuuden useiden käsityötaitojen omaksumiseen. Sisältöalueista muodostetaan yhtenäisiä oppimistehtäviä, joissa useat sisällöt limittyvät yhtäaikaaisesti toisiinsa.

S1 Innovointi: Ratkaistaan erilaisia tuotesuunnittelutehtäviä luovasti ja kekseliäästi käyttäen käsityön käsitteistöä, merkkejä ja symboleja. Toteutetaan suunnitelmat itseilmaisua vahvistaen. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä.

S2 Muotoilu: Perehdytään asumisen, liikkumisen ja pukeutumisen yhteiskunnalliseen, kulttuuriseen ja teknologiseen kehitykseen sekä hyödynnetään paikallisuutta ja eri kulttuurien perinteitä, nykyisyyttä ja tulevaisuutta suunnittelussa, muotoilussa ja toteutuksessa.

S3 Kokeilu: Harjoitellaan erilaisia tapoja muokata, yhdistää ja käsitellä materiaaleja sekä käytetään luovasti ja rohkeasti erilaisia perinteisiä ja uusia materiaaleja ja valmistustekniikoita. Käytetään sulautettuja järjestelmiä käsityöhön eli sovelletaan ohjelmointia suunnitelmiin ja valmistettaviin tuotteisiin.

S4 Dokumentointi ja arviointi: Tutustutaan eri menetelmien tarjoamiin mahdollisuuksiin tuotteiden suunnittelu- ja valmistusprosessissa. Analysoidaan tuotteiden muotoilua ja käytettävyyttä. Kokonainen käsityöprosessi dokumentoidaan hyödyntäen tieto- ja viestintäteknologiaa.

S5 Tekeminen: Valmistetaan erilaisia laadukkaita ja toimivia, ekologisesti ja eettisesti kestäviä tuotteita tai teoksia. Käytetään käsityön tekemiseen tarvittavia työvälineitä, koneita ja laitteita monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti.

S6 Työturvallisuus: Perehdytään työturvallisuuteen ja kartoitetaan ja arvioidaan työn vaaroja sekä riskejä osana käsityöprosessia. Työskennellään turvallisesti.

S7 Yrittäjämäinen oppiminen: Tutustutaan yrittäjämäiseen oppimiseen, yrittäjyyteen ja järjestöyhteistyöhön havainnollisesti, virtuaalisesti, opintokäynneillä tai yritysvierailuilla. Huomioidaan käsityöosaamisen merkitys työelämälle. Hyödynnetään kulttuurilaitosten tarjontaa ideoinnin lähteenä.

S8 Tiedostaminen ja osallistuminen: Tutkitaan käsityön ja tuotteiden erilaisia merkityksiä yksilön, yhteiskunnan ja ympäristön näkökulmasta. Pohditaan käsityötä hyvinvoinnin ja kestävä kehityksen edistjänä arjessa. Harjoitellaan käsityöllä osallistumista, vaikuttamista ja viestimistä.

Käsityön oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7–9

Monipuoliset laitteet, koneet, työvälineet ja ympäristöt mahdollistavat monimateriaalisen käsityön oppimisen ja vastuullisen työskentelyasenteen omaksumisen. Arkielämää, luontoa, rakennettua ja esineympäristöä havainnoidaan ja hyödynnetään käsityön suunnittelussa ja valmistuksessa. Käsityössä hyödynnetään mobiililaitteita ja harjaannutaan kolmiulotteisten piirrosten ja mallien tekemiseen. Opetuksessa käytetään teknisen työn ja tekstiilityön työtapoja. Toiminnallista oppimista tuetaan tutkivan oppimisen projekteilla yhteistyössä ulkopuolisten asiantuntijoiden ja eri tahojen kanssa oppiaineiden rajoja ylittäen. Käsityöhön tutustutaan museo- ja näyttely- ja yritysvierailuilla.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki käsityössä vuosiluokilla 7–9

Oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä ohjauksen/tuen järjestämisessä on huomioida pedagogisesti erilaiset työ- ja vuorovaikutustavat, joilla tuetaan oppilaiden käsityötaitojen oppimista, suunnittelua ja yhteisöllistä työskentelyä. Yksilö-, ryhmä- ja yhteisöllisillä työtavoilla kannustetaan oppilaita osallisuuteen, aktiivisuuteen ja itseohjautuvuuteen. Opetuksessa huomioidaan oppilaiden erilaiset edellytykset ja tarpeet käsityön opiskeluun ja tehdään senmukaisia eriytettyjä ratkaisuja esimerkiksi käytettävien oppimisympäristöjen, työvälineiden, työtapojen ja työtehtävien valinnassa.

Käsityön tehtävä erityisesti 7. luokalla

Oppilas osaa ja ymmärtää pitkäjänteisen käsityöprosessin vaiheita.

Oppimistehtävissä oppilas osaa käyttää materiaaleja ja työvälineitä sekä niihin soveltuvia koneita ja laitteita turvallisesti.

Oppilas

- perehtyy materiaalien ominaisuuksiin ja tunnistaa yleisimmät käsityössä käytettävät materiaalit
- kokeilee ja valitsee tarkoituksenmukaiset materiaalit, työvälineet ja -menetelmät
- tekee suunnittelua yksin tai ryhmässä
- oppii muotoiluprosessin ja osaa ottaa siinä huomioon tuotteen tai teoksen toiminnallisuuden
- käyttää tietokoneavusteista suunnittelua
- ilmaisee ajatuksensa ja ideansa visuaalisesti sekä esittelee oman tuotoksensa ryhmälle

- osaa tehdä tarvittavia muutoksia arvioidessaan suunnitteluprosessia

Työvälineet valitaan käytettävään materiaaliin ja oppilaan ikäkauteen sopiviksi työturvallisuusmääräykset huomioiden. Keskeistä on eri tekniikoiden luova ja soveltava yhdistäminen kokonaisessa käsityöprosessissa. Prosessin dokumentointi on keskeisessä roolissa työskentelyn kaikissa vaiheissa.

Oppilas

- tutustuu oppimistehtävien avulla käsityön peruskäsitteisiin
- harjoittelee materiaalin taloudellista käyttöä
- perehtyy materiaaleille ominaisuuksiin
- Kokeilee monipuolisesti erilaisia materiaaleja

Käsityön tehtävä erityisesti 8. ja 9. luokalla (valinnainen käsityö)

Vahvistaa oppilaan kiinnostusta ja innostusta käsin tekemiseen sekä herättää hänessä uteliaisuus kokeilevaan ja keksivään käsityöhön kokonaisen käsityöprosessin avulla.

Suunnittelun tavoitealueeseen kuuluvat alkuideoinnin lisäksi sekä visuaalinen ja tekninen suunnittelu.

Toteutuksen tavoitealueeseen kuuluvat työskentely, työn valmistaminen ja omien ideoiden testaaminen käytännössä. Nämä vahvistavat oppilaan käsitystä monivaiheisesta käsityöprosessista.

Oppilasta ohjataan tarkastelemaan sekä omaa että toisten toimintaa kaksisuuntaisesti. Tarkoituksena on hyödyntää toisilta saatua palautetta ja tarkastella samalla toisten tekemiä ratkaisuja osana omaa oppimista.

Oppilaan oppimisen arviointi käsityössä vuosiluokilla 7–9

Käsityön päättöarvioinnin kriteerit

https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Perusopetuksen%20päättöarvioinnin%20kriteerit%2031.12.2020_0.pdf#page=272&zoom=100,44,242

11.3.17 LIIKUNTA

Oppiaineen tehtävä

Liikunnan opetuksen tehtävänä on vaikuttaa oppilaiden hyvinvointiin tukemalla fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä toimintakykyä sekä myönteistä suhtautumista omaan kehoon. Oppiaineessa tärkeitä ovat yksittäisiin liikuntatunteihin liittyvät positiiviset kokemukset ja liikunnallisen elämäntavan tukeminen. Oppitunneilla korostuvat kehollisuus, fyysinen aktiivisuus ja yhdessä tekeminen. Liikunnan avulla edistetään yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja yhteisöllisyyttä sekä tuetaan kulttuurien moninaisuutta. Opetus on turvallista, ja se perustuu eri vuodenaikojen ja paikallisten olosuhteiden tarjoamiin mahdollisuuksiin. Liikunnassa hyödynnetään koulun tiloja, lähiliikuntapaikkoja ja luontoa monipuolisesti. Oppilaita ohjataan ja sitoutetaan turvalliseen ja eettisesti kestävään toimintaan ja oppimisilmapiiriin.

Liikunnassa oppilaat kasvavat liikkumaan ja liikunnan avulla. Liikkumaan kasvamisen osatekijöitä ovat oppilaiden ikä- ja kehitystason mukainen fyysisesti aktiivinen toiminta, motoristen perustaitojen oppiminen ja fyysisten ominaisuuksien harjoittelu. Oppilaat saavat tietoja ja taitoja erilaisissa liikuntatilanteissa toimimiseen. Liikunnan avulla kasvamiseen kuuluu toisia kunnioittava vuorovaikutus, vastuullisuus, pitkäjänteinen itsensä kehittäminen, tunteiden tunnistaminen ja säätely sekä myönteisen minäkäsityksen kehittyminen. Liikunta tarjoaa mahdollisuuksia iloon, keholliseen ilmaisuun, osallisuuteen, sosiaalisuuteen, rentoutumiseen, leikinomaiseen kisailuun ja ponnisteluun sekä toisten auttamiseen. Liikunnassa oppilas saa valmiuksia terveytensä edistämiseen.

Oppilailla on mahdollisuus osallistua tapauskohtaisesti eri liikuntalajien oppilasurheilutapahtumiin, kuten turnauksiin, kilpailuihin ja muihin koululiikuntaa tukeviin tapahtumiin. Osallistuminen on vapaaehtoista. Tapahtumiin osallistuminen perustuu koulun harkintaan ja tukee liikunnan opetuksen tavoitteita, oppilaiden osallisuutta, yhteisöllisyyttä sekä liikunnallisen elämäntavan edistämistä. Osallistuminen on vapaaehtoista.

listumisessa huomioidaan oppilaiden ikä, valmiudet, turvallisuus sekä opetuksen kokonaisuus.

Liikutaan yhdessä minäkäsitystä ja osallisuutta vahvistaen, taitoja soveltaen.

Vuosiluokilla 7–9 pääpaino on monipuolisessa perustaitojen soveltamisessa ja fyysisten ominaisuuksien harjoittamisen opiskelussa eri liikuntamuotojen ja -lajien avulla. Erityisen tärkeää on vahvistaa oppilaan myönteistä minäkäsitystä ja oman muuttuvan kehon hyväksymistä. Opetus tukee oppilaiden hyvinvointia, kasvua itsenäisyyteen, osallisuuteen sekä kannustaa terveyttä edistävään omaehtoiseen liikunnan harrastamiseen. Oppilaat osallistuvat kehitysvaiheensa mukaisesti toiminnan suunnitteluun sekä ottavat vastuuta omasta ja ryhmän toiminnasta.

Liikunnan opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 7–9

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Fyysinen toimintakyky		
T1 kannustaa oppilasta fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntamuotoja ja harjoittelemaan parhaansa yrittäen	S1	L1, L3
T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja	S1	L1, L3, L4
T3 ohjata oppilasta harjoittelun avulla kehittämään tasapaino- ja liikkumistaitojaan, jotta oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina ja eri liikuntamuodoissa	S1	L3
T4 ohjata oppilasta harjoittelun avulla kehittämään välineenkäsittelytaitojaan, jotta oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri välineillä, eri vuodenaikoina ja eri liikuntamuodoissa	S1	L3
T5 kannustaa ja ohjata oppilasta arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysisiä ominaisuuksiaan: voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta	S1	L3
T6 vahvistaa uima- ja vesipelastustaitoja, jotta oppilas osaa sekä uida että pelastautua ja pelastaa vedestä	S1	L3
T7 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan	S1	L3, L6, L7
Sosiaalinen toimintakyky		
T8 ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen	S2	L2, L3, L6, L7
T9 ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä ottamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista	S2	L2, L6, L7
Psyykinen toimintakyky		
T10 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistaa oppilaan itsenäisen työskentelyn taitoja	S3	L1, L2, L3
T11 huolehtia siitä, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevyydestä ja yhteisöllisyydestä	S3	L1, L2
T12 auttaa oppilasta ymmärtämään riittävän fyysisen aktiivisuuden ja liikunnallisen elämäntavan merkityksen kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille	S3	L3

T13 tutustuttaa oppilas yleisten liikuntamuotojen har-
rastamiseen liittyviin mahdollisuuksiin, tietoihin ja tai-
toihin, jotta hän saa edellytyksiä löytää itselleen sopi-
via iloa ja virkistystä tuottavia liikuntaharrastuksia

S3

L1, L3

Liikunnan tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet

S1 Fyysinen toimintakyky: Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan ope-
tukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotoitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehittäviä tur-
vallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vah-
vistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut
ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäris-
töissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta. Korostetaan
laaja-alaisen osaamisen alueita L1 ja L4.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäi-
syyden sekä kehollisen ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtä-
viä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien
avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Val-
takunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!-n mittaukset tehdään niin, että ne
tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia. Korostetaan laaja-alaisen
osaamisen alueita L2, L4, L5 ja L7.

S2 Sosiaalinen toimintakyky: Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan ja kehittämään omaa
sosiaalista toimintakykyään. Liikunnan opetukseen valitaan erilaisia pari- ja ryhmätehtäviä, leikkejä,
harjoituksia ja pelejä, joissa opitaan ottamaan toiset huomioon sekä auttamaan ja avustamaan muita.
Tehtävien myötä opitaan vastuun ottamista yhteisistä asioista ja niiden järjestelyistä sekä säännöistä.
Myönteistä yhteisöllisyyttä lisätään ryhmätehtävillä. Korostetaan laaja-alaisen osaamisen alueita L1,
L2, L6 ja L7.

S3 Psyykinen toimintakyky: Liikunnan opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännittei-
sesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Erilaisilla tehtävillä
harjoitellaan vastuunottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä edistetään myönteisten
tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä. Opetuk-
sen yhteydessä annetaan tietoa liikunnan merkityksestä kasvu- ja kehitykselle, tutustutaan harjoit-
telun periaatteisiin sekä annetaan tietoa liikunnan harrastusmahdollisuuksista ja toimintatavoista eri
liikuntamuodoissa. Korostetaan laaja-alaisen osaamisen alueita L1, L2, L3, L6 ja L7.

Liikunnanopetuksen sisällöt vuosiluokilla 7–9

Uinti ja vesipelastus:

Uinti- ja vesipelastustunneilla harjoitellaan esimerkiksi eri uintitekniikoita, vesipelastustaitoja ja uima-
hyppyjä, pelataan erilaisia pelejä ja leikkejä sekä tutustutaan vesijuoksuun.

Motoriset perustaidot: juokseminen, hyppääminen, heittäminen

Liikuntatunneilla harjoitetaan motorisia perustaitoja erilaisten tehtävien kuten juoksutekniikka- ,
koordinaatio-, reaktio- ja lähtöharjoitusten avulla. Lisäksi harjoitellaan viestijuoksua. Tunneilla teh-
dään erilaisia loikka- ja hyppyharjoituksia sekä harjoitellaan eri lajien ponnistustekniikkaa. Heitto- ja
työntötekniikoita harjoitellaan eri välineillä (esim. pallo, keihäs, kuula ja kiekko).

Kehonhallinta ja voimistelu:

Voimistelutunneilla harjoitellaan erilaisia permanto- ja tasapainoliikkeitä sekä tutustutaan pari- ja
ryhmäakrobatiaan. Tunneilla opetellaan hyppyjä (pukki ja arkku) sekä erilaisia telinevoimisteluliikkei-
tä muun muassa rekillä ja renkailla. Voimistelutunneilla korostuvat turvallisen suoritustekniikan sekä
avustusten harjoittelu. Työille on lisäksi välinevoimistelun (nauha, vanne, pallo, hyppynaru) opetusta.

Musiikki- ja ilmaisuliikunta sekä tanssi:

Musiikkiliikunnassa harjoitellaan liikkumista musiikin rytmin mukaan ja tehdään erilaisia askelsarjoja
ja koreografioita. Paritanssitunneilla tutustutaan tanssietikettiin ja opetellaan toimimaan sen mukaan.

Paritanssitunneilla harjoitellaan eri parinvaihtotansseja sekä yleisimpiä seurataksseja.

Joukkue- ja mailapelit:

Joukkue- ja mailapelitunneilla harjoitellaan ja pelataan monipuolisesti eri joukkue- ja mailapelejä. Tunneilla harjoitellaan lajeissa tarvittavia perustekniikoita sekä opetellaan pelikäsitystä yksilönä ja ryhmänä. Lisäksi opetellaan eri lajien perussäännöt ja -termit.

Luontoliikunta ja suunnistus:

Liikuntatunneilla lenkkeillään ja tutustutaan samalla koulun lähialueisiin. Suunnistustunneilla harjoitellaan karttamerkkejä, kartan suuntaamista ja etäisyyksien hahmottamista kartalla ja luonnossa. Tunneilla tehdään erilaisia suunnistusharjoituksia, muun muassa viuhka- ja ratasuunnistusta.

Talviliikunta:

Luistelutunneilla tehdään erilaisia perusluisteluharjoitteita (mm. jarrutukset, liut, kaarreluistelu) ja pelataan jääpelejä (kaukalopallo, ringette, jääkiekko). Hiihto toteutuu retkihihtotyyppisesti olosuhteiden rajoissa.

Toiminnalliset pelit ja leikit:

Liikuntatuntien sisältönä ovat monipuolisesti muun muassa erilaiset hippaleikit, viestit, polttopelit sekä lajinomaiset viitepelit.

Liikunnan oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7–9

Liikunnan tehtävää ja tavoitteita toteutetaan opettamalla turvallisesti ja monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä sisä- ja ulkotiloissa oppilaita osallistaen. Opetuksessa otetaan huomioon vuodenajat, paikalliset olosuhteet sekä koulun ja ympäristön tarjoamat mahdollisuudet tarkoituksenmukaisella tavalla. Opetuksen yhteydessä korostetaan fyysistä aktiivisuutta ja yhteistoiminnallisuutta ylläpitäviä työtapoja, kannustavaa vuorovaikutusta ja toisten auttamista sekä henkisesti ja fyysisesti turvallista toimintaa. Liikuntateknologian hyödyntämisellä tuetaan liikunnanopetuksen tavoitteiden saavuttamista. Koulun ulkopuolisille liikuntapaikoille siirtymisessä edistetään turvallista liikennekäytäytymistä.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki liikunnassa vuosiluokilla 7–9

Kannustava ja hyväksyvä ilmapiiri on edellytys liikunnanopetuksen tavoitteiden saavuttamiselle. Toiminnan tulee antaa kaikille oppilaille mahdollisuus onnistumiseen ja osallistumiseen sekä tukea hyvinvoinnin kannalta riittävää toimintakykyä. Opetuksessa on keskeistä oppilaiden yksilöllisyyden huomioon ottaminen, turvallinen työskentelyilmapiiri sekä organisoimisen ja opetusviestinnän selkeys. Pätevyydenkokemuksia ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta tuetaan oppilaslähtöisillä ja osallistavilla työtapoilla, sopivilla tehtävillä ja rohkaisevalla palautteella. Vuosiluokkien 7–9 opetuksessa kiinnitetään erityistä huomiota toimintakyvyn tukemiseen ja mieluisan liikuntaharrastuksen ylläpitämiseen tai löytämiseen.

Oppilaan oppimisen arviointi liikunnassa vuosiluokilla 7–9

Liikunnan päättöarvioinnin kriteerit

https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Perusopetuksen%20päättöarvioinnin%20kriteerit%2031.12.2020_0.pdf#page=277&zoom=100,44,385

11.3.17.1 VALINNAINEN LIIKUNTA

Valinnainen liikunta on tarkoitettu kaikille liikunnasta kiinnostuneille oppilaille vuosiluokilla 7–9.

Yhteiset tavoitteet vuosiluokille 7–9

Valinnaisen liikunnan tavoitteena on, että oppilas saa lisää valmiuksia omaehtoiseen liikunnan harrastamiseen. Tunneilla pyritään syventämään oppilaan liikuntataitoja ja -tietoja sekä ohjaamaan oppilasta oma-aloitteiseen toimintaan. Valinnaisen liikunnan tavoitteena on tarjota oppilaille monipuolisia liikuntakokemuksia ja -elämyksiä sekä tutustua mahdollisuuksien mukaan paikallisiin liikuntamahdollisuuksiin.

lisuuksiin.

Yhteiset sisällöt vuosiluokille 7–9

Sisällöt suunnitellaan yhdessä oppilaiden kanssa monipuolisuus ja mahdollisuudet huomioiden.

Arviointi

Arvioinnissa painotetaan oppilaan innostuneisuutta, aktiivisuutta ja yritteliäisyyttä liikuntataitojen ja -tietojen lisäksi.

VALINNAINEN KORIPALLO

Koripallotunneilla harjoitetaan ja kehitetään sekä yksilöllisiä taitoja että joukkuepelin osaamista. Tunneilla painotetaan henkilökohtaisen tekniikan ja taktiikan opetusta.

Yhteiset tavoitteet vuosiluokille 7–9

Valinnaisessa koripallossa pyritään syventämään oppilaan jo aikaisemmin oppimia lajitaitoja. Tavoitteena on, että oppilas ymmärtää itsenäisen ja yksilöllisen lajiharjoittelun merkityksen joukkuelajissa sekä oppii toimimaan itsenäisesti ja ryhmässä.

Yhteiset sisällöt vuosiluokille 7–9

Valinnaisen koripallon tunneilla pelataan paljon pienpelejä ja harjoitellaan yksilötekniikoita ja joukkuepelejä. Tunneilla käydään läpi lajin vaatimia fyysisiä ominaisuuksia ja harjoitetaan niitä. Lisäksi osallistutaan koulun joukkueena koripallosarjoihin.

Arviointi

Arviointi kohdistuu lajitaitoihin ja -tietoihin, toimintakykyisyyteen, aktiivisuuteen ja vastuullisuuteen koripallotunneilla.

URHEA-VALMENNUS

Munkkiniemen yhteiskoulu on mukana Pääkaupunkiseudun Urheiluakatemian (Urhea) yläkouluverkon toiminnassa. Munkkiniemen yhteiskoulussa voi valita joko koripallon lajivalmennuksen tai eri lajien yleisvalmennuksen. Valmennus on tarkoitettu koulutyössään ja urheilu-urallaan määrätietoisesti eteenpäin pyrkiville oppilaille. Tavoitteena on, että toiminta tukee oppilasta urheilullisen elämäntavan ymmärtämisessä ja parantaa tuloksia niin urheilussa kuin opintojen hoitamisessa.

Yleisvalmennus

Tavoitteena on kehittää eri lajien urheilijoiden fyysisiä ominaisuuksia sekä luoda hyvä perusta myöhemmän vaiheen vaativamman harjoittelun mahdollistamiseksi. Keskeisiä sisältöjä ovat fyysiset ominaisuudet kuten nopeus, voima, kestävyys, liikkuvuus ja kimmoisuus sekä motoriset perustaidot, kuten liikkumistaidot, tasapainotaidot ja välineen käsittely.

Koripallon lajivalmennus

Tavoitteena on tukea ja kehittää oppilaan koripallon lajitekniisiä taitoja sekä luoda perusta vaativammalle harjoittelulle. Lajivalmennuksen sisällöt ovat lajitaitojen, tekniikan ja taktiikan sekä fyysisten ominaisuuksien kuten nopeuden, voiman, kestävyuden, liikkuvuuden ja kimmoisuuden kehittäminen.

Yhteistyö

Koulu tekee yhteistyötä sekä Urhea – verkoston, urheiluseurojen ja lajivalmentajien kanssa. Perheen tuki ja kannustus toiminnalle on tärkeää. Perheiden rooli korostuu toimintaan osallistumiseen ja huoltoon liittyvissä järjestelyissä.

Arviointi

Yleisvalmennus

Arvioinnissa huomioidaan oppilaan motoriset taidot, aktiivisuus, työskentely, yrittäminen ja yhteis-

työkykyisyys. Fyysisten ominaisuuksien kehittymistä seurataan lukuvuosittain.

Koripallon lajivalmennus

Arvioinnissa huomioidaan oppilaan motoriset taidot, aktiivisuus, työskentely, yrittäminen ja yhteistyökykyisyys. Fyysisten ominaisuuksien kehittymistä seurataan lukuvuosittain. Arvioinnin tukena on oppilaan harjoituspäiväkirja, itsearviointi ja valmentajan arvio urheilijan toiminnasta. Lisäksi oppilaan kanssa käydään lukuvuosittain itsearviointiin perustuva kehityskeskustelu.

11.3.18 KOTITALOUS

Oppiaineen tehtävä

Kotitalouden opetuksen tehtävänä on kehittää kodin arjen hallinnan sekä kestävän ja hyvinvointia edistävän elämäntavan edellyttämiä tietoja, taitoja, asenteita ja toimintavalmiuksia. Opetuksessa edistetään kädentaitoja ja luovuutta sekä kykyä tehdä valintoja ja toimia kodin arjessa kestävästi. Opetuksessa luodaan perustaa oppilaiden kotitaloudelliselle osaamiselle, mikä merkitsee taitoa toimia eri ympäristöissä ja toteuttaa kotitalouden tehtäviä. Opetuksella tuetaan oppilaiden kasvua kodin arjen perusedellytysten ylläpitämisestä huolehtiviksi kuluttajiksi. Kotitalousopetuksessa kehitytään muista ihmisistä huolta pitäviksi lähimmäisiksi ja kasvetaan perheen, kodin ja yhteiskunnan aktiivisiksi jäseniksi.

Opetus antaa valmiuksia vuorovaikutukseen ja yhdessä elämiseen. Kotitalousopetuksessa luodaan perusta kestäväan asumiseen, ruokaosaamiseen ja kuluttajuuteen. Oppilaat saavat käsityksen kodin teknologisoituvasta arjesta, kustannustietoisesta toiminnasta sekä tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämisestä kotitalouden toiminnassa.

Kotitalouden keskeisten sisältöjen ja oppimistehtävien avulla kehitetään oppilaiden suunnittelu-, organisointi-, työskentely- ja voimavarojen hallinnan taitoja. Kotitalouden tehtävänä on vahvistaa valmiuksia pitkäjänteiseen työskentelyyn, yhdessä toimimiseen ja kriittiseen tiedonhallintaan. Erityistä huomiota kiinnitetään jokaisen oppilaan yhdenvertaiseen ja tasapuoliseen osallisuuteen oppimistilanteissa. Oppiaine kasvattaa toiminnallisuuteen ja yritteliäisyyteen sekä vastuullisuuteen ja taloudellisuuteen.

Oppiaine soveltaa toiminnaksi eri alojen tietoa, ja yhteistyö muiden oppiaineiden kanssa monipuolistaa oppimiskokemuksia. Eheyttävä opetus tukee erilaisten kodin arkeen liittyvien käsitteiden, asioiden tai ilmiöiden keskinäisten yhteyksien ja syy-seuraussuhteiden ymmärtämistä syventäen oppimista. Kotitalouden opetus kattaa laaja-alaisen osaamisen kaikki osa-alueet.

Kotitalousopetus rakennetaan suunnitelmalliseksi oppimista tukevaksi jatkumoksi, jolloin tiedot ja taidot syvenevät vaiheittain kokonaisuuksiksi. Oppilaiden itsenäisyys ja vastuu kasvavat vähitellen, ja opetus ohjaa ongelmanratkaisuun, tiedon ja taidon soveltamiseen ja luovuuteen. Opittua sovelletaan ja syvennetään omassa kodissa ja lähipiirissä kotitehtävien avulla.

Kotitalouden opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 7–9

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Käytännön toimintataidot		
T1 ohjata oppilasta suunnittelemaan, organisoidaan ja arvioimaan työtä ja toimintaa	S1, S2, S3	L3
T2 ohjata oppilasta harjoittelemaan kotitalouden hallinnassa tarvittavia kädentaitoja sekä kannustaa luovuuteen ja estetiikan huomioimiseen	S1, S2	L2, L3
T3 ohjata ja rohkaista oppilasta valitsemaan ja käyttämään hyvinvointia edistävästi ja kestävän kulutuksen mukaisesti materiaaleja, työvälineitä, laitteita sekä tieto- ja viestintäteknologiaa	S1, S2, S3	L3, L4, L5, L7

T4 ohjata oppilasta suunnittelemaan ajan- käyttöään ja työn etenemistä sekä ylläpitä- mään järjestystä oppimistehtävien aikana	S1, S2	L1, L3, L6
T5 ohjata ja motivoida oppilasta toimimaan hygieenises- ti, turvallisesti ja ergonomisesti sekä ohjata kiinnittämään oppilaan huomiota käytettävissä oleviin voimavaroihin	S1, S2, S3	L3, L5, L7
Yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot		
T6 ohjata oppilasta harjoittelemaan kuuntelua sekä rakentavaa keskustelua ja argumentointia oppimis- tehtävien suunnittelussa ja toteuttamisessa	S1, S2, S3	L1, L2, L6, L7
T7 aktivoida oppilasta tunnistamaan arjen raken- tumista ja kulttuurisesti monimuotoisia toimin- taympäristöjä sekä kotitalouksien perinteitä	S1, S2, S3	L2, L3
T8 ohjata oppilasta työskentelemään yksin ja ryhmässä sekä sopimaan työtehtävien jakamisesta ja ajankäytöstä	S1, S2	L3, L6, L7
T9 kannustaa oppilasta toimimaan hyvien tapojen mukai- sesti vuorovaikutustilanteissa sekä pohtimaan oman käy- töksen merkitystä ryhmän ja yhteisön toiminnassa	S1, S2, S3	L2, L6, L7
Tiedonhallintataidot		
T10 kannustaa oppilasta hankkimaan ja arvioi- maan kotitalouteen liittyvää tietoa sekä ohjata käyt- tämään luotettavaa tietoa valintojen perustana	S1, S2, S3	L1, L4
T11 harjaannuttaa oppilasta lukemaan, tulkitsemaan ja arvioimaan toimintaohjeita sekä merkkejä ja symbole- ja, jotka käsittelevät kotitaloutta ja lähiympäristöä	S1, S2, S3	L4
T12 ohjata oppilasta ongelmanratkaisuun ja luo- vuuteen erilaisissa tilanteissa ja ympäristöissä	S1, S2, S3	L1
T13 ohjata oppilasta kestävään elämäntapaan kiin- nittämällä oppilaan huomiota ympäristö- ja kus- tannustietoisuuteen osana arjen valintoja	S1, S2, S3	L1, L7

Kotitalouden tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7-9

Sisältöjen valinnoissa otetaan huomioon monipuolinen kotitaloudellisen osaamisen ja ajattelun ke-
hittyminen sekä kestävään tulevaisuuteen tähtäävä toiminta. Paikallisia, alueellisia ja globaaleja ajan-
kohtaisia aiheita hyödynnetään, ja niitä sovelletaan oppimistehtävien suunnittelussa. Kotitalouden
tavoitteisiin liittyvät oppimistehtävät vaihtelevat oppilaiden, oppimisen paikallisten olosuhteiden ja
koulun omien painotusten mukaisesti.

S1 Ruokaosaaminen ja ruokakulttuuri: Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat ruoanvalmistus- ja leivonta-
taitojen kehittymistä. Aterioiden suunnittelu, toteutus ja erilaiset ruokailutilanteet tähtäävät ruokaan
ja syömiseen liittyvien valintojen ja tottumusten pohtimiseen ravitsemussuosituksen, ruokaturvalli-
suuden, ruokaketjun, elintarviketuntemuksen, taloudellisuuden, eettisyyden ja ruokaan liittyvän luo-
tettavan tiedon näkökulmasta. Opetussisältöihin kuuluvat ruoka- ja tapakulttuuri osana identiteettiä
sekä kodin juhlia.

S2 Asuminen ja yhdessä eläminen: Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat yhdessä elämisen, asumistai-
tojen ja asumisen ympäristö- ja kustannustietoisuuden kehittymistä. Puhtaanapito samoin kuin teks-
tiilien ja materiaalien hoito tarkoituksenmukaisine aineineen, laitteineen, välineineen ja työtapoineen
tähtäävät arjessa tarvittavien taitojen kehittymiseen. Sisältöjen avulla perehdytään hyviin tapoihin,
tasapuoliseen voimavarojen käyttöön ja vastuunottoon perheessä. Sisällöt johdattavat arvioimaan
asumiseen ja kotitalouteen liittyviä palveluita.

S3 Kuluttaja- ja talousosaaminen kodissa: Sisällöt valitaan siten, että ne ohjaavat oppilaita asioimaan sekä tuntemaan vastuutaan ja oikeuksiaan valintoja ja sopimuksia tekevinä kuluttajina. Sisällöt johdattavat median- ja teknologian käyttöön arjen työvälineenä ja kannustavat pohtimaan vertaisryhmän ja median vaikutusta omiin kulutusvalintoihin. Sisällöt harjaannuttavat vastuulliseen päätöksentekoon ja ajankohtaisen tiedon hankintaan sekä evästävätkin tunnistamaan kotitalouksien rahankäyttöön liittyviä tilanteita ja ongelmia.

Opetuksen tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet vuosiluokilla 7–9

7. luokan keskeiset sisällöt

S1 Ruokaosaaminen ja ruokakulttuuri

Seitsemännellä luokalla perehdytään yleisiin ravitsemussuosituksiin ja pohditaan, mikä on terveellistä ruokaa. Tarkastelussa ovat ruoan laatu ja turvallisuus. Opetuksessa keskitytään perusruoanvalmistusmenetelmiin, aterioiden suunnitteluun sekä erilaisiin ruokailutilanteisiin suomalaisessa ruokakulttuurissa. Korostetaan laaja-alaisen osaamisen alueita L2, L3, L5 ja L7.

S2 Asuminen ja yhdessä eläminen

Opetuksessa keskitytään hyvien tapojen vahvistamiseen, suomalaiseen tapakulttuuriin sekä perehdytään kodin ja kalenterivuoden juhliin. Tärkeää työskentelyssä on oppilaan sosiaalisen vastuun kehittäminen sekä välittävän ilmapiirin luominen. Sisältöinä on asunnon ja tekstiilien hoito, kotitalouden jätahuolto sekä kotitalouskoneiden ja kodin sähkölaitteiden turvallinen käyttö. Korostetaan laaja-alaisen osaamisen alueita L2, L3, L6 ja L7. (L2, L3, L6, L7)

S3 Kuluttaja- ja talousosaaminen kodissa

Kuluttajakasvatuksessa perehdytään oman rahankäytön suunnitteluun. Oppilaat oppivat pohtimaan kuluttajan vastuuta ja vaikutusmahdollisuuksia, tuotteiden ja palvelujen hankintaa ja käyttöä sekä kuluttamisen ympäristövaikutuksia. Korostetaan laaja-alaisen osaamisen alueita L1, L2, L4, L5 ja L7.

8. luokan keskeiset sisällöt

S1 Ruokaosaaminen ja ruokakulttuuri

8. luokan kotitalouden opetuksessa keskitytään suomalaisiin kotiruokiin ja leivonnaisiin. Lukuvuoden aikana perehdytään suomalaisiin ruokaperinteisiin ja oppilaan oman suvun ruokajuuriin. Opintokokonaisuuteen sisältyy perehtyminen erityisruokavaliioihin, eurooppalaiseen ruokakulttuuriin sekä kalenterivuoden ruokaperinteeseen. Korostetaan laaja-alaisen osaamisen alueita L1, L2, L3 ja L5.

S2 Asuminen ja yhdessä eläminen

Asumisen ja yhdessä elämisen osuudessa korostuvat kattaminen, pöytätavat ja tarjoilu. Opetuksessa käsitellään kodin puhtaanapitoa. Oppimisessa korostuvat ryhmätyö- ja vuorovaikutustaidot, neuvottelutaidot sekä yhdessä sopiminen. Korostetaan laaja-alaisen osaamisen alueita L2, L3 ja L6.

S3 Kuluttaja- ja talousosaaminen kodissa

Kuluttajaosaamisessa keskitytään kriittisen kuluttamisen pohtimiseen esimerkiksi tarkastelemalla ruoan alkuperää ja hintaa. Korostetaan laaja-alaisen osaamisen alueita L1, L3, L4, L5 ja L7.

9. luokan keskeiset sisällöt

S1 Ruokaosaaminen ja ruokakulttuuri

Opetuksessa painottuvat aterioiden ja ateriakokonaisuuksien suunnittelu, kansainvälinen ruokakulttuuri sekä kalenterivuoden juhlaperinteet. Korostetaan laaja-alaisen osaamisen alueita L1, L2, L3 ja L5.

S2 Asuminen ja yhdessä eläminen

Asumisen ja yhdessä elämisen osuudessa korostuvat kattaminen, pöytätavat ja tarjoilu. Opetuksessa käsitellään kodin puhtaanapitoa. Oppimisessa korostuvat ryhmätyö- ja vuorovaikutustaidot, neuvottelutaidot sekä yhdessä sopiminen. Korostetaan laaja-alaisen osaamisen alueita L2, L3 ja L7.

S3 Kuluttaja- ja talousosaaminen kodissa

9.-luokan aikana perehdytään nuoren opiskelijan talouden ja rahan käytön suunnitteluun sekä asuminen ja elämisen kustannuksiin vaikuttaviin asioihin. Korostetaan laaja-alaisen osaamisen alueita L1, L3, L4 ja L7.

Kotitalouden oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7–9

Oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä oppimisympäristön valinnassa on, että se mahdollistaa seuraavat tekijät: vuorovaikutteisen toiminnan, yhteisöllisen tiedon rakentamisen ja osaamisen jakamisen, tutkivan ja soveltavan opiskelun sekä työskentelyn arvioinnin. Työn arvostaminen ja loppuun saattaminen, pitkäjänteinen tapa tehdä työtä, kunnioittava ja kiireetön ilmapiiri sekä mahdollisuus oppia myös epäonnistumisista ovat osa turvallisuutta. Opetuksessa hyödynnetään niin luokkayhteisöä, koulutiloja ja kouluympäristöä kuin digitaalisia ympäristöjä ja yhteistyöverkostoja. Oppimistehtävät vahvistavat oppilaiden näkemystä arjen rakentumisesta ja monimuotoisuudesta sekä harjaannuttavat soveltamaan koulussa opiskeltuja asioita omaan perhevaiheeseen. Työtapojen ja menetelmien valinnassa on keskeistä tiedon ja taidon kietoutuminen yhteen ja soveltaminen käytäntöön. Opetuksessa korostuu oppiaineen toiminnallisuus, ja opetuksessa painotetaan käytännön työtapoja.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki kotitaloudessa vuosiluokilla 7–9

Kotitalouden oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä ohjauksen, eriyttämisen ja tuen järjestämisessä on oppilaiden motivaation, oman toiminnan ohjauksen ja itseohjautuvuuden asteittainen lisääntyminen. Lisäksi olennaista on työskentelyn kehittyminen vuorovaikutteiseksi, pitkäjänteiseksi ja tietoperustaiseksi. Oppimistilanteen ja tietoympäristön selkeä rakenne sekä vaikeustason mielekkyys korostuvat opetuksen suunnittelussa. Eriyttämisen lähtökohtana ovat oppilaiden osaamistason mukaiset arkipäivän rakentumiseen liittyvät oppimistilanteet ja joustavat opetusjärjestelyt.

Käytännön toimintataitojen tukemisen suunnittelussa korostuu arkipäivän ilmiöiden ja kotitalouden oppimistilanteiden kietoutuminen toisiinsa. Yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen tukemisessa keskitytään sosiaalisten tilanteiden harjoitteluun. Tiedonhallintataitojen kehittymistä tuetaan käyttämällä yksinkertaisia ja selkeitä ohjeita ja kuvia. Oppitunnin siirtymävaiheiden tunnistaminen edellyttää ohjausta ja tukea ajanhallinnassa ja oppimistehtävän jäsentelyssä. Kotitalous oppiaineena antaa mahdollisuuden soveltaa koulussa opittuja ja harjoiteltuja asioita oppilaiden omassa arjessa.

Ohjauksella tuetaan oppilaiden kiinnostusta syventää ja laajentaa kotitalouden oppimista sekä luodaan valmiuksia siirtyä perusopetuksen jälkeiseen koulutukseen ja sen kautta kotitaloudellista asian-
tuntijuutta edellyttävään työelämään.

Oppilaan oppimisen arviointi kotitaloudessa vuosiluokilla 7–9

Kotitalouden päättöarvioinnin kriteerit

https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Perusopetuksen%20päättöarvioinnin%20kriteerit%2031.12.2020_0.pdf#page=284&zoom=100,44,144

11.3.19 OPPILAANOHJAUS**Oppiaineen tehtävä**

Oppilaanohjauksella on keskeinen merkitys sekä oppilaiden, koulun että yhteiskunnan näkökulmasta. Ohjaustoiminnan tulee muodostaa koko perusopetuksen ajan kestävä, perusopetuksen jälkeisiin opintoihin ulottuva jatkumo. Oppilaanohjauksella edistetään oppilaiden koulutyön onnistumista, opintojen sujumista sekä koulutuksen tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta.

Oppilaanohjauksen tehtävänä on edistää oppilaiden kasvua ja kehitystä siten, että oppilaat pystyvät kehittämään opiskeluvalmiuksiaan ja vuorovaikutustaitojaan sekä oppimaan elämässä tarvittavia tietoja ja taitoja. Oppilaanohjaus tukee oppilaita tekemään omiin valmiuksiinsa, arvoihinsa ja lähtökohtiinsa sekä kiinnostukseensa perustuvia arkielämää, opiskelua, jatko-opintoja sekä tulevaisuutta koskevia päätöksiä ja valintoja. Ohjauksen avulla oppilaat oppivat tiedostamaan mahdollisuutensa vaikuttaa oman elämänsä suunnitteluun ja päätöksentekoon. Oppilaita kannustetaan pohtimaan ja kyseenalaistamaan koulutukseen ja ammatteihin liittyviä ennakkokäsityksiään ja tekemään valintansa ilman sukupuoleen sidottuja roolimalleja. Oppilaanohjausta toteutetaan yhteistyössä huoltajien

kanssa.

Koulun ohjaussuunnitelmassa kuvataan oppilaanohjauksen järjestämisen rakenteet, toimintatavat, työn- ja vastuunjako sekä monialaiset verkostot, joita tarvitaan ohjauksen tavoitteiden toteutumiseksi. Suunnitelmassa kuvataan myös kodin ja koulun ohjausyhteistyö, koulun työelämäyhteistyö sekä työelämään tutustumisen järjestelyt. Ohjaussuunnitelman tavoitteiden toteutumista arvioidaan systemaattisesti. Oppilaiden opintojen sujuvuutta nivelvaiheissa edistetään perusopetuksen aikana ja jatko-opintoihin siirryttäessä opettajien välisellä ja opinto-ohjaajien keskinäisellä sekä tarvittaessa moniammatillisella yhteistyöllä. Opettajat hyödyntävät työssään ajantasaista tietoa jatko-opinnoista, työelämästä ja työtehtävistä sekä niissä tapahtuvista muutoksista.

Oppilaanohjaus yhdistää koulua yhteiskuntaan ja työelämään. Sen avulla edistetään oikeuden-mukaisuuden, yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja osallisuuden toteutumista sekä ehkäistään syrjäytymistä koulutuksesta ja työelämästä. Oppilaanohjauksessa kehittyvät tiedot ja taidot edistävät osaltaan osaan työvoiman saatavuutta sekä osaamisen kysynnän ja tarjonnan yhteensovittamista tulevaisuuden työelämässä.

Vuosiluokilla 7–9 oppilaanohjauksen tehtävänä on tukea oppilaiden siirtymistä vuosiluokkien 7–9 oppimisympäristöön ja työskentelytapoihin. Vuosiluokkien 7–9 aikana jokaista oppilasta ohjataan edelleen kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan ja opiskeluvaihtoehtojaan. Oppilaita autetaan hahmottamaan valintojen vaikutusta opintoihin ja tulevaisuuteen. Oppilaanohjauksen tehtävänä yhdessä muiden oppiaineiden kanssa on selkeyttää opiskeltavien oppiaineiden merkitystä jatko-opintojen ja työelämätaitojen kannalta sekä laajentaa oppilaiden käsityksiä työelämästä, työtehtävistä, yrittäjyydestä ja tulevaisuuden osaamistarpeista. Päävastuu oppilaanohjauksen toteuttamisesta on opinto-ohjaajalla.

Oppilaanohjauksen tehtävänä on kehittää oppilaiden valmiuksia selviytyä muuttuvissa elämäntilanteissa, opintojen nivelvaiheissa sekä työuran siirtymissä. Oppilaat oppivat käyttämään ja hyödyntämään erilaisia tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita. Ohjauksella vahvistetaan oppilaiden toimijuutta ja oma-aloitteisuutta koulutus- ja uravalintoihin koskevassa päätöksenteossa. Oppilaanohjaus tarjoaa oppilaille tietoa ja tutustumismahdollisuuksia peruskoulun jälkeisiin koulutus- ja opiskeluvaihtoehtoihin yhteistyössä vastaanottavan oppilaitoksen sekä huoltajien kanssa. Ohjauksen tehtävänä on edistää opintojen loppuun saattamista sekä yhteishaun yhteydessä tehtävän jatkosuunnittelun avulla tukea siirtymistä perusopetuksen jälkeisiin opintoihin.

Oppilaanohjauksen opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 7–9

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Osallisuus ja aktiivinen toiminta		
T1 auttaa oppilasta muodostamaan kokonais käsitys vuosiluokkien 7–9 toimintatavoista ja opiskelu ympäristöstä, kehittää oppilaan valmiutta toimia kyseisessä ympäristössä ja erilaisissa ryhmissä sekä tukea oppilasta itsenäiseen toimintaan ja vastuun ottamiseen opiskelusta ja tekemistään valinnoista	S1, S2	L3, L7
Oppimaan oppimisen taidot		
T2 kannustaa ja ohjata oppilaita kehittämään opiskelutaitojaan sekä oppimaan oppimisen taitojaan	S1	L1
Elinikäinen oppiminen		
T3 luoda edellytyksiä oppilaan halulle oppia, arvioida osaamistaan, tunnistaa ja hyödyntää taitojaan ja vahvuuksiaan, kehittää kykyään tunnistaa oppimiskohteita sekä antaa valmiuksia muuttaa tarvittaessa suunnitelmiaan ja toimintamallejaan	S1, S2	L1
Itsetuntemus		

T4 ohjata oppilasta tunnistamaan omiin valintoihinsa vaikuttavia tekijöitä sekä suhteuttamaan omaa toimintaansa kykyjensä, edellytystensä ja kiinnostuksensa mukaisesti	S2	L3
Tavoitteiden asettaminen		
T5 ohjata oppilaita asettamaan sekä pitkän että lyhyen aikavälin tavoitteita, tekemään niitä koskevia suunnitelmia sekä arvioimaan niiden toteutumista	S2, S5	L1, L3
Työelämään suuntautuva oppiminen		
T6 auttaa oppilasta ymmärtämään työn merkitys oman elämänsä ja yhteiskunnan kannalta sekä edistää oppilaan taitoa tunnistaa opiskeltavien oppiaineiden merkitys tulevien opintojen sekä työelämässä ja työllistymisessä tarvittavan osaamisen kannalta	S2, S3, S5	L6, L7
T7 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan arvioida eri työtehtävissä tarvittavaa osaamista, vuorovaikutus- ja viestintätaitoja sekä itselleen sopivia ammattialoja ja vahvistamaan valmiuksia hakea tietoa vaadittavan osaamisen hankkimisesta perusopetuksen jälkeen	S2, S3, S4, S5	L4, L5, L6
Koulutus- ja työelämätiedon hyödyntäminen omassa urasuunnittelussa		
T8 antaa oppilaalle ja huoltajalle tietoa Suomen koulutusjärjestelmän pääpiirteistä ja sen mahdollisuuksista, tukea oppilaan taitoa etsiä koulutus- ja työelämätietoa sekä Suomesta että ulkomailta	S4, S5	L4, L5
T9 ohjata oppilasta käyttämään monikanavaisia tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluja sekä arvioimaan eri tietolähteiden kautta saadun tiedon luotettavuutta ja tarkoituksenmukaisuutta urasuunnittelun näkökulmasta	S2, S3, S5	L4, L5, L6
Monikulttuurisuus ja kansainvälisyys		
T10 tukea oppilaan taitoja tunnistaa kulttuuritaustansa sekä kykyä toimia kulttuurienvälisissä kohtaamisissa ja yhteistyötilanteissa, opastaa oppilasta hankkimaan ja omaksumaan tietoa opiskelu- ja työskentelymahdollisuuksista monikansallisissa työympäristöissä sekä ulkomailla	S4, S5	L2

Oppilaanohjauksen tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7–9

S1 Oppiminen ja opiskelu: Keskeisinä sisältöalueina oppilaanohjauksessa ovat kouluyhteisössä toimimisen sekä opiskelutaitojen ja oppimaan oppimisen taitojen harjoittelu yhteistyössä muiden oppiaineiden kanssa elinikäisen oppimisen ja yhteisöllisyyden näkökulmista. Oppilaat harjoittelevat asettamaan itselleen opiskeluun liittyviä tavoitteita opintojen eri vaiheissa, arvioimaan itsenäisen toiminnan kehittymistä ja tavoitteiden toteutumista sekä ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan, opintoihin liittyvien valintojen tekemisestä sekä opintojensa etenemisestä.

S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu: Oppilaanohjauksessa käsitellään sisältöalueita, joiden avulla oppilaat laajentavat itsetuntemustaan ja itsearviointitaitojaan, tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaitojaan sekä kehittävät taitojaan ratkaista ongelmia tilanteessa, jossa valmista ratkaisua ei ole annettu. Harjoitettavat taidot koskevat mm. urasuunnittelu- ja urahallintataitoja, motivaatiota sekä yleisiä elämässä tarvittavia taitoja. Analysointivalmiuksia sekä omiin valintoihin vaikuttavien tekijöiden tunnistamista harjoitetaan. Tällaisia tekijöitä ovat esimerkiksi arvot ja asenteet, oppilaan taidot sekä sosiaaliset verkostot.

S3 Opiskelussa ja työelämässä tarvittavat taidot: Oppilaanohjauksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia harjaannuttaa taitojaan toimijana erilaisissa ympäristöissä. Huomiota kiinnitetään monipuolisten opiskelussa ja työelämässä tarvittavien taitojen sekä monikanavaisten vuorovaikutus- ja viestintätaitojen kehittymiseen. Viestintätaitoihin kuuluu myös eri tietolähteiden kautta saadun tiedon luotetta-

vuoden arviointi urasuunnittelun kannalta.

S4 Työelämään tutustuminen: Eri elinkeinoihin, työelämään ja ammattialoihin tutustuminen sekä työn hakemisen harjoittelu lisäävät oppilaiden työelämä tietoutta. Samalla oppilaat tutustuvat itseään kiinnostaviin aloihin, ammatteihin ja yrittäjyyteen. Työelämä taitoja harjoitellaan erityisesti työelämään tutustumisjaksoilla (TET), joista saatua kokemusta, tietoa ja palautetta hyödynnetään eri oppiaineiden opiskelussa sekä tulevaisuuden suunnitelmia tehtäessä. Huomiota kiinnitetään työelämän tasa-arvo kysymyksiin.

S5 Jatko-opinnot ja niihin hakeutuminen: Oppilaiden jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelun taitojen kehittyminen on jatkumo, jota syvennetään oppilaanohjauksen sisällöissä koko perusopetuksen ajan. Oppilaanohjauksessa oppilaat tutustuvat Suomen koulutusjärjestelmän tarjoamiin erilaisiin jatko-opintomahdollisuuksiin ja oppivat etsimään tarkempaa tietoa jatko-opinnoista sekä niihin hakeutumisesta sekä hyödyntämään eri tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita.

Oppilaanohjauksen tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokittain

7. luokalla oppilaanohjauksen painopisteenä ovat koulukäytänteisiin ja -yhteisöön tutustuminen, oppimaan oppimisen taitojen harjaantuminen ja oman toiminnanohjauksen sekä päätöksentekotaitojen kehittäminen muun muassa valinnaisaineiden valintaprosessissa. 7. luokalla oppilaanohjauksessa vahvistetaan myös itsetuntemusta sekä yhdessä tekemisen taitoja. Tämän lisäksi tutustutaan Suomen koulutusjärjestelmään ja ammattialoihin sekä ammatti- ja koulutustietoa sisältäviin sähköisiin tietokantoihin. 7. luokan aikana oppilaat opettelevat arvioimaan omaa osaamistaan ja tavoitteiden asettamista. Sisältöalueista korostuvat S1 ja S2 ja laaja-alaisesta osaamisesta L1, L2, L3, L5 ja L6.

8. luokalla lisätään opiskelutaitojen hallintaa, jatketaan itsearvioinnin sekä tavoitteiden asettamisen välisen yhteyden vahvistamista sekä tutustutaan työelämään. Sisältöalueista korostuvat S1 ja S4 ja laaja-alaisesta osaamisesta L1 ja L6.

9. luokalla oppilaanohjauksessa syvennetään entisestään opiskelutaitoja sekä korostetaan osaamisen ja tavoitteiden asettamisen vaikutusta tulevaisuuden valintoihin. 9. luokalla perehdytään työelämä tietouteen ja työelämässä tarvittaviin taitoihin sekä opitaan tekemään itsetuntemukseen sekä työelämä- ja jatko-opintotietoon pohjautuvia urasuunnitteluvalintoja. Peruskoulun päättövaiheessa opitaan hyödyntämään monipuolisesti urasuunnitteluun sekä koulutus- ja ammatitietouteen keskittyneitä sähköisiä tietokantoja ja perehdytään myös koulun ulkopuolisiin ohjaus- ja neuvontapalveluihin ja tutustutaan laajasti lähialueiden koulutustarjontaan. Sisältöalueista korostuvat S1, S2, S3, S4 ja S5 ja laaja-alaisesta osaamisesta L1, L5 ja L6.

Oppilaanohjauksen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7–9

Oppilaanohjauksen työtapoja käytetään monipuolisesti oppilaiden yksilölliset sekä ryhmäkohtaiset tarpeet ja valmiudet huomioiden. Ohjausmuotoina ovat yksilöllisiin kysymyksiin syventyvä henkilökohtainen ohjaus, pienryhmäohjaus ja luokkamuotoinen ohjaus. Ryhmiä muodostetaan joustavasti ohjauksen sisältö ja vertaistuen mahdollisuudet huomioiden. Henkilökohtaisessa ohjauksessa oppilaalla on mahdollisuus keskustella opintoihinsa, koulutus- ja ammatinvalintoihinsa sekä elämäntilanteeseensa liittyvistä kysymyksistä. Pienryhmäohjauksessa oppilas oppii ryhmässä käsittelemään kaikille yhteisiä tai kunkin ryhmään osallistuvan oppilaan henkilökohtaisia, muiden oppilaiden kanssa jaettavissa olevia ohjauksellisia kysymyksiä. Ohjauksen jatkumo turvataan tarjoamalla oppilaan ohjausta kaikilla luokkatasoilla. Huoltajalle järjestetään tarvittaessa tilaisuuksia neuvotella oppilaan opiskeluun ja valintoihin liittyvistä kysymyksistä opettajan, opinto-ohjaajan, oppilaan ja huoltajan yhteisissä tapaamisissa.

Oppimisympäristöinä hyödynnetään koulun ja verkkoympäristöjen rinnalla lähiympäristöä ja työelämää. Oppilaalle tulee järjestää perusopetuksen 7–9 vuosiluokkien aikana työelämään tutustumisjaksoja (TET) koulutus- ja ammatinvalintojensa perustaksi ja työn arvostuksen lisäämiseksi. Oppilaan tulee voida hankkia omakohtaisia kokemuksia työelämästä ja ammasteista aidossa työympäristössä. Työelämään tutustumisen yhteydessä oppilaalle tulee järjestää mahdollisuus arvioida hankkimiaan tietoja ja kokemuksia. Työelämään tutustumista toteutetaan yhdessä muiden oppiaineiden kanssa hyödyntäen niiden oppisisältöjä ja työtapoja.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki oppilaanohjauksessa vuosiluokilla 7–9

Oppilaanohjauksessa huomioidaan jokaisen oppilaan yksilölliset lähtökohdat ja tarpeet. Ohjausta

eriytetään ottamalla huomioon oppilaiden henkilökohtaiset tavoitteet, kokemukset, harrastukset, kiinnostuksen kohteet, osaamisalueet sekä elämäntilanteeseen vaikuttavat tekijät. Keskeistä on eri toimijoiden yhteistyö erityisesti opiskeluun kuuluvien siirtymä- ja nivelvaiheiden ohjauksessa. Moniammatillista ja -hallinnollista yhteistyötä tehdään erityisesti tukea tarvitsevien oppilaiden ja koulutuksen ulkopuolelle jäämässä olevien nuorten opintojen jatkumisen turvaamisessa.

Tukea tarvitsevan oppilaan kohdalla jatko-opintoihin liittyvä ohjaus aloitetaan riittävän varhain. Jatko-opintoja suunnitellaan yhteistyössä oppilaan, hänen huoltajansa, sekä tarvittaessa vastaanottavan oppilaitoksen ja peruskoulun edustajien kesken. Suunnittelussa otetaan huomioon oppilaan yksilölliset taipumukset, tuen tarve ja koulutuksen mahdollistamat työllistymisnäkymät. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen tarjotaan mahdollisuuksia tutustua oppilaalle soveltuviin perusopetuksen jälkeisiä opintoja järjestäviin oppilaitoksiin. Oppilaalle ja huoltajalle annetaan riittävästi tietoa tuen jatkumisen mahdollisuuksista perusopetuksen jälkeisissä opinnoissa sekä muista tukimuodoista.

Oppilaan oppimisen arviointi oppilaanohjauksessa vuosiluokilla 7–9

Oppilaanohjauksen päättöarvioinnin kriteerit

https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Perusopetuksen%20päättöarvioinnin%20kriteerit%2031.12.2020_0.pdf#page=292&zoom=100,44,48

11.3.20 ILMAISUTAITO

Oppiaineen tehtävä

Ilmaisutaitoa opetetaan valinnaisaineena kahdeksas- ja yhdeksäsluokkalaisille, ja sen laajuus on kaksi vuosiviikkotuntia.

Ilmaisutaidon opetuksen tavoitteena on, että oppilas rohkaistuu ilmaisemaan itseään ja löytää ilmaisun ilon. Opetuksen lähtökohtana ovat ne taidot ja vahvuudet, jotka oppilaalla on. Draaman avulla oppilas oppii käyttämään taitojaan parhaalla mahdollisella tavalla sekä ymmärtää oman ainutkertaisuutensa. Hän oppii ymmärtämään ja erittelemään tunteitaan ja ajatuksiaan sekä saa aineksia omaan kasvuunsa. Ryhmässä toimiessaan hänen vuorovaikutustaitonsa ja ongelmanratkaisutaitonsa kehittyvät. Hän oppii näkemään omat mahdollisuutensa vaikuttaa ryhmän toimintaan ja oppii kantamaan myös vastuuta hyvästä työskentelyilmapiiristä.

Lisäksi tavoitteena on, että oppilas tutustuu monipuolisesti teatteri-ilmaisuun ja teatterin tekemisen prosessiin esimerkiksi helsinkiläisten teatterien tarjonnan kautta ja oppii samalla erittelemään kokeamaansa ja näkemäänsä.

Ilmaisutaidon tunneilla työskennellään pääsääntöisesti ryhmässä. Tuntien kulkuun liittyvät olennaisena osana erilaiset lämmittely- ja kontaktiharjoitukset. Lisäksi tunneilla valmistetaan ja harjoitellaan näytelmiä ja esityksiä koulun juhliin. Oppilaiden omat tavoitteet ja toiveet sekä ryhmän kokoonpano vaikuttavat valinnaistuntien sisältöön yhteissuunnittelun yhteydessä.

Ilmaisutaidossa toteutuvat perusopetuksen valtakunnallisen opetussuunnitelman perusteiden laaja-alaisista osaamiskokonaisuuksista erityisesti ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1), kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2), itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3) sekä osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen (L7).

Ilmaisutaidon opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 8–9

8. luokalla ilmaisutaidossa oppilas oppii ilmaisemaan itseään monipuolisesti ja tulkitsemaan muiden viestintää. Hän omaksuu hyvän äänenkäytön perusteita. Oppilas oppii tulkitsemaan eleiden, ilmeiden ja kehon liikkeiden merkityksiä. Hän saa esiintymisvarmuutta ja oppii ryhmätyötaitoja.

9. luokalla oppilas oppii improvisaation perusteita. Hän oppii arvioimaan omaa työskentelyään ja vaikutustaan ryhmän toimintaan. Oppilas pohtii näytelmän rakennetta ja erilaisia rooleja. Hän oppii tulkitsemaan näkemäänsä teatteria ja draaman tekemisen prosessia kokonaisuudessaan.

Ilmaisutaidon tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 8–9

8. luokan keskeiset sisällöt

Kahdeksannen luokan opetuksessa tehdään aistiharjoituksia, harjoitellaan äänenkäyttöä ja pantomimaa. Myös luova liikunta on keskeisessä asemassa. Tehdään esiintymisvarmuutta lisääviä harjoituksia. Erilaisia tarinoita muunnetaan ryhmässä näytelmäksi. Oppilaat harjoittelevat näytelmäprosessin alkeita ja valmistelevat pienimuotoisia esityksiä.

9. luokan keskeiset sisällöt

Improvisaatiota hyödynnetään näytelmäharjoitusten osana. Oppilas oppii oman roolin rakentamista erilaisten harjoitusten avulla. Oppilaat käyvät mahdollisilla teatterivierailuilla ja osallistuvat asian tuntijatapaamisiin sekä seuraavat teatteriesitystä. He valmistavat esityksen tekstin pohjalta. Tehdään myös video- ja näytelmäprojekteja.

Ilmaisutaidon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 8–9

Ilmaisutaidon oppitunneilla työtavat ja oppimiskulttuuri tukevat oppilaan kehittymistä omatoimiseksi, aloitteelliseksi, yhteistyökykyiseksi, itseään ilmaisevaksi ja osallistuvaksi kansalaiseksi sekä auttavat oppilasta muodostamaan realistisen kuvan omista vaikutusmahdollisuuksistaan.

Ilmaisutaidon tunneilla työskennellään sujuvasti erilaisissa ryhmissä vaihtelevissa ympäristöissä niin luokassa kuin luokan ulkopuolellakin. Paikallista teatteri- ja muuta kulttuuritarjontaa hyödynnetään esimerkiksi käymällä vierailuilla ja opintoretkillä.

Ohjaus, tuki ja eriyttäminen ilmaisutaidossa vuosiluokilla 8–9

Tavoitteena ohjauksen, eriyttämisen ja tuen järjestämisessä on oppilaiden sosiaalisten, psyykkisten ja motoristen lähtökohtien ja taitojen huomioon ottaminen. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden yksilölliset ohjauksen tarpeet. Opetusta eriytetään tarvittaessa esimerkiksi ilmaisukeinojen, työtapojen ja oppimisympäristöjen valinnoilla.

Opetustilanteissa oppilaat voivat hyödyntää vahvuuksiaan ja soveltaa erilaisia työtapoja. Oppilaat saavat henkilökohtaista ohjausta ja tukea. Vaihtoehtoisia pedagogisia lähestymistapoja käytetään tarvittaessa mm. tehtävänantojen eriyttämisessä. Vuosiluokilla 8–9 tavoitteena on vahvistaa oppilaan osamista ilmaisutaidossa erityisesti perusopetuksen jälkeisiin opintoihin valmistavasta näkökulmasta.

Oppilaan oppimisen arviointi ilmaisutaidossa vuosiluokilla 8–9

Oppimisen arviointi tukee oppilaan oppimisprosessia, antaa tietoa hänen edistymisestään, oppimistuloksistaan ja työskentelystään. Oppilaan työskentelyä arvioidaan tuntityöskentelyn ja mahdollisten kirjallisten tuotosten perusteella. Erilaiset projektit ovat olennainen tuntityöskentelyä. Opettajan arvioinnin ja oppilaan itsearvioinnin avulla ohjataan oppilaan opiskelua, tavoitteiden asettamista, työskentelyn suunnittelua, itsenäisiä valintoja ja oppimistuloksia.

Arvosanan hyvä (8) saavuttaa oppilas, joka työskentelee aktiivisesti tunnilla omien ja ryhmän tavoitteiden mukaisesti ja suorittaa annetut tehtävät ohjeiden mukaan. Oppilas osoittaa kiinnostusta opiskeltavaa aihetta kohtaan, pyrkii soveltamaan annettuja tehtäviä ja auttaa ryhmänsä jäseniä projektin loppuun saattamiseksi.

11.3.21 TIETOTEKNIikka

Oppiaineen tehtävä

Tietotekniikka on perusopetuksen valinnaisaine yläasteen 8. ja 9. luokalla, ja sen laajuus on kaksi vuosiviikkotuntia. Tietotekniikan keskeinen tehtävä valinnaisaineena on kehittää ja syventää oppilaan valmiuksia käyttää hyväksi nykyaikaisia tiedonhankinnan, käsittelyn ja viestinnän välineitä. Tietotekniikan opinnot auttavat oppilasta omaksumaan laitteistoon ja ohjelmistoihin liittyviä peruskäsitteitä, joiden avulla hän saa jatkuvat valmiudet opiskella uusia ohjelmistoja ja hyödyntää tietotekniikkaa muiden aineiden opiskelussa.

Työskentely tunnilla on toiminnallista ja kokeilevaa. Opettaja käynnistää kulloinkin käsiteltävänä olevaan aiheeseen liittyvät tehtävät, minkä jälkeen oppilas tekee annettuja harjoituksia itsenäisesti tie-

tokoneella. Oppitunneilla on hyvät mahdollisuudet yksilölliseen ohjaukseen oppilaan sitä tarvitessa. Työskentelyssä korostuvat oppilaan oma kiinnostuneisuus ja oma-aloitteisuus. Pääkaupunkiseudun monipuolinen liike-elämä tieto- ja teknologia-alojen yritysineen sekä kulttuuritarjonta tarjoavat hyvät mahdollisuudet tehdä oppisisältöihin liittyviä retkiä.

Aihekokonaisuuksista tietotekniikan valinnaisaineessa korostuvat viestintä tietotekniikan sovelluksia käyttäen sekä ihmisen ja teknologian yhteys. Lisäksi Internetin sisältöihin tutustuttaessa, tietoa haettaessa ja omia tuotoksia tehtäessä nousevat esille esim. kansainvälisyys, mediakriittisyys ja verkkoetiikkaan sekä tekijänoikeuksiin liittyvät kysymykset. Itsenäinen työskentely kehittää oppilaan opiskelutaitoja ja pitkäjänteisyyttä.

Yllä mainitun lisäksi peruskoulun aikana oppilas suorittaa TIEKEN hallinnoiman @-ajokorttitutkinnon. @-kortin sisältöihin kuuluvat tietoyhteiskunnassa tarvittavat perusvalmiudet, kuten laitteen käyttö, tekstinkäsittely, tiedonhaku ja sähköpostin käyttö sekä valitun ohjelman peruskäyttö. Suomalainen ajokorttitutkimus on EU:n hyväksymä tutkimus, joka tunnetaan ja tunnustetaan Euroopan lisäksi muuallakin maailmassa. Tutkimustodistus on aina kaksikielinen, jotta se toimii ilman erillisiä järjestelyitä missä tahansa osaamisen todisteena.

Vuosiluokkien 8–9 yleiset tavoitteet

Tietotekniikassa tavoitteena on syventää ja laajentaa oppilaan aikaisempia tietotekniikan tietoja ja taitoja niin, että oppilas aikaisemmasta kokemuksesta riippumatta oppii käyttämään koulun tietokoneita ja keskeisimpiä työvälineohjelmia sekä saa realistisen kuvan tietotekniikan hyödyntämismahdollisuuksista arkielämässä ja työssä.

Lisäksi tavoitteena on ohjata oppilasta hankkimaan tietoja erilaisista tietokannoista ja -verkoista.

Oppilas oppii työskentelemään pitkäjänteisesti ja omatoimisesti, suhtautumaan kriittisesti Internetin välittämiin sisältöihin sekä vertailemaan ja valikoimaan eri lähteistä löytyviä tietoja. Tavoitteena on opettaa oppilas tuottamaan huolellisesti viimeisteltyjä ja sisällöltään asiallisia tehtäviä, ilmaisemaan itseään monipuolisesti ja ymmärrettävästi käyttäen sähköisiä viestintävälineitä ja tulkitsemaan toisten lähettämiä viestejä. Myös ohjelmoinnin ja kymmensormijärjestelmän perusteet tulevat käytännön taustalla tutuiksi.

8. luokan keskeiset tavoitteet

Oppilas oppii hallitsemaan laitteiston käyttöön liittyvät perusasiat, jonkin tekstinkäsittelyohjelman peruskäytön, tiedonhaun Internetistä ja hakutulosten arvioinnin, kuvien tekemisen ja muokkaamisen kuvankäsittelyohjelmalla erilaisia kuvakirjastoja hyödyntäen.

8. luokan keskeiset sisällöt

Keskeisiin sisältöihin kuuluvat käyttöjärjestelmä ja käyttöliittymä, tekstinkäsittelyn perustaidot, www-sivun löytäminen osoitteen perusteella ja hakukoneiden käyttö, kuvankäsittelyn perusteet, tekijänoikeuksien huomioiminen www-materiaalin yhteydessä ja kuvien käytössä sekä sähköpostiviestin rakenne ja käsittely.

9. luokan keskeiset tavoitteet

Oppilas osaa käyttää taulukkolaskentaa tilastotietojen havainnollistamiseen ja ymmärtää, että tietokone tarvitsee kaikkiin toimintoihinsa tarkat ohjeet, joista muodostuu tietokoneohjelma. Tavoitteina on myös monipuolisten www-sivujen tekeminen sopivien ohjelmien avulla ja kotisivujen lähdekoodin ymmärtäminen.

9. luokan keskeiset sisällöt

Keskeisiin sisältöihin kuuluvat taulukkolaskennan perustiedot, kuvaa ja/tai liikuva kuvaa ja ääntä sisältävän esityksen laatiminen, ohjelmoinnin alkeet, tietoliikenne, kotisivun tekeminen ja esitysgrafiikkaohjelman perustaidot sekä objektien käsittely.

Arviointi

Arviointi perustuu jatkuvaan tuntityöskentelyn seuraamiseen ja tunnilla suoritettuihin töihin. Tuntityöskentelyn arvioinnissa on olennaista kiinnostuneisuus, oma-aloitteisuus ja itsensä kehittämisen

halu opittavien asioiden suhteen. Töiden arvioinnissa kiinnitetään huomiota huolellisuuteen, asialliseen sisältöön ja virheettömyyteen valmiissa töissä.

Arvosanan 8 saa oppilas, joka osallistuu aktiivisesti tuntityöskentelyyn, suorittaa annetut tehtävät tunnollisesti loppuun saakka sekä kokeilee rohkeasti erilaisia ratkaisumalleja.

11.3.22 TEKNOLOGIATAITO

Oppiaineen tehtävä

Teknologiataito on (lukuvuodesta 2019–2020 alkaen) yläkoulun valinnaisaine 8. ja 9. vuosiluokilla. Oppiaineen laajuus on kaksi vuosiviikkotuntia. Valinnaisen teknologiataidon tärkein tehtävä on tutustuttaa oppilas monimuotoiseen teknologiaan ympäröivässä maailmassa ja opettaa sen vastuullinen ja tehokas hyödyntämistä. Keskeisinä kohteina ovat oppilaan oma vapaa-aika, opiskeleminen ja työ-elämään siirtyminen. Opetus tukee ja rohkaisee oppilasta tutustumaan erilaisiin teknologiaratkaisuihin kriittisesti sekä vertailemaan kilpailevia ratkaisuja itsenäisesti. Teknologiataito tutustuttaa oppilaan nykyisen teknologian kehityshistoriaan ja tulevaisuuden pohdintaan.

Työskentelyssä korostuu opettajan rooli innostajana ja ohjaajana suhteessa oppilaan omaan tekemiseen, tutkimiseen, kyseenalaistamiseen ja arvioimiseen. Oppitunneilla työskennellään niin yksilöinä, pareina, pienryhminä kuin kokonaisena opetusryhmänäkin. Oppitunnit eivät ole sidottuja luokkatilaan, vaan niitä voidaan hyödyntää lähialueiden yrityksiin tutustumiseen sekä vapaampiin projektitoihin.

Teknologiataidon opetuksen tavoitteet vuosiluokilla 8–9

8. luokan keskeiset tavoitteet

8. luokalla oppilas tutustuu ympäröivään teknologiaan yleisellä tasolla sekä oppii sen merkityksen yhteiskunnassa sekä omassa arjessaan. Hän hahmottaa teknologian hyödyt ja haitat opiskelussaan ja oppimisessaan.

9. luokan keskeiset tavoitteet

9. luokalla oppilas tarkastelee teknologian viimeisintä kehitystä eri osa-alueilla ja syventää osaamistaan teknologiaturvasta oppimisesta ja opiskelusta, myös jatko-opinnot huomioiden. Hän tutustuu myös työelämän keskeisiin teknologiaratkaisuihin.

Teknologiataidon tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 8–9

8. luokan keskeiset sisällöt

8. luokan keskeisiin sisältöihin kuuluvat älypuhelimien laaja hyödyntäminen omassa arjessa ja harrastuksissa, muiden alustojen käyttöliittymien hallinta ja hyödyntäminen (esimerkiksi tietokone) sekä muiden kuin henkilökohtaisten laitteiden käyttöön tutustuminen. Lisäksi oppilas tutustuu koulun tarjoamiin ohjelmiin, ohjelmistoihin sekä laitteisiin, joita hän voi käyttää oman oppimisensa tukena myös muissa oppiaineissa.

9. luokan keskeiset sisällöt

9. luokan aikana oppilas tutustuu senhetkisiin teknologian kehityssuuntiin ja syventää ymmärrystään ympärillään toimivasta teknologiasta. Tällä vuosiluokalla hän syventää taitojaan käyttää teknologiaa muissa oppiaineissa sekä harjoittelee jatko-opintojensa kannalta keskeisten ohjelmien käyttöä. Oppilas harjoittelee ohjelmointia ja perehtyy robotiikkaan sekä tutustuu työmaailman laitteisiin ja ohjelmistoihin.

Oppilaan oppimisen arviointi teknologiataidossa vuosiluokilla 8–9

Arviointi pohjautuu oppilaan jatkuvaan työskentelyyn ja osallistumiseen. Lisäksi arvioinnissa seurataan oppilaalle annetun tehtävän edistymistä sekä projektityöskentelyä. Tuntityöskentelyn arvioinnissa keskeistä on oppilaan oma-aloitteisuus sekä realistisesti asetettujen tavoitteiden saavuttaminen. Tehtävien ja projektitöiden arvioinnissa keskitytään työskentelyvaiheen huolellisuuteen, sisällön asiallisuuteen sekä valmiin työn virheettömyyteen.

Arvosanan hyvä (8) saava oppilas osallistuu aktiivisesti oppituntien työskentelyyn, suorittaa annetut tehtävät huolellisesti sekä osoittaa kiinnostusta oppiaineen aiheisiin. Hyvään arvosanaan vaaditaan lisäksi oppilaan kiinnostusta kehittää omaa osaamistaan käsitellyistä aiheista.

Hyväksytty 7.3.2019 Munkkiniemen yhteiskoulun johtoryhmän kokouksessa 2/2019.

11.3.23 TIETOTEKNIikka JA TEKNOLOGIA

Oppiaineen tehtävä

Tietotekniikka ja teknologia on yläkoulun valinnaisaine 8. ja 9. vuosiluokilla. Oppiaineen laajuus on kaksi vuosiviikkotuntia. Se yhdistää perinteisen tietotekniikan ja modernin teknologian tarjoten kokonaisuuden, joka vastaa nyky-yhteiskunnan nopeasti kehittyviin tarpeisiin. Teknologian käyttäminen vapaa-ajalla, opiskelussa ja työssä lisääntyy jatkuvasti, ja oppiaineen tehtävänä on antaa oppilaalle valmiudet toimia sujuvasti teknologiatuetussa arjessa.

Oppitunnit nojaavat vahvasti tekemiseen ja sisällöt vaihtelevat laajuuksiltaan lyhyistä tuntitehtävistä kattavimpiin projekteihin.

Työskentelyssä korostuvat oppilaan oma kiinnostuneisuus, oma-aloitteisuus ja kyky soveltaa opittuja taitoja käytännön tilanteissa. Oppilaat tutustuvat erilaisiin teknologia-alustoihin, ohjelmistoihin ja laitteisiin sekä oppivat hyödyntämään niitä vastuullisesti ja tehokkaasti.

Oppiaineen tavoitteena on kehittää oppilaan valmiuksia käyttää nykyaikaisia tiedonhankinnan, käsittelyn ja viestinnän välineitä sekä ymmärtää teknologian merkitys yhteiskunnassa ja omassa arjessa. Tavoitteena on saada jokaiselle niin sanotut kansalaistaidot arkiteknologiasta: tietotekniset menetelmät, kodin modernit älylaitteet, 3D-suunnittelu ja kyberturvallisuus esimerkkeinä.

Mahdollisuuksien mukaan järjestetään vierailuja ja tutustumiskäyntejä yrityksiin, joissa oppilaat näkevät teknologiaratkaisuja käytännössä. Työskentely ei ole sidottu luokkatilaan, vaan oppimisympäristöinä hyödynnetään myös koulun ulkopuolisia tiloja ja digitaalisia ympäristöjä.

Vuosiluokkien 8–9 yleiset tavoitteet

Oppiaineen tavoitteena on syventää ja laajentaa oppilaan aikaisempia tietotekniikan ja teknologian taitoja niin, että oppilas oppii käyttämään koulun laitteita, ohjelmistoja ja teknologisia ratkaisuja monipuolisesti. Oppilas oppii hankkimaan tietoa eri lähteistä, arvioimaan kriittisesti internetin sisältöjä sekä hyödyntämään teknologiaa opiskelun, vapaa-ajan ja tulevaisuuden työelämän näkökulmista.

Oppilas oppii työskentelemään pitkäjänteisesti ja omatoimisesti sekä tuottamaan huolellisesti viimeistelyä, sisällöltään asiallisia digitaalisia tuotoksia. Lisäksi oppilas tutustuu ohjelmoinnin ja robotiikan perusteisiin sekä ymmärtää teknologian kehityssuuntia ja niiden vaikutuksia yhteiskuntaan.

8. luokan keskeiset tavoitteet

luokalla oppilas:

- tutustuu ympäröivään teknologiaan ja sen merkitykseen arjessa
- oppii hallitsemaan laitteiston käytön perusasiat
- oppii tekstinkäsittelyn, 10-sormijärjestelmän, tiedonhaun ja kuvankäsittelyn perusteet
- ymmärtää teknologian hyödyt ja haitat opiskelussa ja vapaa-ajalla
- tutustuu koulun tarjoamiin ohjelmistoihin ja laitteisiin oppimisen tukena

8. luokan keskeiset sisällöt

Keskeisiin sisältöihin kuuluvat:

- käyttöjärjestelmät ja käyttöliittymät
- tekstinkäsittelyn perustaidot

- 10-sormijärjestelmän perusteet
- www-sivujen löytäminen ja hakukoneiden käyttö
- kuvankäsittelyn perusteet ja tekijänoikeuksien huomioiminen
- esitysgrafiikka ja digitaalinen media
- koulun ohjelmistot ja digitaaliset työkalut

9. luokan keskeiset tavoitteet

luokalla oppilas:

- tarkastelee teknologian viimeisimpiä kehityssuuntia
- syventää taitojaan käyttää teknologiaa opiskelussa ja muissa oppiaineissa
- oppii taulukkolaskennan perusteet ja tiedon havainnollistamisen
- ymmärtää ohjelmoinnin periaatteet ja tietokoneen tarvitseman täsmällisen ohjeistuksen
- harjoittelee robotiikan ja automaation perusteita
- tutustuu työelämän teknologiaratkaisuihin ja jatko-opintojen kannalta keskeisiin ohjelmiin
- oppii tuottamaan monipuolisia digitaalisia esityksiä, joissa voi olla kuvaa, ääntä ja liikkuvaa kuvaa

9. luokan keskeiset sisällöt

Keskeisiin sisältöihin kuuluvat:

- taulukkolaskenta ja tilastojen havainnollistaminen
- ohjelmoinnin alkeet ja algoritmien ajattelu
- robotiikka ja automaatio
- tietoliikenne ja verkkojen perusteet
- monipuolisten www-sivujen tekeminen ja kotisivujen lähdekoodi
- työelämän ohjelmistot ja teknologiaratkaisut

Oppilaan oppimisen arviointi vuosiluokilla 8–9

Arviointi perustuu oppilaan jatkuvaan työskentelyyn, osallistumiseen ja projektien etenemiseen. Tuntityöskentelyssä keskeistä on oma-aloitteisuus, kiinnostuneisuus ja realistisesti asetettujen tavoitteiden saavuttaminen. Töiden arvioinnissa painotetaan huolellisuutta, sisällön asiallisuutta ja valmiiden tuotosten virheettömyyttä.

Arvosanan hyvä (8) saavuttaa oppilas, joka:

- osallistuu aktiivisesti tuntityöskentelyyn
- suorittaa annetut tehtävät huolellisesti
- osoittaa kiinnostusta oppiaineen aiheisiin
- kehittää omaa osaamistaan ja kokeilee rohkeasti erilaisia ratkaisumalleja

LIITTEET

LIITE 1: TOIMINTAOHJE OPPILAALLE JA HUOLTAJALLE KOULUKIUSAAMISEN JA HÄIRINNÄN VARALLE

Koulukiusaaminen

- Koulukiusaamisesta on kyse silloin, kun yksi ja sama oppilas joutuu toistuvasti ja systemaattisesti toisen tai toisten tahallisen, negatiivisen toiminnan kohteeksi, joka loukkaa psyykkisen ja fyysisen koskemattomuuden perusoikeutta. Kiusaaminen on ehdottomasti kielletty. Kiusaamista on esimerkiksi
 - haukkuminen, nolaaminen, syrjiminen tai pilkkaaminen
 - uhkailu ja kiristäminen
 - fyysinen sortaminen, kuten töniminen, lyöminen tai kivun tuottaminen ylipäänsä
- oppilas:
 - mikäli joudut koulussa kiusaamisen kohteeksi, ilmaise kiusaajalle, miltä hänen käytöksensä tuntuu ja pyydä häntä lopettamaan
 - kerro asiasta kerro asiasta viipymättä koulun työntekijälle, esimerkiksi luokanvalvojalle, opettajalle, kuraattorille tai rehtorille. Kertominen on olennaista, koska on ensiarvoisen tärkeää, että asiaan puututaan mahdollisimman pian. Jos kertominen tuntuu vaikealta yksin, voit pyytää vaikka kaveria tueksi.
 - jos havaitset, että jotakuta oppilasta kiusataan koulussa, kerro asiasta koulun työntekijälle, esimerkiksi opettajalle tai kuraattorille
- huoltaja:
 - mikäli lapsesi joutuu koulussa kiusatuksi, ilmoita asiasta koululle, esimerkiksi luokanvalvojalle tai kuraattorille
- riidat ja erimielisyydet eroavat kiusaamisesta siten, että ne ovat usein hetkellisiä, eikä niiden kohteeksi joudu jatkuvasti yksi ja sama oppilas.

Häirintä

- Seksuaalinen häirintä on toisen henkilöön kohdistuvaa seksuaalisessa mielessä häiritsevää, uhkaavaa, nöyryyttävää tai ahdistavaa käytöstä, joka on ehdottomasti kielletty. Häirintä voi olla sanallista, sanatonta tai fyysistä, ja se loukkaa kohteensa psyykkistä ja/tai fyysistä itsemääräämisoikeutta. Seksuaalisesti häiritsevä käytöstä on esim.
 - sanallinen tai sanaton seksuaalinen vihjailu (myös sosiaalisessa mediassa)
 - asiattomat seksuaaliset puheet, huomautukset tai kysymykset liittyen esim. kohteen vartaloon tai olemukseen (myös sosiaalisessa mediassa)
 - fyysinen koskettelu tai lähentely, sekä sukupuolista kanssakäymistä koskeva ehdottelu tai vaatimukset
- oppilas:
 - mikäli joudut koulussa häirinnän kohteeksi, ilmaise häiritsijälle miltä hänen käytöksensä tuntuu ja käske häntä lopettamaan
 - kerro asiasta viipymättä koulun työntekijälle, esimerkiksi opettajalle, terveydenhoitajalle, kuraattorille, psykologille tai rehtorille. Kertominen on olennaista, koska on ensiarvoisen tärkeää, että asiaan puututaan mahdollisimman pian. Jos kertominen tuntuu vaikealta yksin, voit pyytää vaikka kaveria tueksi.

- jos havaitset seksuaalista häirintää, kerro näkemästäsi koulun työntekijälle, esimerkiksi opettajalle, terveydenhoitajalle, kuraattorille, psykologille tai rehtorille.
- huoltaja:
 - mikäli lapsesi joutuu koulussa seksuaalisen häirinnän kohteeksi, ilmoita asiasta koululle, esimerkiksi rehtorille, terveydenhoitajalle, kuraattorille tai psykologille
- vaikka koululla ei ole suoraa toimivaltaa vapaa-ajalla tapahtuneisiin väärinkäytöksiin, voi kouluajan ulkopuolella mahdollisesti tapahtuneesta häirinnästä kertoa esim. oppilashuollon työntekijälle.

Hyväksytty johtoryhmän kokouksessa 7.3.2019

LIITE 2: TOIMINTAMALLI POISSAOLOISTA

Perusopetuslain 26 § sanotaan mm. että ”Oppivelvollisen on osallistuttava tämän lain mukaisesti järjestettyyn perusopetukseen...”. Vastaavasti lukiolain 25 § todetaan seuraavasti: ”Opiskelijan tulee osallistua opetukseen, jollei hänelle ole myönnetty siitä vapautusta”.

1. Äkillinen sairastuminen

Jos sairastut äkillisesti koulupäivän aikana, käy kouluterveydenhoitajan vastaanotolla. Hän arvioi tilanteesi ja voi antaa sinulle luvan lähteä kotiin. Jos terveydenhoitaja ei ole tavattavissa, käänny aina jonkun koulun aikuisen puoleen (apulaisrehtori, luokanvalvoja, ryhmänohjaaja tai muu opettaja). Huoltajasi selvittää poissaolon tavalliseen tapaan Wilmassa.

2. Vapautus koulutyöstä

Jos tarvitset muusta pätevästä syystä kuin sairaudesta johtuen vapautusta koulutyöstä, pyydä sitä etukäteen riittävän ajoissa, viimeistään viikkoa ennen vapautusta. Muita päteviä syitä ovat esimerkiksi lääkärissä käynti, perhejuhla, esiintyminen tai kilpailu. Alla ohjeet vapautuksen hakemiselle:

- Voit tulostaa Vapautus koulutyöstä -lomakkeen koulun verkkosivuilta. Saat sen myös esim. vahtimestarilta.
- Jos anot vapautusta koulutyöstä enintään kolmeksi päiväksi, toimita anomus luokanvalvojallesi tai ryhmänohjaajallesi.
- Jos anot vapautusta pidemmäksi ajaksi kuin kolmeksi päiväksi, toimita loma-anomus apulaisrehtorille.
- Voit noutaa päätöksen koulun toimistosta.
- Jos olet peruskoululainen, ota huomioon koesuunnitelma (kts. lukuvuosikalenteri). Jos sinulla olisi koe vapautuksen aikana, sinun täytyy ennen anomuksen jättämistä luokanvalvojalle tai apulaisrehtorille sopia ao. opettajan kanssa kokeen suorittamisesta ja kirjata uusi kokeen päivämäärä lomakkeen kääntöpuolelle.
- Lukiolaisille ei myönnetä vapautusta koulutyöstä koeviikon ajalle lomailun takia.
- Ilmaise perustelu selkeästi. Esim. pelkkä ”matka” ei ole riittävä ilmaus.
- Vapautusta koulutyöstä ei myönnetä opiskelijoiden itse järjestämille matkoille, esim. risteilyille.
- Oppilasryhmien omatoimiset matkat, esim. lukiolaisten risteilyt, eivät ole vapautukselle hyväksyttäviä syitä
- Ryhdy matkajärjestelyihin vasta, kun loma-anomuksesi on hyväksytty.

3. Poissaolot ja niiden selvittäminen (Järjestyssäännöt § 7)

Poissaoloista ja niiden selvittämisestä voit lukea myös koulun järjestyssääntöjen 7 §.

Opettajat merkitsevät poissaolot Wilmaan säännöllisesti. Huoltajat selvittävät poissaolot mahdollisimman pian, lukiolaisten huoltajat viikon määräajassa. Toimita tarvittaessa lääkärintodistus luokanvalvojallesi tai ryhmänohjaajallesi Wilman selvityksen lisäksi.

Huomioi, että poissaolot vaikuttavat yleensä sekä oppimistuloksiisi että antamiisi näyttöihin, ja näin ollen niillä on vaikutusta arvosanoihisi. Muista, että sinun on otettava selvää poissaolosi aikana opitunneilla käsitellyistä asioista ja tehtävistä, jotta et jää jälkeen opetuksessa. Mikäli olet peruskoululainen ja olet esim. sairauden vuoksi pidempään poissa koulusta, voit pyytää opettajalta tukiope-
tusta. Jos olet ollut poissa koulusta hyväksyttävästä syystä (esim. sairaus tai olet saanut vapautuksen

koulutyöstä), osallistut poissaoloa seuraavaan rästikokeeseen. Yhdessä rästikokeessa voit tehdä kaksi koetta ja kokeet suoritetaan siinä järjestyksessä, missä ne ovat alun perin olleet. Juttele aina kokeen tekemisestä rästikokeessa ao. opettajan kanssa ennen rästikoetta.

Koulun ohjeistuksen mukaan luokanvalvojasi tai ryhmäohjaajasi tulee ilmaista huolensa oppilashuololle, mikäli poissaolotuntiesi määrä ylittää 100 tuntia lukukaudessa. Mikäli poissaolojesi syyt ovat epäselviä tai puuttuvat, huolen voi ilmaista jo aiemmin.

Hyväksytty Munkkiniemen yhteiskoulun johtoryhmän kokouksessa 7.3.2019.

Munkkiniemen yhteiskoulu

Laajalahdentie 21

00330 Helsinki

09-4777 630

www.munkka.fi